

היכלאות

המוסף התורני מבית 'קשר איתן'

סיון תשע"ד • גיליון 28

הציו לזכר

הגשפועות פמהיצת רכנו הק' ה"אהבת ישראל" זי"ע
עמוד 10

לקראת יומא דהילולא

התגלו מאזה פתבי-יד רכנו הק' ה"אהבת ישראל" זי"ע פדרך פלאית.
עמוד 16

קשר איתן

בטאון קהילות ריוניץ

ב' בסיון תרצ"ו-תשע"ד
יומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר
בעל "אהבת ישראל" זי"ע ועכ"י

בפתח ההיכל

קורות מסעו השני לארה"ב

שישים שנה למסעו השני של כ"ק מרן רבנו בעל "אמרי חיים" זי"ע לארה"ב בשנת תשי"ד, הקורות אותו באותם ימים,

יריעה שניה | בעין הזמן

16

בגן עדן מקדם

יומן תיעודי ומיוחד מחודש סיון תשנ"ד, בצילא דמהימנותא דרבנו הק' זיעועכ"א. מיומנו של סופר בית המלך הר"ר שלמה קליין,

במלאת 20 שנה | אהבת איתן

6

היכלאות

המוסף התורני מבית 'קשר איתן' בטאון קהילות ויזניץ

י"ל ע"י:

מערכת 'קשר איתן' בטאון קהילות ויזניץ

כתובת:

תורת חיים 3 קרית ויזניץ בני-ברק, ת.ד. 4009 בני-ברק

טלפקס: 03-6783423

דוא"ל: ke@i-m-wiznitz.com

י"ל באישור ובפיקוח הוועדה הרוחנית

שע"י ביד"צ דקהל "אהבת ישראל" ק. ויזניץ ב"ב

כל הזכויות שמורות!

לרבות זכות העתקה, צילום וסריקה וכל אופן שהוא

הן מכני הן טכנולוגי, ע"פ דין תורה וע"פ החוק הבינלאומי

עיצוב: נפתלי גליק - NG

4 | היכלא דמלכא | דא"ח ממרן אדמו"ר עט"ר שליט"א בציון הבעש"ט הק' במעזיבז לקראת יומא דהילולא

10 | ברוך שנתן תורה | חג השבועות במחיצת מרן הסב"ק בעל "אהבת ישראל" זי"ע - חיים מאיר אוביץ

19 | שרפי קודש | לקט עובדות וסיפורים שנשמעו מפ"ק מרן בעל "ישועות משה" זיעועכ"א - יעקב יוסף ויינר

20 | במשוך היוכל | ידיעות מבית ויזניץ לפני יובל שנים

24 | קשר דורות | החסידים שבכהונה - המשך: צאצאי הגה"ח ר' יוסף מרדכי כהנא - הרב שמעון פוגל

27 | היכל הספר | יצירות תורניות חדשות על שולחן המערכת

28 | הכתב והמכתב | מעשירים ידיעות, משלימים יריעות - מיוחד: יריעת תגובות על מוסף "אש בבית ישראל"

30 | בצרור החיים | זכרון להולכים

תורה הקדושה, התחנני בבקשה!

ישראל ליבוביץ

אֶל מֹלֶךְ הָהָר
נִצְבִּים-עֹמְדִים, כָּאֶחָד כְּלוּלִים
בְּזַעֲקָת 'נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע' מִקְבָּלִים
תּוֹרַת הַקְּדוּשָׁה

אֶל מֹלֶךְ הָהָר
שֶׁהִתְרַגַּשׁ בְּפִתְעָה, מֵאִים בְּנֵי-שׁוּלִים
שׁוֹרֵד מְנוּחָה, קְשִׁיִּים מִתְגַּלְגְּלִים
הִתְחַנְנִי בְּבִקְשָׁה!

עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ
מִמִּתְנִינִים לִישׁוּעָה, מִקְוִים - מִסְבָּרִים
זֶרַע מִיָּמָא, לְדוֹר דּוֹרִים
הִתְחַנְנִי בְּבִקְשָׁה!

עַל שׂוֹאֲלֵינוּ
הַזֵּרִים, יִלְכוּ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל
יִשׁוּבוּ בָּנִים, שׁוֹגִים - חֲזָרִים
הִתְחַנְנִי בְּבִקְשָׁה!

עַל בְּנֵינוּ
עוֹלֵי-יָמִים, מְחַלִּי לְהַצִּילָם
יִשְׁקְדוּ בְּהִתְמַדָּה, בְּרִיאִים אוֹלָם
הִתְחַנְנִי בְּבִקְשָׁה!

עַל מְכַבְּדֵינוּ
מוֹקִירֵי תּוֹרָה, רַב פְּעֻלָּם
לְהַגְדִּיל וּלְהַאֲדִיר, יוֹזִילוּ מִשְׁלָלָם
הִתְחַנְנִי בְּבִקְשָׁה!

עַל הוֹגְלֵינוּ
יוֹשְׁבֵי הָאֵהָל, נֶאֱנָקִים בְּדַמְמָה
לֹא יִרְפוּ, לְמִרוֹת הַמִּשְׁטָמָה
הִתְחַנְנִי בְּבִקְשָׁה!

עַל מְחַוְקֵינוּ
גְּדוּלֵי הָדוֹר, אֲבִירֵי הָאֵמָה
נוֹשָׂאִים - מְנַהִיגִים, מְנוֹוֹטִים בְּחֻכְמָה
הִתְחַנְנִי בְּבִקְשָׁה!

אֶל מֹלֶךְ הָהָר
מִהֲמוֹרוֹת וּמִצֻּקוֹת, מִתְאַחֲדִים בְּתַפְלָה
יְדָבְקוּ בָּהּ, מְגִנָּה וּמִצִּילָה
תּוֹרַת הַקְּדוּשָׁה

אֶל מֹלֶךְ הָהָר
אֲשֶׁר שָׁמָּה, תּוֹחַשׁ גְּאֻלָּה
לְנוֹטְרִיָּה - שׁוֹמְרִיָּה, עֲמֻדָה כְּסֻלָּה
תּוֹרַת הַקְּדוּשָׁה

"והיו נכונים ליום השלישי"

מוכנים ומזומנים עבורו גדולות ונפלאות, אך אם לא יכין עצמו לקראתם בהכנה המתאימה, לא ידבק בידו מאומה. ובפרט כאשר המדובר בחג השבועות שבנוגע לו הוזהרנו נמרצות ומפורשות: "וספרתם לכם" – לכם דייקא... לכם לעצמכם. ולמה, בגין לאתדכאה במיין עילאין קדישין, ולבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא ולקבלא אורייתיה... כל בר-נש דלא מני חושבנא דא, אינון שבע שבתות תמימות, למזכי לדכיותא דא, לא אקרי טהור, ולא בכללא דטהור הוא, ולא הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא" (וזה"ק פ' אמור, צ:). ובעומדנו בסיום ימי הספירה ו"לב יודע מרת נפשו", יש להתנחם בבשורה הטובה של המגיד הק' מקוונץ זי"ע: "עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום", ר"ל כשלא עשה תשובה ולא העיר א"ע תיכף בתחילת ספירת העומר, אל יאמר שאין לי עוד תקוה, אלא 'עד ממחרת השבת השביעית תספרו', ר"ל כל זמן שיש אפי' יום אחד מהספירה 'תספרו' – ר"ל תוכל להאיר ביום זה כל החמישים יום' ע"י תשובה" ("עבודת ישראל" ליום ב' דפסח, ד"ה וספרתם) – ולהתאמץ בכל עוז לנצל את הימים שנותרו לעבודת-הכנה רבתית לקראת היום הגדול והנכבד.

בעיצומם של ימי השיא בעבודת ההכנה לקבלת התורה חל יומא דהילולא רבא של כ"ק מרן אדמו"ר סבא קדישא בעל "אהבת ישראל" זי"ע, ואם ה"אור החיים" הק' מנה "ג' ענינים הם עיקרי ההכנה לקבלת התורה, שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם נחלת ש-ד-י היא תורתנו הנעימה, הא' הוא התגברות והתעצמות בעסק התורה... וענין ב' הוא השפלות והענוה... וענין ג'... בהתחברות בלב שלם ותמים, לא שיהיו בד בבד... ויסבירו פנים זה לזה... והן עתה הם ראויים לקבלת התורה" (שמות יט, ב) – הרי שמי כמרן זי"ע שימש דוגמה נאמנה והמחשה חיה לשלושת מרכיבי הכנה אלו. בדמות קודשו השגיבה והקמאית בלשו והבהיקו במיוחד – התמדתו העצומה וניצולו כל רגע ללימוד תורה, קפלותו והתבטלותו הנוראיות, ואהבת-ישראל המפורסמת וחסרת הגבולות שלו. ובימי ההכנה לקבה"ת עלינו לשנות מידותיו הק' ולהשתדל להדבק בהן, ובאמצעותם לגשת ולזכות לקבלת התורה.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

אשרי האיש ה'חי' וחווה את הימים הגדולים שאנו עומדים על סף. כמה מתרוממת נפשו של יהודי שהימים הבאים לקראתנו 'מדברים' אליו והינם בעלי-משמעות לגביו. עיצומם של ימים מגביהים אותו מעל הבל-הזמן, פורטים על נימי נפשו, מכניסים אותו לתוך אווירה אחרת, וקוראים אליו בקול: "היכון לקראת אלוקיך ישראל!"

– הנה הוא עומד ביום ר"ח סיון – "ביום הזה באו מדבר סיני" (שמות יט, א) – "הוא זה יום המקווה לבורא, לתורה, לעולם, לעליונים ולתחתונים. ומיום הבריאה הם יושבים ומצפים מתי יבואו בני-ישראל מדבר סיני" (אוהבה"ק שם ב); הנה הוא מתקרב לימי ההכנה הרוחנית והנפשית היחידים עליהם קיים ציווי מפורש בתורה: "וקדשתם היום ומחר... והיו נכונים" (שם שם, י-יא); והנה-הנה ניצב לקראתו היום הגדול והנכבד בו בא עם סגולה בברית-נישואין עם קוב"ה ותורתו. לב מי יכיל עומק משמעות עובדה זו! זכה להתגלות הנוראה של "פנים בפנים דבר ה' עמכם בהר מתוך האש" (דברים ה, ד), וראה עין-בעין "כי ה' הוא הא' אין עוד מלבדו" (שם ד, לה).

כי על כן, הימים האלו נזכרים ונעשים. "כי באמת בכל שנה ושנה כל ימי עולם נתגלה הדבר ההוא שהיה בימים ההם... בחודש הזה כיון שקרבו לפני ה-ר-סיני נתגלה ג"כ שיוכלו לקרב א"ע להקב"ה, ולקבל התורה, ולקרב עצמן לפני ה-ר-סיני – 'סיני' מלשון שנאה, שישנא לכל דבר רע, כמ"ש חז"ל (שבת פט). 'סיני' – שבו ירדה שנאה לעכומ"ד, ר"ל למעשה עכומ"ד. ולזה צריך כל אדם כשבא ר"ח סיון עד חג השבועות לקרות באותו עסק התורה ולהמשיך לו זה הקדושה שנתגלה ביום זה" ("עבודת ישראל" לשבועות, ד"ה ביום הזה). מעמד מתן-תורה, על מעלותיו וסגולותיו הגדולות, חוזר על עצמו מידי שנה בשנה. בחג השבועות חבויה וגלומה הקדושה העילאית של המעמד הנבחר נורא-ההוד בימים ההם בזמן הזה. ועד כדי כך ש"אם אדם זוכה שומע בכל חג השבועות את הקול שמכריזין 'אנכי ה' אלוקיך'!" ("קדושת לוי" יתרו, ד"ה ומשה). מה נשגב היום הזה, מה רב טוב הצפון בו, ומה מאושר האיש הזוכה להתחבר אליו ו'לחיות' אותו.

אכן, "יש לך לדעת כי בחינת הקדושה לא תקדים אלא למזמין אותה ומעיר על הדבר" (אוהבה"ק שמות יט, ג) – יכול אדם לעבור על-יד ובתוך ימים גדולים,

המערכת

לרגל יומא דהילולא דמרן הבעש"ט הק' זי"ע:

הכנה לקבלת התורה

דברי תורה ממרן אדמו"ר שליט"א

רעווא דרעווין פרשת בהר-בחוקותי תש"ע

בצל אור שבעת הימים מרן הבעש"ט הק' זי"ע בעיר מעזיבז

הזכה נשמר האדם תמיד מלעשות עבירה, ובכך מרבה הוא במצוה ובעבודת הבוית"ש.

הכנה לתפילה

סיפר החסיד ר' אשר אנשיל הלוי עדעלשטיין שכתב זכרונות רבות בספרו "זכרון אשר", על החסיד אשר בא לפני אא"ז התו"ח, ומשאלתו להישמר ממחשבות זרו הטורדות אותו בעת עמדו להתפלל. פנה אא"ז הק' אל החסיד רבי זושא מנדבורנא ואמר לו, חווה נא דעתך על קוויטל זה. ענה רבי זושא, יפה אמר החסיד, על הרבי לסייע בעדו. ביטל אא"ז הק' התו"ח את דבריו ואמר, לו היה חסיד זה משכים בבוקר, וניגש בסילודין להכנה דרבה לפני התפילה, בעסק התורה הקדושה, במקוה טהרה כדבעי, אזי היתה משאלתו משאלה. אך חסיד זה טרוד לפני התפילה בהוויות העולם, עוסק הוא על דא ועל הא, ואחר ניגש לתפילתו, מחשבות אלו אינן זרות בעבורו, אלו הן מחשבותיו שלו.

ואידי דעסקינן בכך, יש מקום לעורר אף אברכים יר"ש, אך

מפרש בפרשת השבוע, "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם", ע"פ מאז"ל ישב אדם ולא עשה עבירה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה מצוה, וזהו "ואת מצוותי תשמרו" אם נשמור עצמנו מל"ת – הרי זה בבחי' "ועשיתם אותם".

כהאי גוונא מפרש הקדוש מבארדיטשוב זיע"א, ואת מצוותי תשמרו, תיבת את יתרה, אלא ע"פ אמז"ל מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, א"כ מחשבה טובה הרי היא כמצוה, ומצוה גוררת מצוה, א"כ הולך האדם ומרבה את מצוותיו עוד ועוד, וזהו "ואת מצוותי תשמרו" שמרבה הוא מצוות ע"י ששומר מחשבתו במצוות תמיד.

ובזה מפרש אמז"ל "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא", אם הוא משנה את הליכותיו בכל עת, והולך ומתעלה בעבודת השי"ת תמיד בכל זמן ועידן, ומחבל תחבולות לעשות מצוות, הרי הוא בן עולם הבא, שכן הוא מרבה בעשיית מצוות רבות עד אין מספר.

וזהו יסוד ההכנה לקבלת התורה היום הקדוש הבא לקראתנו לשלום, שיהא האדם בבחינת מחשבה טובה תמיד, ישב אדם ולא עשה עבירה, הרי הוא כבר בבחינת ועשיתם אותם, וע"י המחשבה

עומדים אנו עתה בשבת מברכין סיון, פחות מ' מעת-לעת עד ליום הגדול הבא לקראתנו לשלום. כל אחד מעלה על לבבו ועל זכרונו את ההכנה דרבה בצילו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, כאשר הכין את נפשנו ורוחותינו ונשמתנו כבר תקופה ארוכה טרם בא מועד לקראת האי יום נשגב וקדוש, יום השישי, שעל יום זה מושחת העולם. אמנם איננו זוכים לשמוע כהיום הזה בעוה"ר, אולם עכ"פ מוטל עלינו לחזור ולשנן יחדיו את אשר שמענו וראינו.

ההכנה - בסיס ויסוד

כבר אמרתי כמ"פ, 'הכנה' לשון 'כן', הוא הבסיס שעליו עומד הכלי, וכל כמה שהבסיס איתן הוא יותר, כך יהיה הכלי יציב וחזק. אף בחייו הגשמיים יכול האדם להבין, כי דבר שאליו הוא מתכוון ארוכות, מפיק הוא ממנו תועלת גדולה ועצומה יותר. כ"ש בדברים רוחניים ונעלים, כאשר ישקיע האדם בהכנה דרבה, להכין עצמו כדבעי לקראת המצוה, בעבודה תמה ונקייה, ירגיש הארה נעלה יותר. עומדים אנו בהילולא דאא"ז הק' מרן ה'תורת חיים' זיע"א, אשר

אהל מרן הבעש"ט זי"ע בבית החיים במעזיבז

קודם התפילה וקוקים הם לדעת חדשות העולם, ומעיינים בכתבי עת בבוקר השכם, הלא יש מקום לכך אף לאחר התפילה, ומדוע ימהר לעיין בהבלים אלו עוד קודם התפילה, אף מקוה הטהרה אינו מקום לשמוע ולהבין את הקורה בעולם כולו, יש לטבול ולהיטהר בקדושה של מעלה, ולא להסיח דעתו בדברים בטלים וביטול הזמן. יש לדעת כי זמן זה של קודם התפילה זמן יקר וחשוב הוא עד למאד, על האדם להקפיד לנצל אותו העת לדברים נעלים וקדושים, ולא להפר ולחלל הזמן בהבל וריק.

"ישראל עלה - במחשבה לפניו"

א"ז הק' בעל "דגל מחנה אפרים", הטמון כאן, מפרש הכתוב בפרשתו, "וישן מפני חדש תוציאו", ע"פ המשנה באבות 'כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וגו' ונעשה כמעין המתגבר', וזהו הפי' וישן מפני חדש תוציאו, שמחדש כל עת חידושים נפלאים כמעייין, ומבטל את השגותיו הישנים מפני ההשגות הנעלים יותר אשר השיג כעת.

ב"ה זכינו וכ"ק אאמו"ר שליט"א עמד והחדיר בנו תמיד את עבודתו התמה של יהודי ירא ושלם, את עבודת החסידות הנדרשת מאיש הישראלי, היה עומד וקורא, כי חייו של האדם צריכים להיות אך ורק במחשבה ושאיפה אחת, לעשות רצון הבורא ית"ש, לעשות רצונו בלבב שלם. זוהי המחשבה הטובה הנדרשת, כאשר תהיה מחשבה טובה כזאת בכל עת, אזי יגיע האדם לבחי' ישוב אדם ולא עבר עבירה. הבע"ד אינו נח על משמרתו, עמלו ויגיעו תמיד להדיח את האדם בדרכי עקלתון, והעצה היחידה נגדו היא מחשבה טובה כדאמרן.

הבע"ד מכונה מלך זקן וכסיל, והקשו בספד"ק מדוע מכונה זקן, הלא זקן הוא זה שקנה חכמה, ופירשו צדיקים, כי חכמתו היא זו שעולה בידו לפתות את האדם ולהסביר לו כי חטא הוא הזקנה, הוא החכמה, ומדיח את ראש האדם מלהביט נכוחה וישרה, ולהבין כי הדבר היא נגד דעת התוה"ק. בכל מיני משאות שווא ומדוחים עד שעולה בידו הדבר ר"ל. האדם צריך להיות חכם ונבון דיו כדי להתגבר עליו, וחכמה זו באה רק כאשר יחיה האדם במחשבה טובה תמיד, במחשבה איך יעלה בידו לעשות רצון הבורא ית"ש.

למחשבה זו, נדרש האדם לעיין בספרי חסידות ובספרי מוסר בקביעות. דרך החסידות היא מורה לאדם את מחשבתו הראויה, ומכוונתו לדעת את אשר ישאף ויחשוב. כך יעלה בידו לחשוב נכוחה, ולהיות חכם ונבון להתגבר על יצרו ולדעת מהי דרך ה' והחכמה האמיתית.

קבלת התורה ע"פ דרך החסידות

הנה נקבצו ובאו הנה מרחבי תבל, להשתטח על הציונים

הקדושים של קדושי ארץ תלמידי הבעש"ט הק', טמונים כאן, סמוך ונראה, א"ז מרן הבעש"ט הק', הרה"ק מאפטא, אא"ז הק' הדגל, אא"ז הרה"ק הרבי ר' ברוכל ועוד רבים מתלמידי הבעש"ט הק', כאן הוא הזמן והמקום להבין ולהשכיל מהי דרך הבעש"ט הק', מה חידוש טמון בזה.

אמרתיו פעם בדרך רמז, כי בחג השבועות לא מוזכר בתורה הקדושה ציווי להבאת קרבן חטאת כבכל המועדים. כי חטאת רומז

כשנצב רבה"ק ה"צמח צדיק" זי"ע ליד ציון הבעל שם הקדוש, אמר: "הייליגער בעל שם, איהר האט אויס ג'טרעטן א-נייעם וועג. סיי, ווער ס'פאהרט, סיי וויא אזוי ער פאהרט, סיי צו וועמען ער פאהרט, אבער אויף אייער וועג פאהרט ער, מוזט איהר איהם א טובה טוען [בעל שם הקדוש! סללתם דרך חדשה. והרי כל מי שנוסע בדרך זו, בכל אופן שהוא נוסע, ואל מי שהוא נוסע, עכ"פ הרי בדרך שלכם הוא נוסע, מוכרחים אתם לעשות לו טובה]

על חסרון, מה שהחסיר האדם בתורה, בעבודת השי"ת ובמידות טובות, ושבועות הוא יום קבלת התורה.

והנה כבר הזכרנו על הציון הקדוש, כי דברים בגו, שהילולא דמרן הבעש"ט הק' חל ביום קבלת התורה, כי קבלת התורה באה ע"י התרבות בדרך החסידות, דרך הבעש"ט הק', דרך החסידות באה בכדי להסביר נכונה את קבלת התורה, איך לא יחסר מהתורה ובעבודת השי"ת מיד. איך תהיה התורה ועבודת השי"ת תמה ושלמה, א ריינע תורה, ולכך לא מוזכר כאן חטאת שהוא חסרון.

טהרת המידות

הרב דקהילתנו במודיעין-עילית [הגאון ר' ברוך שטרנבוך שליט"א], כבר הזכיר בשיעורו בפרקי אבות את עניין המידות טובות בהם צריך להתדבק האדם החפץ לנקוש על דלתות החסידות. י"ל המשנה מעשרות סייג לעושר וכו', סייג לחכמה שתיקה, שינה הלשון כאן מבכל המשנה, כי מעשרות סייג לעושר, אם חפץ אתה בעושר עליך להפריש תחילה מעשרות, וכן כולם, אבל בחכמה אינו כן, התנאי קודם למעשה, סייג לחכמה שהיא התוה"ק, היא השתיקה, לא תיתכן אופן אחר של חכמה בלא השתיקה.

כי היסוד להגיע לשלמות התוה"ק, היא עניין המידות טובות, להתחזק בדברים שבין אדם לחברו, להקפיד כקוצו של יוד על כל חיבה שמוציא מפיו אם צח והגון הוא אם לא, זוהי תורת החסידות כולה, אין די בלימוד התורה גרידא, תורה זו אינה מושלמת כלל, שלימות התוה"ק היא בקיומה, בהתחזקות במידות ישרות והגונות.

ברכנו היום את חודש סיון, יש לרמוז בתיבת 'סיון', שהרי האות ס' עגולה היא, ושאר האותיות י' ו' נ' נכתבים באותו סגנון, רק אורכם משונה, רמז לכל יהודי באשר הוא שם, כל אחד לפום דרגא דיליה, אם קטן ואם גדול, עיקר עבודתם התמה הוא הס' שהוא נעול וחתום, רומז לקדושת הפה והדיבור. ס' רומז לאחדות כללות ישראל, כקטן כגדול, רק באופן כזה אפשר להיות יהודי כנרמז באות י', האות ו' היא יסוד הקדושה כנודע ממרן הבעש"ט הק', והיא ו' המוסיף, והאות נ' רומז לנ' שערי בינה, עי"כ יוסיף האדם ויחכים עדי הגיעו לנ' שערי בינה שהיא המדרגה העליונה כנודע.

בנוהג שבעולם, כאשר גיוס חיל לצבא המלחמה, יעבור קודם לכן אימונים קשים ומפרכים, עדי יהיה מוכשר ומאומן היטב לצאת למלחמה. אף בצבא ה' כן, יש להתאמן רבות לשם כך, ולכך נדרשת ההכנה, כעין אימון לקראת החג, להתאמן בכך ולשנן הדק היטב את הליכותיה וסגולותיה, למען יהיה האדם מוכשר ומוכן לקבל הארת החג הקדוש, לקבל את התורה בשלמותה.

לקדושים אשר בארץ המה

זוהי תכלית אסיפתנו בכאן, לעמוד סמוך לציונו הקדוש, בכדי שנשנן מה חפצו מעימנו, מה חובת האדם החפץ להתדבק על דלתות החסידות ביום זה, מה חפצם של תלמידי הבעש"ט מעימנו לעת כזאת.

כאשר נחשב דרכינו וצעדינו כך, בוודאי יעזור השי"ת, ויהיו מליצי יושר בעדינו, שתהיה הדעת ישרה ונכוחה, ח"ו בל תהיה משובשת להסיט את הלב מן העיקר, אף על כך לבד יש להפיל תחינה ולשפוך שיח לפניהם, לזכות לדעת נבונים וזקנים, לדעת להבחין בין העיקר ובין הטפל.

השי"ת יעזור לנו, בזכות הצדיקים הקדושים והאבות הקדושים בצילם שהינו ושוהים אנו, שנזכה לבחי' ויחן שם ישראל נגד ההר', בחינת 'כאיש אחד בלב אחד', כפירושו של כ"ק אאמו"ר שליט"א - כאיש אחד יתכן רק כאשר בלב כל אחד יש רק דבר אחד - האחד יחיד ומיוחד ית"ש. שנזכה לשאיפה ומחשבה טובה אחת.

ה' יעזור לנו שנזכה להשפעות טובות בגו"ר, כולנו יחד עם אאמו"ר שליט"א בראשנו נזכה לקבל את התורה הקדושה בדיצה בחדווה וברוב טוב. מיט געהויבענע און געזונטע רמ"ח אברים ושס"ה גידים, בקבלת התורה נתרפאו כל החולאים.

ה' יעזור לנו בזכות הקדושים והטהורים בצילם שפכנו שיח ואשר טמונים כאן עמנו, שנזכה לישועות ורפואות, פרנסה בנקל וברווח לכל בר ישראל, זכותם יגן עלינו, זכותם – הַזְכוּת והטהרה שהייתה מנת חלקם, יגן עלינו ועל כל ישראל, ונזכה לקבל פני משיח צדקנו ואאמו"ר שליט"א בראשנו, בבנין ביהמ"ק בב"א.

קהל אנ"ש בתפילה בבית מדרשו העתיק של מרן הבעש"ט זי"ע במעוזבו, תש"ע

ציון הבעש"ט זי"ע - תצלום משנת תש"נ

בגן עדן מקדם

דבר יום ביומו בצל כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

דברי תורה, מאמרים, שיחות קודש, מעמדים ואירועים

חודש סיון תשנ"ד - במלאות עשרים שנה

מרשימות: שלמה בר"מ קליין

לשמוע המשיך ללוות את רבנו... ושכ רבנו לביתו נאווה קודש.

יום רביעי פר' במדבר - א' בסיון:

רבנו עלה לביהמ"ד לתפילת שחרית לכבוד ראש חודש.

בערב עלה רבנו לביהמ"ד למעריב וספירת העומר, הדליק את הנר הגדול לכבוד יארצייט מרן הסב"ק זי"ע, ועבר לפני התיבה לכבוד יומא דהילולא דרבנו הק' בעל ה"אהבת ישראל" זי"ע.

יום חמישי פר' במדבר - ב' בסיון:

רבנו עלה לביהמ"ד לתפילת שחרית ועבר לפני התיבה לרגל יומא דהילולא. אחר התפילה עבר הציבור לברכת 'לחיים'. כשעבר ר' זיידא איינהורן והזכיר שהיה הרבה פעמים בליל הסדר אצל הסב"ק, אמר רבנו: זעהסט דעך, מ'דערקענט אז די ביזט גיווען...

רבנו יצא אל ציון הסב"ק, ואח"כ פנה אל קברי הרבניות ע"ה. אחה"צ ערך רבנו בבית המדרש הגדול את השולחן הטהור לכבוד היארצייט. רבנו פתח בדברי אלוקים חיים ואמר: לדאבוננו ישנם כבר רק מעטים הזוכרים אותו, גם אלה הזוכרים אינם יודעים מה פירוש 'דער הייליגער רבי', יהודי שקידש וטיהר את עצמו בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. לא היה אצלו המושג 'גשמיות', הוא הפך כל החומר לצורה, כל עניני הרשות וכל מה שאצל אחרים נקרא גשמיות, היה אצלו רוחני. כל עניני היצר הכניס אל הקדושה.

בהמשך סיפר רבנו שהסב"ק העיד ע"ע שמיום עמדו על דעתו אינו זוכר שעשה דבר שאינו בלתי לה' לבדו. עוד הדגיש רבנו שהסב"ק היה תמיד בשמחה, היה לו ענינים שונים שעבר בחייו, עגמת נפש וכד', ולצד זה היה תמיד בשמחה, ביראה ואהבת השי"ת, ולא הפריעו לו הדברים לעבודת ה'. יהודי כזה - סיים רבנו - יכול להביא שמחה לעולם, להוריד חסד. יש בכוחו לומר בעולם העליון להסיר כל היסורים ועגמת הנפש של כל אחד ואחד, להשפיע נשמות לחשוכי בנים שאין להם חיים, וכי מה צריכים נשמות בשמים? שיורידו אותם לעולם ויגדלו לעובדי ה'. וכן בכוחו להשפיע רפואה לחולים, להמתיק הדינים.

רבנו הזכיר שכבר עברו חמישים ושמונה שנים מעת עלותו לגני מרומים, ואף על פי כן אין הוא נשכח מזכרוננו, ובכן גם הוא במרומים בל ישכח מאתנו.

מעריב וספירת העומר התפלל רבנו ב'היכל'. לפני התפילה הורה רבנו לפנות מקום לכבודם של הרבנים והמכובדים שבאו להתפלל, ולהביא להם כסאות לשיבה.

* עם השלמות ומילואים מרשימות: הרב יעקב לבין, ר' ליפא פוגל, הרב יוסף ארנסטר, ר' יחזקאל יוסף גייגר, ר' חיים זאב ליבוביץ, ירחון 'בית ויוניץ', ירחון 'צעירי ויוניץ'

לאחר נסע רבנו לנחם את האדמו"ר מרחמיסטריווקא, שישב שבעה על פטירת אחיו הרה"צ ר' זאב זצ"ל. משם נסע לבקר את חדרב"נ האדמו"ר מבעלזא, ולאחמ"כ אל בית מדרשינו ברח' נחמיה שם התפלל תפילת מעריב וספירת העומר.

רבנו נסע לבקר את גאב"ד ירושלים הגה"צ רבי משה ארי' פריינד בשיכון סאטמאר. בצאת רבנו מהביקור נפרד רבנו מהגאב"ד בפתח המעליה, אך כאשר הגיע לכניסת הבנין ניגשו משמשי הגאב"ד (שהקדימו לרדת בדרך המדרגות) ואמרו לרבנו שהגאב"ד יורד אף הוא במעלית החוזרת ובאה כדי ללוות. רבנו עמד כמשתומם, והמתין לכבודו של הגאב"ד. בהגיעו התנצל לפניו רבנו על שהטריח את עצמו עד כדי כך, והגאב"ד כמסרב

יום שלישי פר' במדבר, כ"ט באייר:

אחא"צ נסע רבנו אל הכותל המערבי, והשתתף בעצרת התפילה שנקראה ע"י מועצת גדולי התורה לרגל המצב. רבנו אמר יחד עם הקהל סליחות ליום כיפור קטן, י"ג פרקי תהלים, תפילת השל"ה. אח"כ פתח בשירת 'יבנה המקדש'. בסיום, הודה רבנו לשוטרים על שמירת הסדר.

מה'כותל' נסע רבנו לבית החולים 'ביקור חולים', לבקר את גיסו הרה"צ רבי נפתלי חיים אדלר, ונכנס גם לבקר ישיש ששכב בסמוך.

כ"ק רבנו זי"ע בתפילת רבים ע"י הכותל המערבי ע"ח סיון תשנ"ד. נראים כ"ק האדמו"רים מבוסטון, מסדיגורא ומאטיניא זצ"ל

ש"ק פר' במדבר:

מנחה בערש"ק התפלל לפני התיבה ר' נתן נטע בעק מציריך (ואצ"פ שאמר שהוא בשנת אבילות).

בליל ש"ק אמר רבנו בתחילת הרא"ח: היות והננו עומדים בימים שלפני קבלת התורה הרי כל אחד חייב לעשות חשבון נפשו ולבדוק רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. רבנו הזכיר לימוד ספרי מוסר וספרי יראה, הפותחים את ראשו של אדם ומשנים את ההשקפה, ההדרכה וההנהגה.

בעת עריכת השלה"ט השני, אחר שאמר רבנו את השיחה, שר 'ישמחו במלכותך' ואח"כ שוחח בשנית שיחת קודש. רבנו עורר אודות אלו האנשים החושבים שאם השפיע להם השי"ת עושר הם צריכים לחנך את הבנים בחינוך מסוג אחר, ולא חינוך חסידי. צריך גאווה דקדושה לעמוד נגד רוח הרחוב, לדעת להיות משועבד רק להשי"ת ולא לאף אחד זולתו. בעיני אנשי הרחוב אני רוצה שלא למצוא חן... מעולם לא

הבנתי דבר זה; וכי אנשי הרחוב מבקשים למצוא חן בעיניך? ולמה האדם מבקש למצוא חן בעיניהם?... שאלתי פעם אחד: מה אתה מרוויח מזה, ומה זה נותן לך שהנך הולך אחר אנשי הרחוב?... ונניח שהנך מחפש למצוא חן בעיני אחרים, אבל מדוע זה רק בעיני אנשי הרחוב, למה לא תחפש למצוא חן בעיני, ובעיני אנשים אחרים כמונו?...

קידושא רבה התקיים בחדרו הק'. רבנו ביקש שרק המוזמנים יכנסו אל החדר, והדגיש בצחות 'אם מי שיש לו כסף אל יכניסו...'. בין המוזמנים היה נוכח חתן שחתונתו מתקיימת בירושלים. אחר שקידש רבנו על היין, אמר לחתן שיעשה קידוש, ואמר החתן שיצא ידי חובתו מפי רבנו. לקח רבנו את גביע היין ושפך לתוך כוס, ונתנו לחתן. אחר השיחה קם רבנו ופתח בניגון 'עוד ישמע', ורקד עם החתן. רבנו הביע הערכה לעסקני 'צעירי ויוזני' הפועלים לקרב לבבות לדרך החסידות.

ב'מיטאג טיש' נתכבד לברך על הכוס הרב ברוך שטרנבוך. אח"כ הציג ר' אברהם יוסף לייזרזון את גיסו העוסק בשיבת 'אור שמח', ושאל רבנו: מבעלי תשובה? וענה בחיוב. נענה רבנו: צריכים לראות שמיד כשנולדים יהיו בעלי תשובה, ולא אחר שהם כבר גדולים...

רבנו סנט, כדרכו בקודש, בר' זיידא איינהורן, ושאלו: מי קרא לך הנה? וענה ר' זיידא: וכי אמרו לי לא לבוא? ענה רבנו: אילו היו אומרים לך לא לבוא, או אז היית בא בדווקא... (הערשט דעמאלט'ס וואלסטו גיקומען...). והמשיך רבנו: אתה זוכר עדיין שישבנו בליל שב"ק [בגרויסווריין], שרנו 'למקדשך תוב' במשך שעה, לא הרגשנו אפי' שכבר עברה שעה, עד שכבר ראינו השמש זורחת... למי היה מעניין השעון, היו פאר'קאכט אין באשעפער, די קאפ איז געלעגן ערגעץ אנדערש.

להרב משה אליעזר ווייס מלוגאנו אמר רבנו: שעד לוגאנו ישמעו ויראו שהחינוך שבכאן נראה באופן אחר...

הציגו לפני רבנו את משב"ק האדמו"ר מטאלנא, ואמר לרבנו שהרבי מטאלנא שובת בב"ב. רבנו התעניין אודותיו וביקשו שימסור לו דרישת שלום וברכת א גוט שבת וברכת א גוט יום-טוב בשמו.

בס"ג בהתעוררות מיוחדת פתח רבנו את דברי התורה ואמר: מיר האלט'ן שוין נאנט צו קבלת התורה, מיר גייען שוין צו צום הייליגען טאג, 'יוחן שם ישראל נגד ההר כאיש אחד בלב אחד', דאס מיינט מיט איין מח מיט איין הארץ...

רבנו עורר לעשות חסד ברוחניות אחד עם חברו, והזכיר את דברי הרה"ק בעל 'בני יששכר' הצדקה הגדולה שבצדקות המלמד דעת לעני בדעת.

בסיום אמר רבנו: קבלת התורה היינו שמתחיל מעתה 'א נייע וועלט, א נייע בלעטל', יותר לימוד התורה, יותר ספרי יראה, יותר ספרי חסידות, יותר תיקון המדות, יותר קדושה וטהרה, מאי דהוה הוה מכאן ולהלן חושבנא, אינני רוצה לדעת מה שעבר, כי אם כן עלול אני ליפול לעצבות, אני שוכח כל מה שהיה ומעתה מתחיל סדר החיים חדש.

רבנו זי"ע בביקור אצל גאב"ד ירושלים הגרמ"א פריינד זצ"ל

אחר ברהמ"ז שוררו את ב' הניגונים לכבוד החתנים (לא שרו בס"ג). במוצש"ק אחר מעריב שרו 'ועל ידי זה' לרגל סיום מצוות ספירת העומר.

האדמו"ר מטאלנא בא לבקר בקודש פנימה, בצאתו יצא רבנו ללוותו.

יום ראשון פר' נשא - ה' בסיון

רבנו יצא מביתו להלוויית האשה מרת רוזמן בת הרה"ח ר' מנחם מענדיל גנץ ז"ל מחדרה, וליווה את המיטה עד סוף רחוב דמשק אליעזר פינת רחוב עזרא.

רבנו נסע לנחם את משפ' רוזמן, ר' בניציון ואחיו הי"ו, ואת האחים ר' שלום, ר' יצחק, ור' רזיאל גנץ.

חג השבועות - זמן מתן תורתנו:

למנחה עבר לפני התיבה הרב אשר פרנקל, אח"כ פתח רבנו בשיר ושבח במשך כחמש דקות עד זמן מעריב.

אחר השולה"ט בדרך לביתו נאווה קודש, אמר רבנו את דברי השלה"ק במסכת שבועות: "כי בסיבתכם אני מושלכת בעפר..." והפטיר בהתרגשות: א פחד נורא...

בעת קדרותא דצפרא אחר אמירת ברכת השחר, פתח רבנו בניגון שמחה, אח"כ קרא בקול לעבר הקהל: א גוט יו"ט, ואז פתח ר' זיידא איינהורן בניגון 'אין כאלוקינו', ורבנו נשאר עד שסיים לנגן, ושוב חזר ובירך לקהל א גוט יו"ט והחווה לר' זיידא ברכת תודה.

קידושא רבה וסעודה חלבית ערך רבנו לכל האורחים, רבנו פתח בשיחה מדברי הגמ' בשבת שכפה הקב"ה הר כגיגית, ובדברי התוס' והמשנה למלך, רמב"ם, חת"ם סופר. אח"כ המשיך בדרך המוסר. בעת אמירת השיחה התייחס רבנו כמה פעמים אל ר' שלמה לייב שטיין ממונטריאל. פ"א שאל באמצע השיחה: אתה מבין מה שאני אומר, שלמה?... אח"כ אמר לו רבנו: אנחנו כבר זקנים, וכבר יודעים שהעולם הזה אינו שווה מאומה, לנו הולך הענין ביתר קלות, אך אלו הצעירים הם אינם מבינים זאת עדיין... אברך צעיר עדיין חושב שהעולם הוא שלו... ולמה הוא חושב כן? כי הוא אינו מעיין ב'חובות הלבבות' וב'ראשית חכמה' לפני שיוצא לעסוק בפרנסתו. צריך לעיין ב'חובות הלבבות' ואז הולכים לשם בצורה אחרת...

רבנו הרחיב בשיחה אודות מתן תורה שהוא עניין כפיית היצר, וסיים רבנו הענין ואמר: זהו בדרך המוסר, אכן בדרך הפלפול יש עוד הרבה מה לשוחח, אך אין הזמן כעת, כי צריכים לנוח מהלילה העבר (שלא ישנו), והביא רבנו את דברי ה'חובות הלבבות' שעניני אכילה ושתייה הגוף לוקח לו בכל ענין, לא כן הגשמה, היא טובה ושקטה ואינה דורשת הרבה... כן אמר רבנו את הצל"ח בענין חציו לכס וחציו לה'.

אחר הקידוש אמר ר' שלמה לייב שטיין לרבנו שהוא צריך ישועה על העיץ, נענה רבנו ואמר: 'והאר עינינו בתורתך' התורה מסוגלת לעיניים.

בשולה"ט נעילת החג בעת אמירת דברי אלוקים חיים, עורר רבנו על ענין נסיעות ה'מהרריך' שהותקנו בהרבה מקומות, והחובה לנסוע בהם כי איכא דרכא אחרינא.

לכבוד נעילת החג שר ר' זיידא איינהורן 'האדרת והאמונה' וכו', וכששר 'הגאווה והגדולה' סימן לו רבנו האם לא מגיע 'לו' ג"כ כבוד?...

יום חמישי פר' נשא - ט' בסיון:

בחופת החתן ישראל דוד שמואל שהתקיימה בחצר, נפגש רבנו עם גאב"ד ערלוי.

נכנסו אל הקו"פ בני חבורת בחורי ישיבה קטנה בראשות ראש החבורה ר' שבח גרינפלד. רבנו עיין בדו"ח החבורה, ונוכח שלומדים 'ראשית חכמה'. שאל רבנו אם לומדים גם 'חובות הלבבות', וענו שבשנה שעברה למדו בצוותא חוה"ל והשנה 'ראשית חכמה' שער האהבה. רבנו פתח בשיחת קדשו אודות רצונם להוסיף תקנה, ואמר רבנו שרק כאשר תעבור שנה ויווכח שעמדו בהצלחה והקפידו על קיום התקנות עד כה בשלימות, רק אז אפשר לדבר על הוספת תקנה, כי זה מעשי יצר שיעמיס האדם על עצמו תקנות רבות וכשלא יעמוד בהם היצר מצליח לייאש אותו.

רבנו ענה לראש החבורה שאחר שער האהבה אפשר להמשיך הלאה וללמוד שער התשובה, אכן רק בתנאי שכאשר לומדים מתבוננים היטב מה אומר כאן ה'ראשית חכמה'?... רבנו הרחיב בענין מה שכתוב ה'ראשית חכמה' בשער האהבה אודות שירות ותשבחות, ואמר רבנו שאכן לפעמים נוכח בליל שב"ק איך ישנם כאלו שלא משיגים שגב הענין ומשוחחים בעת השיר והשבח, כי כאשר משיגים ענין שירות ותשבחות אזי לא ישוחח בשעה נשגבה כזו. רבנו עודד את ראש החבורה שיארגן עוד 20 חבורות כאלו... רבנו שאל אותו אם יש לו העתק מפתק דו"ח החבורה, וענה שלא, אמר לו רבנו: תעשה לך העתק ותחזיר לי הפתק, כדי שיהא גם לך מסודר על הדף מצב החבורה. ואיחל להם רבנו ברכות לרוב.

יום שישי פר' נשא - י' בסיון:

רבנו עלה לביהמ"ד להתפלל שחרית. אחר התפילה הודיע רבנו לצוות הישיבה שמעתה לא יעלה עוד להתפלל עם הבחורים בכל יום שישי כנהוג עד כה, חוץ מיומי דפגרא, כי הדבר קשה עליו ביותר, והסביר רבנו לראש הישיבה: לדוגמה, היום הייתי רטוב בעת התפילה, ולא רציתי לבקש לכבות את המזגן כי יודע אני שהציבור זקוק לכך.

אחר התפילה נסע רבנו לבקר את ר' חיים אברהם הנדלר בביתו.

יום ש"ק פר' נשא:

בעלות רבנו לביהמ"ד בעש"ק שוררו הניגון של נישואי רבנו זי"ע, לכבוד השמחה השרויה במעון רבנו בנשואי נכדו הרב חיים צבי טייטלבוים בארה"ב.

בשולה"ט נתכבד הרב יואל טוביאס בשירת הילוכך, בברכהמ"ז נתכבד הרב חיים יהודא דייטש, ובאמירת שבע ברכות ר' אשי"ש דוב ליפשין הלברשטאם אבד"ק סטרופקוב. בשולחן השני שורר רבנו 'ישמחו במלכותך', ובשיחת קודש אמר רבנו בענין חינוך הבנים: כשיש שאלה בעוף על ריאה או כבד יודע כל אחד שאינו יכול לפסוק לעצמו ועליו לשאול רב, כיון שהוא עצמו לא למד אלו ההלכות, ומדוע בעיני חינוך הוא פוסק לו לעצמו את השאלה היכן לחנך? המלאך 'דומה' (הממונה על המתיים) אינו מלאך פשוט, הוא מלאך נורא, הבן יכול לומר קדיש 'עשר פעמים' והמלאך אינו מפחד מזה, כי יש נפקא מינה מי הוא האומר את הקדיש... האם יש לו קדושה וטהרה? האם אבריו ספוגים עבדות הבורא?

פסוקי דזמרה - הרב מאיר אדלר, רבנו עוררו שיתפלל בקול רם.

לחזרת הש"ץ כיבד רבנו את הרב חיים לייב דייטש, ואמרו שהוא בשנת אבילות על אביו זצ"ל, וכיבד רבנו את הרב מסטרופקוב.

בקריאת התורה נפל מעז"נ שקית ממתקים על ראש רבנו, ומאז החלו לפרוס טלית מעל רבנו בכל עת שעולה חתן לתורה.

קידושא רבה ערך רבנו בחדרו, והתנצל לפני הרב דייטש שרצה לכבדו אך אמרו שהוא בשנת אבילות רח"ל.

רבנו שוחח תחילה שיחת קודש בעניני חינוך הבנים ובגנות הנוהגים אחר המאדעס, אח"כ המשיך ואמר אשר יקריבו לכהן לו יהיה ר"ת מס' ילד, אם תקריב את הילד אל הכהן היינו הצדיק אוי לו יהיה, יהיה הילד שלך ויהא לך ממנו הנאה נצחית.

רבנו נתן תוספת מזונות להרב דייטש ואמר לו שצריך לאכול 'שיעור'.

לר' יעקב לוי שאל רבנו מתי סיימו התפילה אצלו, וענה בשעה 11 והתנצל רבנו לפניו ואמר: מה אעשה היו ארבעה חתנים, אי אפשר לסיים כ"כ מהר...

בעת רעוא דרעוין אמר רבנו שאנו עומדים עתה אחר קבלת התורה והרי כל אחד קיבל על עצמו את התורה וצריך לראות שיהא אמת קביעא וקיימא, לבל נשכח את הימים האלו, ומעתה צריך לראות מה בא עכשיו אחר שקיבלנו את התורה... מעתה צריך להקדיש יותר זמן ללימוד, ולהקפיד ביתר שאת על ניצול הזמן, לזכור את השבועה שהשביעו את כל אחד ואחד בעת ירידת נשמתו לעולם 'תהי צדיק ואל תהי רשע'.

רבנו עורר על שמירת העינים ופירש הגמ' אנה מזרעא דיוסף

בשורה משמחת שלמדו ושיננו כל אחד מהם מאה ועשרים דפי גפ"ת ונבחנו בהצלחה אצל הרב איצקוביץ.

רבנו הביע רוב שמחה הערכה ותודה, והעיקר שימשיכו לחזור ולשנן, שיהיו דברי התורה מחודדין בפיהם. אחד הבחורים בישר שנבחן בספר 'אבני מילואים' על כל הסימנים השייכים להלכות קידושין, רבנו שוחח על חשיבות הדבר שיהא מונח אצל כל אחד כמה פלפולים בכל מקצועות התורה, כדי שבכל מקום שיגיע יוכל לפלפל ולהרבות כבוד שמים וכבוד החסידות.

תלמידי הישיבה קטנה התארגנו והשלימו דורון סך 3150 שעות רצופות במשך שבועיים, שלשה מהממציאנים נכנסו אל הקו"פ למסור את המתנה. רבנו הודה להם נרגשות, ואמר: זו המתנה הגדולה ביותר שאפשר לתת, כי שאר עניני העולם הכל הבל הבלים. רבנו הרחיב כמעלת הלימוד ברציפות המשבר כח היצר, ועודד את הבחורים להמשיך בזה ולהוסיף משעה רציפות לשעתיים לשלש ולארבע שעות...

בלילה היסב רבנו למסיבת 'לחיים' בבית המדרש 'אמרי חיים', לרגל יום ההולדת י"ג בסיון. רבנו פתח השיחה ואמר: אם נזכרים האיך והיכן עמדנו לפני חמישים שנה... הרי אי אפשר כלל לתאר זאת מה שעברנו בימים ההם, רק חסדי ה' הוציאו אותנו מכל הצרות. וכאן החל רבנו לפרט את עשרת הפירושים של בעל ה'אור

מה הפירוש והטעם הטוב בשירה לאט... נכדו הב' חיים מאיר הגר בייך את רבנו באריכות ימים ושנים, ענה רבנו: תאחל גם שאהיה א ערליכער יוד, יש לי עדיין רצון להיות א ערליכער יוד...

יום שלישי פר' בהעלותך - י"ד בסיון:

בתפילת שחרית אמר רבנו 'ברכך' וכו' לכהנים, היות ולפני התיבה התפלל ר' הערשיל כ"ץ. האדמו"ר מגור ביקר בקודש פנימה לפני הצהריים.

יום רביעי פר' בהעלותך - ט"ו בסיון:

בצהריים הלך רבנו להשתתף בשמחת שבע ברכות. כשצילם מאן-דהוא סימן לו רבנו שאין דעתו נוחה מזה. בדרך שובו אל ביתו שוחח רבנו בעניני חינוך הבנים במשך כחצי שעה, וסיפר בין השאר: ראיתי פעם בגן הילדים איך משחקים הילדים בני 3-4 שנים והמחנך יושב לפנייהם ומחדיר בהם האם מותר לדבר שקר? וכד' והם עונים יחד: לא! בחידון התנכ"י שעורכים בארץ אין מחדירים ענינים אלו... והמשיך רבנו: ווען איך וויל איהם זאגן, וויל ער נישט, ווען ער וויל שוין איך זאל איהם זאגן, קען איך שוין

רבנו זי"ע במירון לקראת נישואי נכדו הרה"ג ר' חיים צבי טייטלבוים שליט"א חורף תשנ"ד

בשיחה עם האדמו"ר רבי יוחנן מטאלנא זצוק"ל

רבנו זי"ע מלווה את האדמו"ר מגור זצ"ל

האדמו"ר מגור ה"פני מנחם" זצ"ל בביקור בקודש פנימה

נישט... וסיפר רבנו: בבוקאווינא ידעו כולם שאם אומרים 'רבי' הכוונה לזקני הק'. פעם אמר לי אדם: אני זוכר שבויזניץ עשו כך וכך, שאלתי אותו: הנכדים שלך גם יודעים זאת?...

ואמר רבנו: מילא העולם שלנו רובם כבר יודעים להיכן יש לשלוח את הילדים, אך אני מדבר מאלה חסידים ויזניץ של פעם. ושוחח רבנו מאנשים הנוהגים אחר המאדעס, ואמר: מחר יקום מישוהו בפאריז ויחליט שצריכים ללבוש חליפה בעלת 4 צבעים, ילך ההוא ויקנה החליפה הזאת. אבל הרי יש לך כל כך הרבה חליפות בארון? אבל לא, הכל כבר לא שווה כלום, כבר לא יפה, רק החליפה עם 4 הצבעים...

רבנו התקשר טלפונית אל ר' ישראל מרדכי רייך שישב בביתו 'שבעה' רח"ל, והתנצל שאין בכוחו לעלות ד' קומות ולהגיע אל ביתו לנחמו, וע"כ יקבל תנחומין בדרך הטלפון (מפי בנו הב' דוד מאיר רייך).

נכנסו אל הקו"פ עסקני אנ"ש באשדוד והציגו לפני רבנו תמונות מבניית המקוה והיכל ביהמ"ד הזמני. רבנו עודדם להמשיך בעבודת הקודש ביתר שאת ועזו. רבנו אמר עוד שיש הבונים בנינים ל'תרבות', לדבריהם כדור-רגל הוא 'תרבות', המקוה-טהרה היא ה'תרבות' שלנו!

החיים' הק' על הפסוק 'וידעת היום', אח"כ הוסיף רבנו: 'אני היום ילידתך' היינו שביום הולדת יש לזכור להתעורר ולעשות חשבון נפש בעשרת הפירושים האלו! רבנו שורר 'אודה ה' בכל לבב'.

יום שני פר' בהעלותך - י"ג בסיון:

בצהריים התפלל רבנו עם תלמידי הישיבה תפילת מנחה בחדרו שע"י ביהמ"ד 'אמרי חיים', אח"כ יצא רבנו אל בית המדרש וקרא הכלולות קוויטל מתלמידי ישיבה"ק ונשא דברות קודש.

כמו"כ הקדיש רבנו שיחה מיוחדת בבקשה שיתרגלו הבחורים לשיר הזמירות והניגונים לאט, בטעם וחוץ, בין הדברים אמר רבנו: ס'נעמט מיר אוועק די השגות פון שירות ותשבחות, ס'הארגעט אוועק א ניגון...

רבנו פתח בניגון 'עוד ישמע' לרגל נישואי נכדו הרב חיים צבי טייטלבוים, ופתח בעוד ניגון שמחה וכאן שרו לאט. נענה רבנו ואמר: 'איר האט דא גיזעה א בילד וואס הייסט זינגען שטאט, נארמאל, בכך היה באפשרות לכוון כראוי מה שאומרים ומזמרים...' ופתחו הקהל 'קול רנה', ואמר רבנו אח"כ: כאן אתם נוכחים לדעת

קא אתינא דלא שלטא ביה עינא בישא אם רצונך להיות מזרעא דיוסף לחיות בקדושה וטהרה כיוסף הצדיק צריך שיהא לא שלטא ביה עינא בישא שהעניניים יהיו שמורים מכל ראייה אסורה.

אחר אמירת התורה שר רבנו 'כבודו מלא עולם' לרגל שבת אויפרוף של נכדו החתן חיים צבי טייטלבוים – בארה"ב, אח"כ אמר רבנו: כבודו מלא עולם ר"ת גימ' עין, הקב"ה רואה ומביט וצופה הכל, וס"ת עה"כ גימ' מח, אם מתבונן כראוי בזה יהא לו לאדם טהרת המח.

כשעבר ר' אברהם מרדכי מליק לומר א גוטע וואך, אמר רבנו עליו: פון די ערשטע תלמידים... כשאעלה לעולם העליון וישאלו אותי מה יש לך, אענה שיש לי תלמידים טובים. מיד אח"כ עבר ר' חיים גדלי רוב, ואמר לו רבנו: גם אתה מהתלמידים הראשונים, ושאלו רבנו אם כבר למד ביישיבה בזמן הראשון (חורף ת"ש), וענה שנכנס לקראת הזמן השני (ק"ק).

יום ראשון פר' בהעלותך - י"ב בסיון:

בערב נכנסו אל הקודש פנימה קבוצת בחורים תלמידי ישיבה"ק עם הרב אברהם יעקב איצקוביץ, והביאו דורון לכבוד יום ההולדת,

ברוך שנתן תורה לעמו ישראל

חג השבועות זמן מתן תורתנו

בצל קדשו ובמחיצתו של מרן הסב"ק בעל "אהבת ישראל" זי"ע
ליומא דהילולא ב' בסיון

| חיים מאיר אוביץ |

להקביל פני רבו ברגל", רבו רגל בגימ' אמת, וזה מרמז על חג השבועות שבו ניתנה תורת אמת.

פעם ברגעי התעלות בעיצומו של החג, כאשר הרגישו שפע השפעות קדושה נשגבה, התבטא החסיד ר' מרדכי חנה זצ"ל: "כעת אינני מקנא כבר אף בר' יוסף מאויבער-אפשא!"... (חסיד מובהק, גדול בתורה ובעל מידות, שהשיג השגות גבוהות בדרך הסב"ק, ורמ"ח היה מקנא קנאת סופרים בדרכיו ובמעשיו).

אחרים, והפעם התקהלו ובאו בברית יחד לומר נעשה ונשמע כאחד.

גם כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע היה מספר, שאצל זקנו הסב"ק זי"ע היה חג השבועות אחד מג' הפעמים בשנה בהם נאספו המוני חסידים לחצר הקודש - וכמו כן בראש השנה ובשבת חנוכה.

מרן הסב"ק אף עמד בדברי תורתו הק' על ענין קבלת פני רבו בחג השבועות, וזלה"ק: חז"ל אמרו (ר"ה טז): "חייב אדם

ובאו כולם בברית יחד

גדולה היתה התרוממות הנפש בבית מדרשו של האי סבא קדישא מרן קדוש ישראל זי"ע בכל חג ומועד, ברם אור מיוחד ומופלא הופיע וזרח למו בחג השבועות.

לחג זה התאספו לחצר הקודש רבנים ויושבי על מדין למכביר, אשר קשה היה להם לעזוב את קהילותיהם ברגלים

מרן הסב"ק בעיר המרפא קארלסבאד. מאחוריו - משמאל לימין: בנו מרן ה"דמשק אליעזר" זי"ע, אחיו הרה"ק מאטיניא זי"ע, חתנו הרה"ק רבי אלטר יחזקאל אליהו מדו"קוב הי"ד, ובנו הרה"צ רבי חיים מנחם דוד הורוויץ הי"ד אב"ד דזיקוב

לקבל עול תורה

בשבת ערב שבועות תרנ"ג - בשנה הראשונה למלכותו, אמר רבנו: אתמול היה "מלכות שבמלכות" בספירה; יצאנו מעול מלכות ואנו עומדים לקבל עול תורה!

שולחן ליל החג

בליל א' של עצרת ערך רבנו את שולחנו הטהור, אף על פי שאומרים "תיקון", והיה חוזר על הרמז שאמרו, כי ראשי התיבות תערוך לפני שולחן נוטריקון של המלים תקון ליל שבועות.

הגה"ח ר' שאול לייב גנץ ז"ל מאראד, סיפר, שפעם היה נוכח בעריכת השולחן של ליל שבועות, והסב"ק שר את הניגון 'ובאו כולם' בדביקות עצומה, זמן ארוך מאוד, והנוכחים חששו לחיותותו, עד שהוצרכו ללחוש באזנו שאביו וזקנו מחכים לו מחר [לאמירת יזכור], ואזי הפסיק...

תיקון ליל שבועות

לאחר עריכת השולחן ישב הסב"ק ועסק באורייתא עד

אור הבוקר. בעת אמירת ה"תיקון" היה רבנו רגיל לשבת. אולם בהגיעו לפרקי התהלים, היה קם ואומר בעמידה, תוך שהתהלך אנה ואנה כדרכו בשעת עבודת הקודש של אמירת תהלים.

רבנו ביאר את נוסח התפלה לפני אמירת התיקון:

מנהג ישראל תורה היא לומר בליל שבועות קודם הלימוד "אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו והבדלתנו מן הטומאה טומאת מצרים מנו"ן שערי טומאה והכנסתנו לחמשים שערי קדושה ביום הזה, ותתן לנו ה' אלקינו התורה הקדושה והקים הישרים בהר סיני ביום הקדוש הזה", וביאר רבנו כי נו"ן שערי טומאה ר"ת שטן, שהוא הנחש שממנו נמשך הזוהמא. וביום הקדוש הזה צריך לראות להיות חושק ומתאוה לקבל התורה שניתנה ביום זה, לשוב בתשובה מאהבה, ולקבל עליו באמת ללמוד וללמד לשמור ולעשות, היינו לשמור את הלא

תעשה, כי 'השמר', 'פן' ו'אל' אינו אלא לא תעשה (מכות יג:), ולעשות היינו מצוות עשה, ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך, היינו דברי הרשות, ואז נעשה מהשטן שהוא נחש, טוב, ונכנע תחת הקדושה ונתעלה. וע"ז מרמז הלשון נו"ן שערי טומאה שהוא ר"ת שגבנו טהרנו נורא, גם הר"ת חמשים שערי קדושה הוא חשק, "נחש חשק" גימ' תשובה מאהבה... ("אהבת ישראל" ליל א' דשבועות).

לימטי טהור להאי יומא

סיפר הרה"ק רבי יודא'לי הורוויץ זי"ע נכד מרן הסב"ק, שרבנו נהג לטבול במקוה-טהרה בקדושתא דצפרא, ולא הלך פעם נוספת לפני תפילת שחרית ("זכרון יהודה" - עובדות שנרשמו ע"י כ"ק האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א).

בדברי אלקים חיים שאמר רבנו בליל א' דשבועות תרע"א, אמר שחג השבועות ו' בסיון הוא זמן מוכשר לדיומם קרן ישראל בגשמיות וברוחניות, וכרמוז במה שאמר הכתוב (שמות לד, ב) "והיה נכון לבוקר", נכון בקר בגימ' חן חסד רחמים, ע"ד הנוסח בברכת המזון 'הזן את העולם וכו' בתן בחסד וברחמים', והוא מספר חת"ך, שם הפרנסה. וברוחניות נכון לבקר' היינו לקדושתא דצפרא, שהולכין אז לטבול במקוה לטהרת וטהרת הנפש.

ועוד אמר אז רבנו, שהכניסה לחמשים שערי קדושה היא ע"י מקוה טהרה בקדושתא דצפרא.

הכנה לתפילה

סיפר הרה"ח ר' הערשיל סלומון ע"ה, שכאשר למד בישיבת טאשנאד נסע עם חבריו תלמידי ישיבת טאשנאד לגרוסוורדיין, כדי לחוג את חג השבועות אצל הסב"ק.

בבוקרו של החג, אחר אמירת תיקון ליל שבועות, רצו להתפלל ותיקין כמנהג רבם מטאשנאד. פתאום ראו שרבנו נכנס לביהמ"ד לבוש בוועסטל של סאמעט, והקאפטען היה פתוח. רבנו עמד נשען על צד הפתח של חדר הגבאים (פראווע שטוב) ואמר בזה"ל: "איך עס אז איך זאל קענען דאווענען, איך שלאף אז איך זאל קענען דאווענען, אבער איך זאל דאווענען כדי איך זאל קענען עסן, איך זאל דאווענען כדי איך זאל קענען שלאפן? עיי...". [אני אוכל כדי שאוכל להתפלל; אני הולך לישן כדי שאוכל להתפלל, אבל להתפלל כדי שאוכל לאכול; כדי שאוכל לישון?...] .

הבחורים הבינו את הרמז והתפזרו ("קדוש ישראל"; "שיח זקנים" ח"ג).

שיירת חסידים בשבילי העיירה ווילחוביץ שבמאמורש. ייתכן ובמרכז מרן הסב"ק זי"ע.

ככל הנראה מדובר ב-2 תמונות נפרדות שתועדו שוב יחד. [תורתנו להר"ר יעקב שטרן מראשי הנהלת בטאון "קשר איתן", ולחבר המערכת הר"ר צבי ורדיך.]

תפילת החג

ביום ראשון של החג, היה מרן זצ"ל עובר לפני התיבה בפסוקי דזמרה. בתפלת "אהבה רבה" היה מתחיל לסיים מהפסוק "והאר עינינו בתורתך", דבר שעורר התלהבות רבה [כך נהג גם ביום כפור, שמחת תורה, ובשבחות פרשת יתרו ופרשת ואתחנן].

בקראו את ה'אקדמות' להטו פניו כלהבת אש - מורא ופחד נפלו על מי שהביט בפניו הקדושים, וכפי הגדרת חסיד ותיק: "אפשר היה להצית גפרור מפניו הלוהטות; אשרי עין ראתה זאת ואשרי אוזן ששמעה את קריאת האקדמות של הסב"ק!"

בשנה הראשונה להנהגת הסב"ק, אמר את ה'אקדמות' ש"ב הגה"צ ר' אברהם יהושע העשיל קצנלבויגן זצ"ל אבד"ק טלוסט, נכד רבה"ק ה"תורת חיים" זי"ע, שהיתה לו 'חזקה' על כך עוד מימי רבוה"ק ה"צמח צדיק" וה"אמרי ברוך" זי"ע. הוא נלב"ע בשנת תרנ"ד.

סיפר הגה"צ רבי אליעזר פיש זצ"ל אב"ד סאלקא: ראיתי פעם אחת בחג השבועות, כשפתח מו"ר הסב"ק זי"ע את ארון הקודש להוציא את הס"ת, ולא היה מונח שם ה"כתר" מכסף שנהגים להניח על הס"ת, אזי אף-על-פי שהיה חג השבועות, עכ"ז לא המתין, ומסר את הס"ת להוליכו אל שולחן הקריאה בלי הכתר, משום טירחא דציבורא ("נועם שיח", עמ' צד).

הסב"ק נהג גם לקרוא בתורה. מסופר שאחיו של הסב"ק, הרה"ק רבי חיים מאטיניא זי"ע, שאל פעם את אחיו הרה"ק רבי פנחס מבארשא זי"ע אם הוא קורא בתורה את עשרת הדברות בפרשת יתרו, והשיב בשלילה. לשאלתו - אם בחג השבועות קורא, ענה הרה"ק מבארשא בחיוב.

"הרי זו אותה תורה?" - שאל הרה"ק מאטיניא.

"גם אחינו מויזניץ נוהג כך" - היתה תשובת הרה"ק מבארשא.

"מה הנך יודע מה שהוא עושה" - הפטיר הרה"ק מאטיניא. בדא"ח ליל א' דשבועות תרפ"ב, ביאר רבנו את משמעות ההפטרות בחג, וזלה"ק:

יום א' הוא קבלת החכמה בסתרי תורה, היינו חכמת הקבלה שהיא חכמת האמת, ויום ב' היא קבלת התורה בדבור, היא הנגלות, אזהרות ועונשין שהיא ביראה, ליראה את השם הנכבד והנורא, יראה תתאי ועלאי, כי אית יראה ואית יראה.

וע"כ ההפטרה דיום א' היא מענין מעשה מרכבה, שהיא חכמה הסתומה, שהאירה ביום א' דשבועות, וההפטרה ביום ב', היא תפלה לחבוק (חבוק גימ' ירא"ה) הנביא על שגיונות (היא יראת חטא דשגיונות) ד' שמעתי שמעך (דאיהו רבולשליט) יראתי שהיא ע"י נגלות אזהרות ועונשין שנתפרש בהויות דאביי ורבא בגמרא, שכשעוסקין בגמרא, רואין טובתן של ראשונים, ונשבר לב אדם ונתמלאה יראה ורעדה, עכלה"ק.

מספר הגה"צ רבי מנחם מענדיל שנעבאלג שליט"א אבד"ק מאנטשעסטער, כי מחמת ריבוי הקהל בבית מדרשו של רבנו זי"ע בחג השבועות ובימים הנוראים, וגם כהנים רבים היו שם, לא היה מקום לכל הכהנים לברך את הקהל בכותל המזרח. על כן נשארו כהנים רבים במקומותיהם, וכך בירכו את עם ישראל באהבה בתפילת המוספין של החג.

מהעולם העליון

פעם בעת קידושא רבה בחג השבועות, כאשר נכחו מתי מספר של אורחים, שאל רבנו את אחד הנוכחים: "האם הכרת את זקנך דוד לייב?" - "לא, כי אני נקרא על שמו" - השיב הלז. "ער איז געווען א וואוילער יוד" [הוא היה יהודי הגון] - העיר מרן זי"ע.

כעבור שנה בחג השבועות נשנתה כל השיחה הנזכרת. העיר על כך בנו של אותו נפטר: "אבי לא החסיר אף חג מלבוא אל הרבי, אני מבין שהוא נמצא כאן גם עתה". נתן לו הס"ק טפחה על פיו, שישתוק...

חביבין ישראל

פעם בחג השבועות בסעודת הצהריים, סח רבנו: "חז"ל אמרו (פסחים סו). 'הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם'. קיימנו את החצי של לכם (כלומר באכילה) ומה בדבר החצי לה'?" העיר אחד המקורבים: "הלא ה'צמח צדיק" זי"ע אמר כי בתפלה קיים חצי לכם (שהרי נהנה מהתפלה) ובסעודה קיים את החצי לד'."

"את זה, היה זקני יכול לומר - הגיב רבנו.

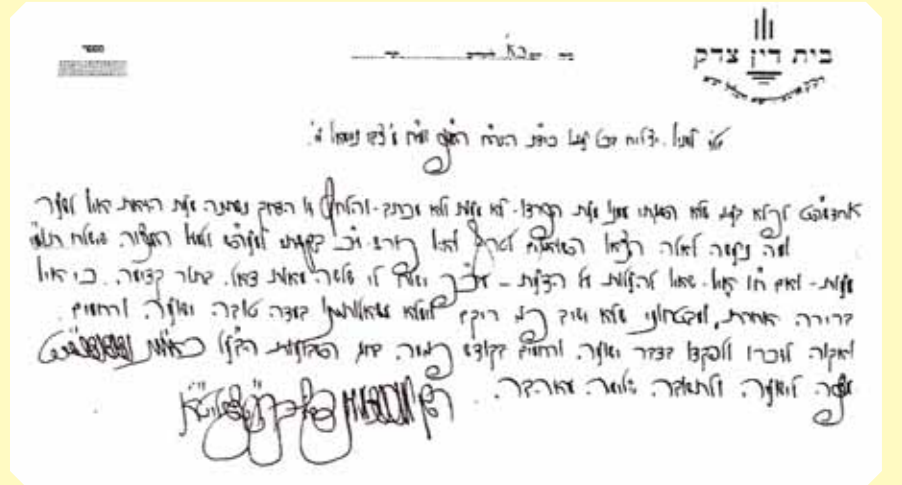
"וכי הרבי לא?" - שאל שוב החסיד בתמיהה.

"בוודאי שלא - אמר מרן זי"ע - איך נראתה התפלה של זקני. והאיך נראית תפילתי?"

כמובן - הכריז החסיד - עם מי התפלל ה'צמח' ועם מי מתפלל רבנו...

התרגש הסב"ק מאוד, ובהתלהבות קם והפטיר: "כך! ואנכי אינני מתפלל עם יהודים?!"

מכתבו של הגה"ק בעל "שארית מנחם" מווישווא זי"ע אל הרה"ח ר' צבי ניימאן ז"ל, מחשובי חסידי ויזניץ באמריקה. המכתב נכתב בל"ז לעומר, והרה"ק מווישווא מבטיח לו להזכירו לטובה בפני אביו מרן הסב"ק זי"ע כאשר יהיה אצלו בחג השבועות.

ב-ל"ז למנין יצליח בכל ענין, כיד"נ הנה"ח המו"פ ווע"ח מ' צבי ניימאן נ"י

אחדשה"ט. לפלא בעיני שלא השגתי ממנו מעת הפרדו, לא מעות ולא מכתב, והלחץ זה הדחק נשתנה מעת הזאת אין לשער, ומה נעשה לאלה הצאן השואגים לטרף ואין פורש, ע"כ בקשתי למעה"ש (למען השם) ולמען המצוה, שישלח תומ"י מעות - ואם ח"ו אין - שאין להעלות על הדעת - עכ"פ ישלח לי שלשה מאות דאל"א (א"ר) בתור קדימה, כי אין ברירה אחרת.

ומובטחני שלא ישיב פני ריקם וימלא משאלותינו במדה טובה ישועה ורחמים, ואקוה לזכרו ולפקדו בדבר ישועה ורחמים בקודש פנימה בחג השבועות הבע"ל.

כאו"נ ידידו דושו"ט מצפה לישועה ולתשובה שלימה מאהבה

הק' מנחם מענדיל בהה"צ שליט"א

ראו כל הנוכחים עד כמה נגע לליבו של רבנו על שהעזו להקל בחשיבותם של יהודים.

שינה אין לפני

בחג השבועות נהג רבנו שלא לעלות על יצועו בשעות אחרי הצהריים. פעם כשהפצירה בו אמו שישכב לנוח קמעא, השיב רבנו: "אמא, אל תפצירי בי, הרה"ק מצאנו זי"ע לא ישר בשני ימים ובשני לילות של עצרת, ואת רוצה שאישן באמצע היום!"

כ"ק אדמו"ר שליט"א ממאנסי מוסיף, שכששאלה אותו הרבנית ע"ה איזה שייכות יש לו לצאנו, נענה הסב"ק ואמר: "צאנו איז תורה - און מיט תורה האט יעדער איינער א שייכות!" כך כתב גם הג"ר יצחק ווייס זצ"ל אבד"ק ווערבו בספרו "אלף כתב": "הגה"ק דויזניץ נ"י [מרן הסב"ק], ניעור מליל התקדש חג השבועות, בין בלילות בין ביום חג העצרת (יום א' דשבועות), עד אחר מוסף דיום שני דשבועות".

ואכן רבנו זי"ע היה מעורר על כך שבחג השבועות יש לקבל על עצמו למעט בצרכי הגוף, כפי שסיפר הגה"צ אב"ד סאלקא זצ"ל:

"שמעתי מפה קדשו בשבועות תרצ"ה - 'הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכס מאי טעמא יום שניתנה בו תורה הוא' (פסחים סח:), והקושיא ידועה, הלא איפכא מסתברא, והלא היה מהראוי להיות כולו לה' מטעם שניתנה בו תורה. ופירש עפ"י מה שכתב בספה"ק 'נועם אלימלך' (פקודי ד"ה וזהו ויאמר ה') עה"פ (שמות לד, א) 'פסל לך' ודרשו חז"ל (נדרים לה.) 'הפסולת יהיה שלך', היינו שהשי"ת אמר למשה שהלך הרומז לצרכי הגוף, 'יהיה בעיניך כפסולת הנדחה מהגוף, שלא תשגיח על הנוגע לך, עכדה"ק. וזהו הפירוש גם כאן, דבעצרת בעינן 'נמי' לכס, היינו שה'לכס' שרומז לצרכי הגוף, 'יהיה בעיניך טפל ובתורת נמי, מאי טעמא? - יום שניתנה בו תורה הוא, ולכן צריך למעט בצרכי הגוף!"

ביום ראשון של כל מועד נהג רבנו שלא לעשן סיגריות.

נגד אורן של תלמידי חכמים

דרכו בקודש היתה ביו"ט שבועות אחר הצהריים, יושב וערך שולחנו השני (צווייטע טיש) בחצר, והיה ה"טיש" נמשך כל היום. וכשנתן 'לחיים' בירך לכל אחד בזה"ל: "לחיים זכותו יגן עלינו", וכן ביום ב' של החג, והיינו על יומא דהילולא של דוד המלך והבעש"ט הק' (נועם שיח" להגה"צ מסאלקא, ע' קט).

פעם בחג השבועות כשרבנו יושב בחצר, נדחקו החסידים סביבו מאוד, ובני רבנו ניסו לפלס מקום בינו לבין החסידים, אולם לא הועיל.

פתח רבנו פיו בחכמה ואמר:

איתא במשנה מס' אבות (ב, ב) "הוי מתחמם כנגד אורן של ת"ח והוי זהיר בגחלתן", ואיתא בפ' הרמב"ם (שם) כי אם יעמוד רחוק מהגחלים לא יתחמם כלל, ואילו אם יתקרב ביותר ויגע בהם - ייכוה, לכן צריך לעמוד קצת קרוב, כדי שירגיש חום הגחלים. וכן הוא בתלמיד חכם: להיות עומד ברחוק ללא הועיל הוא, ע"כ צריך להיות קצת קרוב, כדי להתחמם לאורו, אבל אם יקרב מאד 'הוי זהיר בגחלתן שמא תכוה' ע"כ.

ונענה רבינו בצחות, בענוות קדשו: "איך מיין נישט דא! דא איז דעך אלעס נאר א קאמערדיע!" [אין כוונתי לכאן, כאן זה הרי רק 'הצגה'... אולם פעם כשנדחקו סביבו מאוד, ואחד החסידים צעק שזה סכנת נפשות, נענה רבנו על כך: תקנת נפשות!]. ("נועם שיח" ע' צא).

בלילה השני של החג היתה דרכו לעבור לפני התיבה בלא טלית.

נעילת החג

בנעילת החג ערך רבנו את שולחנו ברוב שמחה. בעת זאת היה רוקד במעגל בצוותא חדא עם כל הקהל - וכן בכל נעילת החג. ריקודים אלה היו בדקות עצומה ובהתרגשות נוראה.

הרה"ק מווישווא זי"ע, בן רבנו, היה מספר:

באחת השנים בחג השבועות, עמד אאמו"ר זי"ע ליד חלון ביתו, והביט אל החצר

איך קהל החסידים רוקדים לכבוד השי"ת. באמצע הריקודים, קרא אליו את אחד מן הרוקדים, החסיד ר' משה הויער ז"ל, ואמר לו:

מילא אתה שמח, יען כי למדת, אבל ה'יונגאטש' הזה? הצביע לעבר עצמו - על מה הוא שמח? ...! (ביטוי הגנאי 'יונגאטש', היה שגור בפיו על עצמו כל השנים, בענוותנותו המופלגת והנדירה).

- "ואם אתם חושבים שכך אכן היה הדבר", אמר הגה"ק מווישווא לתלמידיו, "דעו לכם כי באותו חג השבועות, חגג אבי הקדוש את סיום הש"ס בפעם השביעית!..."

תפיסת המחשבה

מעשה מעניין ארע פעם ביהודי שלא מאנ"ש, שהזדמן לשולחנו של רבנו בזמן מתן תורתנו. הלה הרהר במחשבתו, כי בעצרת היו בני ישראל מתחילים להביא בכורים לבית הבחירה, וכיום שאין לנו בית המקדש, נתנו חכמינו ז"ל עצה (כתובות קה:): "כל המביא דורון לתלמיד חכם, כאלו מקריב בכורים", על כן החליט לבקש מהגבאי שיניח עבורו יין על שולחנו של הס"ק. פתאום צץ רעיון במוחו: הרי רצוי להיות "מביא וקורא" - מה שאין כן אם הגבאי מניח את היין, שאז הדבר נעשה על ידי שליח. לכן ביקש צלוחית יין מהגבאי ר' ניסן ובעצמו ניגש אל הס"ק.

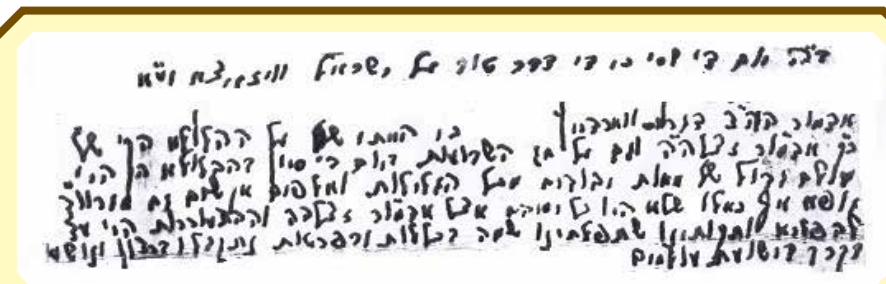
נדחף האורח עם צנצנת היין, ובקושי רב פילס דרכו בינות לקהל הרב שהתאסף שמה. לפתע נשמע קולו של מרן זי"ע בהכריזו: "פנו דרך, תנו ליהודי שיהיה מביא וקורא!" ציבור החסידים לא ידעו למי כוונת רבנו, אולם מיד פינו מקום, והלז - משנפתח נתיב בין הקהל, ניגש והניח את בקבוק היין על השולחן. כעבור דקות מספר התברר כל הענין...

גדולה היתה השתוממות כולם, בראותם כי הסב"ק יודע מחשבות כל איש והרהורי.

לחג השבועות תרס"ח, שחל להיות בימים ו' ויש"ק, נסעו החסיד ר' מרדכי כהנא ז"ל מסיגעט [ר' מרדכי פעליץ] ואחוזות מרעיו להסתופף בצל רבנו בחג - בוויזניצא, אולם לבסוף לא הצליחו להגיע והם נותרו ביישוב סמוך לוויזניצא.

במוצאי שבת הגיעו לסעודת מלוה מלכא. כשזימר מרן זי"ע את הזמר "אליהו", זלגו דמעות שליש מעיני ר' מרדכי, מרוב התרגשות. החסיד ר' אלתר סגל שעמד על ידו, לא התעורר כל כך ולא בכח. בראותו את מראה פני ר' מרדכי, הרהר בליבו: אם אינני מרגיש התרוממות בשעה כזו כמו ר' מרדכי, מה אני עושה פה?...

באותו רגע כמימרא הרים הסב"ק ראשו והביט בר' אלתר מבט חד, עד שצמרמורת אחזה בגופו והתחיל לבכות מאין הפוגות...

פרסום ראשון מתוך מכתבו של הגה"ח ר' מרדכי זלמן ויזניצר זצ"ל, שביומא דהילולא קמא ב' בסיון תרצ"ז הסתופף בצל רביה"ק ה"אמרי חיים" זי"ע בגרויסוורדיין. את המכתב שיגר לארץ ישראל, לידידו הרה"ח ר' ניסן לב טוב ז"ל מחיפה, שעלה מוויזניצא לאר"י תקופה קצרה לפני כן.

המכתב נכתב ביום ד' פר' בהעלותך ט"ז בסיון תרצ"ז:

"... אדמו"ר הה"צ דגרויסווארדיין... כי הייתי שם על ההלולא הק' של כ"ק אדמו"ר זצלה"ה, וגם על חג השבועות. ביום ב' סיון בההילולא הק' הי' עולם גדול של מאות יהודים מכל הגלילות, ואלפים אנשים גם מגרו"ד גופא, אף כאלו שלא היו כל ימיהם אצל אדמו"ר זצלה"ה, והתעוררות הי' עד להפליא, ותקותינו שתפלינו שמה בכללות ובפרטות נתקבלו ברצון ונושע בקרוב בישועת עולמים".

תודתנו להר"ר מרדכי זלמן ויזניצר - ברכפלד, על מסירת האיגרת לפרסום.

לקראת יומא דהילולא רבה:

התגלו מאות מאמרים חדשים ממרן הסב"ק בעל "אהבת ישראל" זי"ע

תחקיר מיוחד עם גילויים מפעימים • השגחה פרטית פלאית

היה דין מאמרים אלו היה להיאבד בתהום הנשיה. התוועדנו עימו לשיחה מרתקת שבה שיתף אותנו בנפתולי הכתבים, פסענו עימו במסעו המייגע בחיפוש אחר כל מאמר בודד, במחקר מקיף להיכן הגיעו, ויצאנו משיחה זו בהתפעלות מהזכות הכבירה שהתגלגלה לידו, ומדבקותו במשימה החשובה אשר נטל על שכמו, בניסיון לעקוב אחר כל קצה חוט. זכות רבה"ק ודאי יגן בעדו באלף המגן להתברך בכל מילי דמיטב ובכט"ס.

בטרם תינתן לו רשות הדיבור, נוסף עוד שבעקבות עבודתו הכבירה התגלה והתברר סדר העבודה של כתיבת מאמרי הקודש, הפצתם ועריכתם לדפוס, שמות הכותבים, ועוד חידושים רבים שהיו ליסוד סדרת מאמרינו הקודמים [בטאון 'קשר איתן' גליונות: 21 - 24].

רשות הדיבור לידידנו ר' מנחם מענדיל הי"ו:

כהמשך לסדרת המאמרים "דברי אלקים חיים ומלך עולם" שהתפרסמו בבטאוננו, בהם הרחבנו בעזה"י אודות סדר אמירת דברי תורה מפי רבה"ק בעל "אהבת ישראל" זי"ע וההכנה אליה, חזרת הדא"ח, כתיבתם, העתקתם והפצתם, עריכתם מחדש והדפסתם במהדורות השונות, נבוא במאמר שלפנינו להפנות אלומת אור לעבודה כבירה הנעשית מזה תקופה, עבודה חשובה ואחראית לדובב שפתי ישנים, והיא חיפוש ומציאת מאמרים חדשים שעדיין לא נדפסו במהדורות הקודמות.

העבודה כוללת חיטוט בכתבי יד שונים ללא לאות, לקראת הוצאה חדשה של הספר הקדוש 'אהבת ישראל', ערוכה מחדש ומוגהת, בה יתווספו מרבית המאמרים חדשים. מלאכה כבירה זו נערכת ע"י ידידנו וידיד מערכת 'קשר איתן' האברך החשוב דבוק בתורת רבה"ק הר"ר מנחם מענדיל דויטש הי"ו מרמת ויזניץ בחיפה, שלולי תושייתו

ולא העתיקים כמה פעמים. מה גם שיוזם המפעל הגדול של הפצת המאמרים ר' מרדכי חנה נלב"ע בט"ז מרחשון תרצ"ב, הוא היה "המתעסק בגופו" (כנוסח ההסכם) להעתיק ולהפיץ את המאמרים, ומסתבר להבין שבעקבות פטירתו לא נמשכה העבודה בהיקף הקודם.

מבין המאמרים בכת"י הרב מסאלקא, יש לציין את דברי התורה בסעודת ראש חודש תמוז תרצ"ה, בו נחוגה שמחת הבר מצוה לנכדו כ"ק אדמו"ר שליט"א ממאנסי. כן גם יצויין התורה האחרונה שאמר רבנו בל"ג בעומר תרצ"ו, מאמר זה כבר נדפס במהדורה הראשונה על ספר בראשית, בליקוטים בסופו, אולם בכת"י זה נוסף הכיתוב "נראה בקודש", שזהו דבר חידוש, מכיון שהיה זה פחות משבועיים לפני הסתלקותו וכבר לא היה כבר בקו הבריאות, ואף עריכת השלחן הטהור בל"ג בעומר לא היתה בביהמ"ד אלא בביתו.

במחברת זו נמצאו עשרות מאמרים חדשים שלא היו לפני כן.

כשלושים מאמרים חדשים

לאחר מכן התחלתי לקבץ כל כתבי-יד שמהם הדפיסו את המהדורות הקודמות, המאמרים נמצאו ברשות ר' מרדכי ארי' וצילמתי אותם. מטרתי היתה כדי שהכל יהא מקובץ במקום אחד, כי שמא יצטרכו להגיה ולבדוק מטעויות. ברם, בעקבות פעולה מוצלחת זו נמצאו מאמרים חדשים רבים.

כי כאשר התחלתי להשוות בין כתבי היד למה שנדפס בספר, גיליתי דבר פלא: מכל מחברת של כתבי יד נשמטו כמה מאמרים ולא נדפסו בספר. לאחר בירור, התברר שהשמטה זו לא היתה מכוונת, אלא מהסיבה הפשוטה של ריבוי הכמות, היות שהיה מדובר במאות מאמרים, ובזמן שהדפיסו את הספר עדיין לא היתה נפוצה מכונת צילום, לכן הוכרחו להעתיק את המאמרים בכתב יד ולהוסיף

העתקות, הרי מהשנים האחרונות דחינו משנת תר"ץ ואילך כמעט ולא הגיעו לידינו כלל מאמרים - מלבד שנת תרצ"ב שנמצא בגנזי אדמו"ר בעל 'מקור ברוך' מסערט-ויזניץ זי"ע כך גדול הכולל מאמרים מכל שנת תרצ"ב. בטרם התוודענו לכתב-יד זה, לא היה בנמצא רק כעשרה מאמרים בודדים מכל שלושת השנים הנ"ל יחדיו. והנה כת"י זה של הרב מסאלקא כולל את המאמרים משנות תרצ"ה ותרצ"ו, ומקצת תרצ"ד. מה מאד גדלה מעלתם מאמרי קודש שאמרם הצדיק ככל שהשלים נפשו יותר.

הסיבה לאי-שכיחות העתקות המאמרים מהשנים האחרונות, יש לתלות בסיבת הוועד שנוסד ע"י החסיד ר' מרדכי חנה פוקס זצ"ל אשר פעל בהעתקת והפצת המאמרים. כל זמן שהם עסקו בסידור המאמרים הישנים, היו מעתיקים אותם כמה פעמים ונתפשו ברבים, אך בהמשך הזמן כשסיימו את סידור המאמרים הישנים בסדר נכון ככל האפשר, העתיקו את המאמרים החדשים מלכתחילה באופן מסודר אל תוך כרך אחד - כפי הנראה מהכרך של שנת תרצ"ב,

כת"י הגה"צ אב"ד סאלקא זצ"ל

מה שהביא אותי לעבודת קודש זו, כי אחר שחיפשתי לרכוש את הספה"ק 'אהבת ישראל' שכבר כלה מן השוק, ופניתי אל המו"ל, הוא נענה לי שלא ניתן להשיג אף טופס אחד. בדיבורו עמו תהיתי מדוע לא ידפיסוהו מחדש, ובעקבות זאת נכנסתי לעבודה זו, כשבמשך הצטרפו אחרים שקיבלו ע"ע להדפיס את הספה"ק בהוצאה חדשה, ואני נטלתי על עצמי את המלאכה להוסיף את המאמרים החדשים שנתגלו עוד.

בראשית עבודתי פניתי אל הרה"ח מרדכי אריה (בהגרא"ד) פרידמאן שליט"א, שהתעסק בהדפסת המהדורה החדשה בתוספת מאמרים חדשים [כפי שתיאר לנו את סדר עבודתו בשיחתו שנתפרסמה ב'היכלות' גליון 23, מ. פ.]. לשאלתי אם נמצאים עימו מאמרי דברי תורה שעדיין לא נדפסו, מאחר שהבנתי שבמשך הזמן - כהמשך לעבודתו - איקלע לידו עוד כתבי-יד, נענה לי שבשנים האחרונות הגיע אליו תכריך כתבים מהאב"ד סאלקא, מאמרים מרבה"ק בעל 'אהבת ישראל'.

הגה"צ רבי אליעזר פיש זצ"ל אב"ד מאטע-סאלקא, זכה בבחירתו להסתופף רבות בצל רבנו 'אהבת ישראל', וחיבה יתירה נודעת לו מאת רבנו. הוא העתיק לעצמו בכתב ידו מאמרים מכתבי ר' זיידא הערלינג, המאמרים הם משלושת השנים האחרונות לחיי רבנו, תרצ"ד-תרצ"ה-תרצ"ו. בשנות המלחמה העולמית הטמינם יחד עם כתבי אבותיו בחפירה בארץ, וככלות המלחמה מצא הכל בשלימותם. לאחר פטירתו בי"ג באדר תשס"א, נמצא בגנזי כתביו המחברת הזאת.

חשיבות מיוחדת יש למאמרים אלו, כי לעומת השנים הקודמות שנמצאו העתקות רבות מהרבה מאמרים, עד שאפי' מצוי ממאמרים מסוימים [משנות הפ'] עד כחמשה

מרן הסב"ק זי"ע עם בניו הק' הרה"ק מווישווא ורביה"ק ה"אמרי חיים" זי"ע בעריכת השולחן הטהור בביקורו בעיר חוסט - תרצ"א

מראי מקומות. שלחום למדפיס שיסדרם לדפוס, ובגלל הריבוי הגדול של המאמרים ומסיבת גלגולם, נשמטו פה ושם איזה מאמרים ולא הגיעו לדפוס. בעקבות כך עברנו על כל תכריכי הכת"י, ומצאת כי תדרשנו עוד כשלשים מאמרים חדשים.

מלאכה זו לא היתה מן הקלות וארכה זמן מרובה, מחמת שיגיעה רבה נצרכה להגיע אל כל כתבי היד שמהם נדפסו המהדורות הקודמות. חלק אחד מהכתבים היה מונח אכן ברשות המו"ל של המהדורות הקודמות, אך היו כתבים שהיו מונחים ברשות בעליהם, אשר חלקם כבר נסתלקו לחיי עולם, ודרשנום אצל בניהם. ולדוגמא בידי הרה"ח ר' יצחק דוד רזמוביץ ע"ה [שהתעסק בהדפסת הספר 'אהבת ישראל' מסדר שמות ולהלאה] היתה מחברת כת"י, והוא אמר שכל המאמרים משם כבר נדפסו, אך לאחר פטירתו צילמתי את המחברת, ולאחר בדיקה מצאתי מאמר בודד אחד שנשמט ולא נדפס.

כת"י ווישווא

בין כתבי היד שלא היה מונחים בין כל תכריך הכתבים שברשות המו"ל, היו שני מחברות שהיה שייכים להגה"ק מווישווא זצ"ל. נתאר את סדר גלגולן אין נשתמרו עד היום.

הגביר הנודע ר' לייב וואלף מראשי הקהל בעיר ווישווא [שאף היה מהחותמים על ההסכם של הוועד להפצת דא"ח ותרם סכום גדול ליסוד הוועד], פיזר ממון רב עבור העתקה של שני מחברות, הכוללות יחדיו כמאתיים מאמרים, בכתב נאה ומשובב עין, שעלו לו ממון רב כי כאמור ביקשו ממון רב עבור העתקת מאמרי ד"ת, ובפרט מספר גדול כזה. כשנתקבל מרן ה"שארית מנחם" לאב"ד ווישווא, מסר לו ר' לייב וואלף את המחברת במתנה.

בפרוץ המלחמה, כשנכנסו הרשעים לאונגרין, הטמין מ"מ הרה"ק רבי ברוך הי"ד אב"ד ווישווא את המחברות בחפירה בארץ יחד עם כל ספרייתו של הגה"ק מווישווא ועם מרבית החפצים. הרה"צ רבי ברוך נעקה"ש. לאחר המלחמה הגיע אחיו הרה"ק ר' חיים יודא מאיר זצ"ל ומצא את כל החפצים בארץ, וכך השתמרו הכתבים בשלימותם.

הוא רצה להוציאם לבל יותתרו שם ברשות הקומוניסטים, בעת ההוא לא עלה הדבר בנקל והיו אנשים מיוחדים שהתעסקו בשילוח ספרים מארצות ההם, ואכן שלחום בספינה אל ארץ ישראל בתקוה שיגיעו לידיים נאמנות. למעשה כשהגיעו הספרים לאר"י, לא ידעו של מי הם והם התפזרו בידי סוחרים. שני מחברות כת"י אלו, לרוב חשיבותם, רצה להבטיח שיגיעו למקום משומר, ולא שלחם בין כל הספרים, אלא הניחם בתוך מעטפה ורשם את הכתובת "ישיבת ויזניצא - רחוב לילנבלום", ומפחד לא כתב שמו - שם השולח על המעטפה. כשהגיעו מחברות כת"י אלו אל הישיבה בתל אביב, לא ידעו מה הם, והם היו מונחים שם על שולחן המשרד זמן רב. ברבות הזמן נטלם אחד תחת ידו, וכשהבינו שהם מאמרי ד"ת מה'אהבת ישראל', השתמשו בהם במהדורה החדשה של 'אהבת ישראל' השלם ה"כ. זקנתו היה יושב בבית המדרש ועוסק בעבודת ד' כל יום עד שעת הצהריים. נעקה"ש בשנות המלחמה

הנגיד החסיד ר' לייב וואלף ז"ל הי"ד מראשי חסידי ויזניץ וראש הקהל בווישווא, ובעל האכסניה של מרן הסב"ק זי"ע בעיר. היה בעל צדקה ובעל גמ"ח, לעת זקנתו היה יושב בבית המדרש ועוסק בעבודת ד' כל יום עד שעת הצהריים. נעקה"ש בשנות המלחמה

כך התייגענו בחיפוש אחר

כל מחברת ומחברת, ואחר עמל גדול הגיענו אל מרבית הכתבי יד. כאמור, לאחר השוואתם מצינו כמה מאמרים שנשמטו ולא הגיעו לדפוס בספר. יצוין שלפעמים גם במאמר שנדפס היה איזה דילוג שנשמטו שורה או שנים.

מחברת מאמרי תר"פ

בגמר עריכת של המהדורה הקודמת [תשנ"ה], פנה הר"ר אברהם מענדלאוויטש הי"ו מחסידי סאטמאר בויליאמסבורג, והודיע שיש ברשותו מחברת שלמה של העתקות מאמרים מהסב"ק. אך מאחר

הרה"ח מווישווא זי"ע ולימינו ממלא מקומו בנו הרה"ק רבי ברוך הי"ד

שהיו כבר בגמר עריכת הספר ומסירתו לדפוס, מה גם שבמחברת זו היו המאמרים משנות התר"פ שמהם כבר היו העתקות לרוב, והבינו שמסתמא אין שם מאמרים חדשים, לא דרשו אחריו.

אך במסגרת העבודה החדשה שנעשתה בקיבוץ כל המאמרים, דרשנו אחריו והשגנוהו, התברר שזהו כת"י מר' חיים שנייבאלג ז"ל¹ ונמצא שם כמאה וחמשים מאמרים. אכן כמעט כל המאמרים משם כבר נדפסו, אך נמצא בו חידוש: מאמר שאמר רבה"ק ב"יז' בחשון, יומא הדילולא דרבה"ק בעל 'אהבת שלום', ובתוך הדברים מביא גם מאמר משמו של רבנו ה'אהבת שלום'!

מלבד מאמר זה לא נמצא כלל ד"ת שאמר על ההילולא של בעל 'אהבת שלום'. בהזדמנות אחרת נביא את תוכן המאמר כולו בפרוסם ראשון, אך לחיבת הקודש נעתיק כאן את המאמר שמביא משם רבה"ק בעל 'אהבת שלום' זי"ע, וזלה"ק: גם אומרים בשמו שפירש שלשה שישבו ואין ביניהם דברי תורה (אבות ג, ב), שאם אין ביניהם דבר חוצץ הוא גופא דברי תורה.

עוד חידוש אחד נמצא בו, שבתוך מחברת הכת"י צירף המעתיק עוד ד' תשובות בהלכה מרבה"ק בעל 'אהבת ישראל', ג' מהם כבר נתפרסמו בספר 'קדוש ישראל' ע"י הרה"ח נתן אלי' רוט הי"ו, אך תשובה אחת נמצאה שם לראשונה, והיא תשובה בהלכה שכתבה רבנו עוד בחיי אביו רבה"ק בעל 'אמרי ברוך', אודות אשה שמצאה בנה מת במיטתה רח"ל. תשובה זו נתפרסמה בבטאונינו 'קשר איתן' לחודש סיון תשע"ג [גליון מספר 21]. גם בא' מהג' תשובות שכבר נתפרסמו, תשובה להרב עקיבא בלויא, נמצאה שם בתוספת כמה שורות בפתיחת התשובה.

מציאה גדולה של תכריך כת"י

פנה אלי אחד מנכדי רבה"ק בעל 'אהבת ישראל', הדר במאנסי בארה"ב, והודיע לי על ידידו אברך אחד שבירו נמצאת חבילה שלימה מכת"י תורות מרבה"ק בעל 'אהבת ישראל'. כשדברתי עם האברך המחזיק את הכת"י, טען וסיפר לי הלה אין הגיעו כתבים אלו לידו, ולפי סיפורו נראה בחוש יד ד' שסיבה להציל כתבים אלו.

לפני כעשרים שנה, בימי בחורותו בשנות ה'תש"ן, פנה פעם לספריה הגדולה "ישיבה יוניברסיטי", אחת מהספריות הגדולות והחשובות ביותר בארה"ב, בית עקד ספרים בו ספונים מאות אלפים ספרים וכת"י עתיקים ונדירים. הוא הלך להביט ולעיין בספרים הרבים הנמצאים שם, ובהיותו שם ראה במקום המיועד להשלכת גניזה חבילת דפים ישנים. הוא הצוץ ודפדף בהם וראה שהם מאמרים בסגנון החסידות, ומסגנון התורות שנסתיימו "ומדרך הטוב להטיב וממילא נשפע השפעות חסדים ורחמים" וכדו' הבחין שהם שייכים לבית ויזניץ. היות שהיו מושלכים בגניזה, הוציאם ולקחם אליו. כה דברי מחזיק הכת"י.

אין הגיעו לשם אין ידוע, אך נראה לפי דבריו שעובדי הספריה

¹ ישנו כת"י אחר מר' חיים שנייבאלג, ותוכן המאמרים שווה למחברת בכת"י אחיו הגה"צ ר' שרגא פייביש רב דקהילתנו הק' בלאנדאן, ועל שניהם נרשם שהוא העתק מכת"י הבחור רפאל יעקב שרייבר מראדאוויץ, תלמיד ישיבת 'בית ישראל' בוויזניצא, שהיו ברשותו מאמרים מהס"ק, ומהם העתיקו בני הדומ"ץ דוויזניצא הגה"צ רבי דוד צבי שנעבאלג זצ"ל.

אך כת"י זה שנמצא אצל ר' אברהם מענדלאוויטש, לא נרשם שהוא העתק מהב' רפאל יעקב שרייבר, אך הוא כולל בתוכו גם העתק מתשעים המאמרים שנעתקו מכת"י רבה"ק בעצמו, שתיארונו במאמרינו הקודמים. במחברת העתקת תשעים התורות מכ"י רבה"ק עצמו נמצא בשולי המאמר לפרשת צו תרע"ג הערה בזה"ל: "נשמט מספר אחד מגוף הכת"ק גופא, אשר 'שבת זכור' גימ' ארך ימים עושר כבוד', אשר אדמו"ר שליט"א לא כתב זאת ובשעת אמירה הזכיר זאת". ובכת"י הזה נעתקה השורה הנ"ל בחילוף חיבת שליט"א בוצללה"ה, היינו שהעתקה היתה כבר אחר פטירת רבה"ק.

לא ידעו מה הם חבילת כתבים אלו, ומאחר שלא ראו בהם חשיבות וזקום לגניזה. אך כל חבילת כת"י אלו הם מאמרים מרבה"ק בעל 'אהבת ישראל', אשר מן השמים סיבכו שבדיק באותה עת שכתבים אלו נשלחו לגניזה, נזדמן הוא לשם, וכך ניצלו מתהום הנשיה.

תכריך כתבים אלו כולל דפים מפוזרים שבהם כמאה ושלשים מאמרים מכותבים שונים, כדלהלן: מאמרים ערוכים בכת"י ר' זיידא הערלינג; כת"י מר' זיידא שכתב בקיצור בכתיבה ראשונית, ולאחמ"כ העביר עליהם הקולמוס וכתב: "נכתב על ניר מיוחד ע"י השרייבמאשיען [=מכונת כתיבה]"; תורה א' מכת"י הרב מווישווא זצ"ל מפרשת משפטים שבת שקלים תרצ"א כשרבנו שבת בטלוסט; ב' דפים בכת"י רבה"ק בעל 'אמרי חיים' שהעתיק מתורות שכתבם רבה"ק ה'אהבת ישראל' [צילום מכת"י זה מצורף למאמר זה]; כת"י הגה"צ ר' יחזקאל ווידמאן הי"ד אב"ד סיטשעל שבימים אלה ימלאו 70 שנה לעקדתו עקה"ש [ב' בסיון תש"ד-תשע"ד] - מאמרים על פרשיות בראשית-נח ממוספרים עם אותיות כפי שנדפסו אח"כ במהדורה הראשונה של ספר 'אהבת ישראל' על בראשית; דפים כתובים במכונת כתיבה עם הגהות בכת"י מר' זיידא הערלינג שעבר עליהם ותיקנם; פנקס כ"ה דפים ככל הנראה בכת"י ר' שמואל אלי' שטערן מריזעווליא², בסוף הפנקס אחר כמה מאמרים מיו"ט סוכות נכתב בכת"י שונה: "בעזה"י כל מאמרי דסוכות נעתקו לפנקס הרמ"ח נ"י".

בקבוצת כת"י אלה נמצאו הרבה מאמרים חדשים, ונתווספו מהם כחמישים וחמשה מאמרים חדשים.

חסידי ויזניץ שעלו לארה"ק

ברבות הזמן נכנסנו לעסק זה יותר ויותר, והחלנו בחיפוש מקיף במאמצים חובקי תבל בנתיבי מסעו של כל מאמר בודד. היות וכידוע התפשטו מאמרי רבה"ק בקהל חסידים, הנחנו שבודאי צריכים להימצא מאמרים בידי חסידים. לכל לראש התחלנו בעריכת רשימה מפורטת של כל חסידי ויזניץ שעלו לארה"ק לפני המלחמה העולמית, שאם היו בידם כתבי יד מסתמא העלום לארה"ק.

את הרשימה הרכבתי ע"י בדיקה במדור זכרון להולכים בגלינוות הישנים שיצאו לאור בבית ויזניץ, כמו אז נדברו, בית ויזניץ ובטאון ויזניץ. בהמשך הגיעה לידי רשימה מתושבי רחובות שהיו מיוצאי מארמורש שעלו לארה"ק לפני המלחמה, וכך הגעתי לרשימה מכארבעים אנשים. כולם כבר היו בעולם העליון, והתחלתי במחקר מייגע אחר כל צאצאי אנשים אלו. אחר כל העבודה הזאת לא מצאתי אצלם מאמרים מה'אהבת ישראל', חוץ מאצל אחד מאנ"ש שעלה לארה"ק בשנת תרצ"ה ודר בפתח תקוה, וביד בנו נמצאו שני(1) מאמרים בודדים, ואכן מאמרים אלה היו מאמרים חדשים שעדיין לא נדפסו. אך כאמור כל היגיעה הגדולה היתה שווה אף על מאמר אחד בלבד.

כתבי רבי שלמה לייב מגיד

בהמשך הרחבתי את החיפוש לכל משפחה שמקור מוצאה מחסידי ויזניץ, והסתופפו בצל ה'אהבת ישראל'. בדקתי שמא ניצלו מהמלחמה או חזרו למקומם אחר המלחמה ויש בידם כתבי יד ממאמרים של ה'אהבת ישראל'.

במסגרת זו חיפשתי אצל נכדי הגה"ח ר' שלמה לייב מגיד הי"ד מפעטריווא, באותה עת עדיין לא ידעתי על חלקו הרב בעריכת הספר 'אהבת ישראל' במהדורה הראשונה על בראשית, אך ידעתי שהוא היה מקורב אצל ה'אהבת ישראל' והסתופף בצילו. פניתי אל צאצאיו אם יש בידם כת"י מאמרים מהס"ק, מהם שאמרו שאין ברשותם כלום, ואין מה לחפש יותר כי שלא היה ברשות משפחתם שום כת"י, אך בדרכי לא הנחתי לייאוש להרפות, והמשכתי לבדוק אצל יתר צאצאיו, ואכן בהגיעי אל הרה"ג ר' יוסף אהרן ויזניצר ראש ישיבתנו הק' במודיעין-עילית, נענה לי שאכן יש בגניזו חבילת כתבים, אך כפי הידוע לו כל מה שיש שם כבר נדפס ואין בו שום דבר חדש, וחבל על הטירחא.

אך הפצרתי בו בטענה שגם אם כך הוא, בכל זאת הרי הנני

² ר' שמואל אלי' שטערן, תלמיד חכם מובהק ואיש אמונו של מרן הסב"ק, בכל יום לפני התפילה היה לו שיעור קבוע במאמרי רבה"ק שקיבלם מידידו ר' זיידא הערלינג. נלב"ע ד' באלול תרפ"ח, בנו היה מוה"ד שמחה לייב ז"ל שהתגורר בשיכון ויזניץ.

מקבץ למקום אחד את כל תצלומי כת"י המאמרים, ואכן מסרם לי. קיבלתי לידי מעטפה מלאה גדרושה בכתבי יד, וראיתי שכל המאמרים הם מספר בראשית, ואינו מכתיבת ר' זיידא, רק כתוב בסגנון אחר. אחר הבירור נודע שהוא כת"י החסיד הנודע ר' שלמה לייב מגיד הי"ד, ונתוודע שהוא חלק מעבודת העריכה שר' שלמה לייב התעסק בהוצאת המהדורה הראשונה של ספר 'אהבת ישראל' על בראשית. מתכריך כתבים אלו התגלה לנו סדר העבודה הגדולה בעריכת המהדורה הראשונה של ספר 'אהבת ישראל' על בראשית, ולמדנו רבות על העבודה הגה"ח ר' שלמה לייב מגיד הי"ד מפעטריא וזו הגדולה של רש"ל.

כתבים אלו כוללים מאמרים שר' שלמה לייב העתיק מכתבי ר' זיידא וערכם מחדש בלשון צח, לפעמים קיבץ מאמרים משני שנים ואף משלשה שהיה מדובר על ענין אחד, וערכם למאמר אחד. פעמים נמצא שהתחיל בשילוב שני מאמרים ולא הצליח לסיימם, ומפסיק באמצע וכותב "לא הצלחתי לסיים השייכות" וכדו'. גם יש מאמרים שהם רק העתקה מכתיבת ר' זיידא בלא שום עריכה, שהעתיקים לעצמו ועדיין לא ערכם.

במאמרים הקודמים תיארו את כוונת העבודה שהתעסק בה ר' שלמה לייב, כאן נוסף רק מה ששמענו בשם בתו מרת יוטא ויוניצער ע"ה (אהגה"ח מרדכי זלמן זצ"ל) שתיארה איך אביה ר' שלמה לייב היה יושב בביתו שבפעטריא ויחד עם החסיד הנודע ר' יחיאל שטיינמץ³, על השולחן היו פרושים גליונות גדולים והם ישבו וחישבו יחדיו את הגימטריאות.

ר' שלמה לייב עסק במלאכה הגדולה של עריכת המאמרים יחד עם הרה"ג ר' יחזקאל ווידמאן הרב מסיטשעל, כמתואר במאמרים הקודמים, ולפעמים נמצא במאמר אחד שהתחיל לכתוב ר' שלמה לייב ומתחלף באמצע לכת"י ר' יחזקאל ווידמאן, ופעמים אף באמצע משפט מתחלף הכתב. מאמר אחד נמצא שם שכתבו רש"ל מה ששמע בעצמו והגיהו ר' זיידא.

כל תכריך הכתבים כולל רק מאמרים מפרשת בראשית עד פרשת תולדות שבהם התעסק רש"ל.

חלק גדול מהמאמרים השלמים הערוכים נכללו אכן במהדורה הראשונה של 'אהבת ישראל' על בראשית, אך יתר המאמרים שלא גמר לערכם, או שנשארו עדיין כפי שכתבם ר' זיידא, ואף מאמרים שנשלמה עריכתם, נשארו בכת"י ולא הגיעו לרפוס. הסיבה שלא הדפיסו כל המאמרים היה מחסרון כס, שהדפסת הספר בזמן ההיא עלתה מומן רב ולא השגישו להדפיס כל המאמרים שנמצאו על כל פרשה.

אך עת לכל חפץ ומתכריך כתבים אלו נוספו לנו כשישים מאמרים חדשים, מלבד עוד עשרות מאמרים שלא נשלמה כתיבתם, אך גם הם אינם מחוסרי הבנה, ובשים לב נקל להבינם. והכל על תחילת ספר בראשית בלבד. כעשרה מאמרים מהם הם מהשנים הראשונות בתחילת הנהגתו תרנ"ח-תרס"א, שהמה יקרי המציאות יותר. בעזה"י בקרוב יצורפו מאמרים אלו להוצאה החדשה של הספה"ק 'אהבת ישראל'.

ממציאת כתבים אלו אחר שכבר טענו שלא נמצא דבר וכבר נדפס הכל, ראיתי האיך צריך לחקור ולדרוש כל דבר עד תכליתו מבלי להרפות.

למדנו חיפוש מחיפוש

המשכתי ביתר שאת ועז בחיפוש אחר כל קצה חוט. במחברת בה נעתקו מאמרים מכתיבת רבה"ק בעצמו, ישנה רשימה מכל קוני הכת"י, ערכתי מחקר מקיף אחר כאו"א מי הוא ומי הם צאצאיו, חפשתי אחריהם אולי יש בידם מאמרי קודש. גם חיפשתי אחר צאצאי חותמי ההסכם על הקמת הוועד להפצת הדא"ח. בדקתי גם

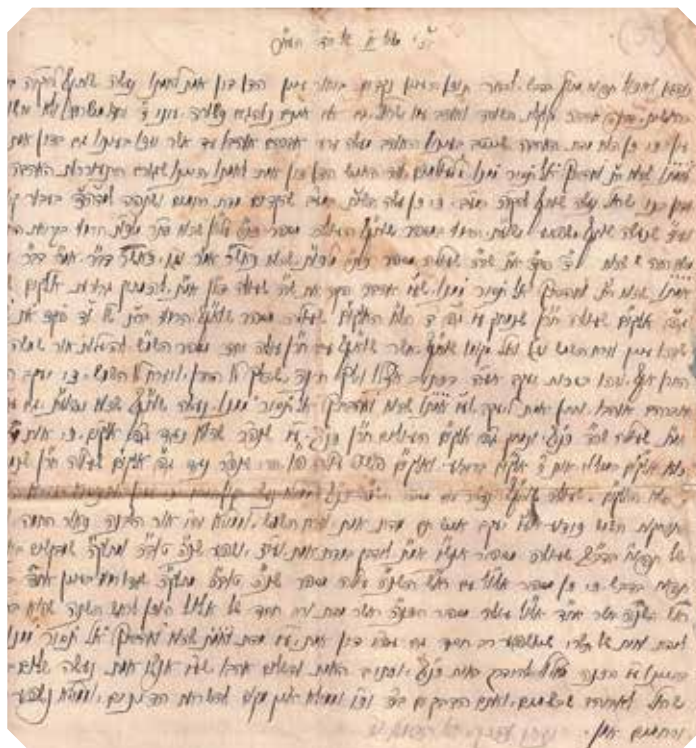
3 שמו של ר' יחיאל שטיינמץ ע"ה הי"ד נזכר לטובה מאחורי דף השער של המהדורה הראשונה של ספר 'אהבת ישראל' בין האישים שסייעו בעבודת הקודש למען הוצאת הספה"ק.

בספריות הגדולות באר"י ובחו"ל, ופניתי אל המכונים להוצאות ספרים ואל אספנים פרטיים, שמה הגיעו לידם מאמרי קודש מרבה"ק. ברוב המקרים יצאתי בידיים ריקות, אך כל טירחא לא היתה כבדה בעיני לנוכח החשיבות הגדולה בעבודה זו.

ברשות הרה"ח ר' יעקב פלדמאן הי"ו מבור-פארק מצאתי כמה מאמרים דברי תורה מהס"ק שרכשם מסוחר, מחלקם כבר נמצאה אצלי העתקה, אך שני מאמרים חדשים נמצאו שם.

גם אצל הגה"צ רבי מנחם ארנסטר שליט"א ראש ישיבתנו הק' היו ספונים כמה מאמרים חדשים שהגיעו לידו.

בהמשך הכנסתי מודעות בכתבי העת, בהם בקשתי ממי שיש לו איזה ידיעה ממאמרי הסב"ק שיפנה אלי, פירסמתי בעיתונים היומיים היו"ל בארה"ק, וגם בעיתונים שיו"ל ביהדות החרדית בארה"ב ובלונדון.

כתב ידו של החסיד המופ' ר' שמואל אלי' שטערן ז"ל מריזאוליע - דא"ח מליל א' בראש השנה תרע"ה (היה זה בפרק מלחמת העולם הראשונה, כאשר פחות ממנין חסידים הצליחו לבוא להסתופף בצל רביה"ק בראש השנה)

קובץ "מאור החיים"

בדקתי בכל הקבצים התורניים שיצאו לאור בבית ויוניץ, כמו "מאור החיים", שכנהוג מבקשים לפאר את הקובץ בהדפסת גנוזות מכת"י, ואכן נדפסו שם כמה מאמרים ד"ת מהסב"ק, אך רובם היו ממה שהגיעו לידם ע"י המו"ל של ספר 'אהבת ישראל' במהדורות הקודמות, ובמהדורה החדשה של 'אהבת ישראל' השלם ה"כ כבר נדפסו. אך בקובץ 'מאור החיים' ח"ג משנת תש"ם מצאתי שני מאמרים על פרשת שלח תרס"ב, כתובים באריכות ומלאים בתוכחת מוסר כסגנון התורות מהשנים הראשונות. שני מאמרים אלו לא היו ברשות מו"ל הספר 'אהבת ישראל', אלא הגיעו ישירות לעורכי הקובץ התורני, כך נתווספו לנו שני מאמרים חדשים.

חפצתי למצוא ממי הגיע כת"י זה ומי הוא בעליו והיכן נמצא עתה, שמה יש בידי בעליו עוד מאמרים. אך מרבית השנים לא היה בפי שום אחד מעורכי הקובץ מענה האיך הגיעו אליהם מאמרים אלו, והיכן הוא עתה גוף הכת"י.

שמחתי במציאת שני מאמרים חדשים, אך לאידך גיסא הצטערתי בראותי שאף כאן בארה"ק אחר המלחמה לא השכילו לשמור על כתבי היד, ומי יודע, שמה מחמת אי השגחה נאבדו עוד מאמרים. כך הבנתי את החשיבות לקבץ תצלומי כל המאמרים אל מקום אחד.

גם בקבצי 'אהל משה' היו"ל ע"י מוסדות שאץ-ויוניץ בחיפה נדפסו כמה מאמרים, אך רובם הם ג"כ מה שקיבל מהמו"ל ספר 'אהבת ישראל' במהדורות הקודמות. אך מאמר אחד נדפס שם, מפרשת פרה תרפ"א, ונכתב ע"י "מבית גנוזי של הרב מנחם דוד חודרוב"⁴. מאמר זה לא נמצא ברשות המו"ל הקודמים, וכך ניתוסף

4 הרה"צ רבי מנחם דוד בן הרה"צ ר' מרדכי חודרוב חתן רבה"ק בעל 'אמרי ברוך', וחתן דודו הרה"ק ר' שמואל אבא מהורדענקא זי"ע בעל 'שפתי צדיק'. הגרמ"ד השתקע בארה"ב אחר מלחמת העולם הראשונה, וגם אביו רבי מרדכי בא אחריי והתגורר שם.

מאמר חדש. חיפשתי למצוא מקור מוצא מאמר זה, ואם היו ברשות רבי מנחם דוד חודרוב עוד מאמרים מהסב"ק, עד שנודע לי שחומר רב מעזובנו שמור באיזה בנק בארה"ב, ועדיין לא הצלחנו לעלות על עקבותיהם.

מאמצים ברחבי תבל

בגמר השיחה המפעימה, כשאנו שומעים על החידושים הגדולים, ומאות מאמרים חדשים שנתגלו, אל לנו לשכוח שמה שנמצא הוא אך מעט מן המעט לעומת העבודה הגדולה בחיפוש בחקירה ובדרישה, וברוב פעמים אחר שצללנו במים אדירים במשך זמן רב, בדרישה אחר צאצאים ויורשים של חסידים ואנשי מעשה שספק קל שמה ימצא אצלם איזה מאמר, העלינו אך חרס בידנו. גם הרבה מאמרים שנמצאו לא נתחדש לנו מהם דבר, כי כבר היה העתקות אחרות ממאמרים אלו.

המלאכה עדיין לא תמה, ועדיין מתגלה לנו בכל עת קצוות חוט חדשים הדורשים בדיקה אחריהם, ונפתחים לפנינו אוצרות מידע נוספים בהם אפשר לחפש ולדרוש עוד ומדי פעם מוצאים אנו עדיין אוצרות חדשים.

עוד זאת נאמר, שמגמת מחקרנו היה אכן מציאת מאמרי דברי תורה מרבנו 'אהבת ישראל', אך בעקבות עבודת החרישה והחקירה הגדולה, הגיעו לידנו הרבה מכתבים חדשים מהסב"ק, גם תמונות נדירות, מהם התפרסמו בבטאוננו "קשר איתן", גם התמונה החדשה המופיעה בשער גליון זה מצאתי ע"י כן.

אך חידוש גדול יותר נהיה ע"י כך, שעקב עבודת החקירה ודרישה הזדמן לנו ששוחחנו וראינו יותר ממאתיים זקנים באים בשנים, שפגשו או ראו בעיניהם את רבנו 'אהבת ישראל', מהארץ ומחוצה לארץ בכל מיני מקומות יישובים וקיבוצים, ביניהם כאלה שבזוק העיתים התרחקו לדאבון לב מידישקייט, והם מסרו עובדות וסיפורים שידעו מעצמם או שמסרו מה שנודע להם מאבותיהם וממשפחתם, ממקורות ראשונים קרובים אל בעלי המעשה, שלולי הגענו אליהם לא היה סיפורם אלו נודעים. חומר רב מאד הצטבר בידנו ע"י כן על רבנו"ק ועל תולדות בית ויוניץ.

ביניהם יש לציין שהגענו אל בנו של החסיד ר' משה אהרן מענדלאוויטש, שהיה בין החסידים שנכנסו אל רבה"ק מדי שבוע בשבוע וחזרו עמו על הדא"ח, וגם בנו זה נכנס עם אביו, הוא מסר כמה עובדות שהיה נוכח בעצמו, והוא דוגמא קטנה מן החומר הרב.

נביא עוד ענין אחד שנוגע לתוכן מאמרינו, ששמענו מהר"ר משה הולדר ממיאמי, תלמיד ישיבת ויוניץ בתל אביב אצל כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, שסיפר על אביו הרה"ח ר' יוסף הולדר הי"ד שהיה דר בצל רבה"ק בגרויסווארדיין, ובשנות הזעם בימי הקיץ תש"ד כשגירשו אל מחנות המוות, והרשעים דחקו בהם עד שלא היה בניקל לקחת עמם חפצים, הסתכן אביו לקחת עמו רק חפץ אחד, והוא הספה"ק 'אהבת ישראל' שיצא לאור בשנת תש"ג - את זה נטל עמו לדרך האחרונה לאושוויץ! הוא חש שאין עוד חפץ יותר חשוב מזה לקחת. זה היה מהלך מחשבתם של החסידים הראשונים, הי"ד.

אין לנו אלא ללמוד מהם, ולדעת החשיבות הגדולה בלימוד מאמרי רביה"ק, שכל הממשמש והוגה בהם מוצא בהם טעם טוב ומרגיש בנפשו הארה גדולה ותענוג נפלא, כי בזה מתאחדים עם מוח ונפש הצדיק, והוא בחינת השתתחות פנימית על ציונו הקדוש, והתדבקות רוחא ברוחא כנודע בספרים, ובזכות זה ישפיע רבה"ק ממכון שבתו למעלה רב שפע טובה וברכה, להפקד בדבר ישועה ורחמים בכל מילי דמיטב, ובישועה הכללית בביאת משיח צדקנו בב"א •

הצרת המערכת:

עומדים אנו אחר רצף וסדרה של מאמרים בענין הדא"ח של מרן בעל "אהבת ישראל" זי"ע, בעל ההילולא בחודש זה. בנימה אישית אנו מבקשים לציין כי כמושכי טט ספרים עומדים אנו נדהמים למול העבודה המושקעת, המדוקדקת והעיונית הרבה, בבירור מקוה של צדיק והטירחה הרבה סביב כל נושא זה. במאמר הנוכחי שיתפנו את הקוראים במעט מזעיר מן העשייה הרבה של אלו המתעסקים בקדשים. הערכתנו הרבה רצופה בזאת, יחד עם ברכה כי יכונן ה' את מעשי ידיהם ויצליח דרכם!

קורות מסעו השני לארה"ב של כ"ק מרן אדמו"ר בעל "אמרי חיים" זי"ע

רבנו זי"ע בארה"ב תשי"ד

שבט - אייר תשי"ד - נערך במלאות שישים שנה

פרק שני: חודשי אדר - אייר תשי"ד

| שלמה (בר"מ) קליין |

יסוד מוסדות החינוך בארה"ב

תקופה נפלאה זו כאשר הרבי שוהה במקום, היתה שעת כושר והזדמנות מצויינת להתחיל בפעילות גיבוש להתפתחות הקהילה. וממחשבה למעשה נחלצו העסקנים לייסד במקום מוסדות חנוך - תלמוד תורה ושיבה קטנה לבני אג"ש, שיתכנו בדרך המסורה בהדרכת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ממאנסי, תחת נשיאות כ"ק רבינו בעל אמרי חיים זי"ע.

בבית האכסניא של רבינו זי"ע נקראו עסקני המוסדות לאסיפה מיוחדת, וכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ממונסי נשא דברים על נחיצות הענין, כדי שהדורות הבאים יתחנכו בדרך הסלולה לנו לבית וויזניץ. רבינו זי"ע נתן ידו, ברכתו והסכמתו הנלהבת לדבר זה, והורה להוציא לפועל את הרעיון ולרכוש

האכסניא

זכור אותו האיש לטוב החסיד ר' נתן נטע ז"ל בנו של הגה"ח רבי אשר יונה וויינברגר זצ"ל, אשר הכין ופעל במסירות נפלאה להעמיד לרשות רבינו ה"אמרי חיים" זי"ע דירה רחבת ידים לכבוד ולתפארת. הדירה שנמצאה היתה אכן רחבה וגדולה והתאימה לצרכי רבינו, אולם היתה חרבה ומוזנחת קרוב לסתירה מאשר לבנין, לקח לו ר' נטע הדבר לזכייה והשקיע בה עבודה מפרכת במשך שבועיים ימים ולילה לא ישבות, ועשה מדירה סרוחה בית יפה ומכובד לתהילה לכבודו של רבינו זי"ע.

מבנה קבע לצורך התלמוד תורה.

לאחר מאמצים רבים של העסקנים ובראשם הרה"ח ר' בנציון טאבאק ז"ל, הצליחו בסייעתא דשמיא לרכוש בנין ברחוב בעדפארד 628 בפינת יוז-סטריט.

רבינו בעל אמרי חיים זי"ע ניגש אל המלאכה, תיכף ומיד נפתחו שערי הת"ת, ורבינו קרא את שם המוסד 'אהבת ישראל' על שמו של מרן הסב"ק זי"ע.

עשרים וחמשה תלמידים נאספו בתקופת זמן קצרה, אשר התחלקו בשני כיתות לימוד, לגיל הרך ולגיל יותר מבוגר, וחסיד ויזניץ נשמו לרווחה. רבינו זי"ע רווח נחת מהמוסד הנפלא, והיה בא לפרקים לבקר בין כותלי התלמוד תורה, להתעניין על מהלך הלימודים והצלחת התלמידים. רבינו זי"ע חילק לתלמידים מיני מתיקה (שוקולד וסוכריית) לצאן קדשים, והוכיח אהבת אב לבנים. לפעמים העביר שבט ביקורת ובחן את הילדים לראות הצטיינותם.

למלמדים בת"ת נתמנו בשלב ראשון הגה"ח ר' פישל

סנדורביץ זצ"ל שהיה אז אברך צעיר אחר נישואיו, ולבני הגיל הרך נתמנה המלמד ר' אלתר גודינגער ז"ל. בראש ההנהלה עמד הרה"ח ר' פנחס ניימאן הי"ו מויליאמסבורג.

בשובו לארה"ק היתה מצודתו של רבינו פרוסה על הנעשה במוסד זה, וביום י"ב תמוז תשי"ד ערך רבינו מכתב לכל אוהבי וידידי בית ויזניץ בארה"ב, שבו קריאה לעמוד לימין העסקנים 'לעודד ולחזק את ידידי העסקן הנאמן מוהר"ר בנציון טאבאק נ"י העובד את עבודתו הקדושה בכל מאמצי כוחו'. כן מבקש רבינו במכתבו, שכל אנ"ש ישלחו את בניהם לתלמוד תורה והשיבה הק' וגם ישתתף כל אחד ואחד בקרן הבנין ובהחזקת הישיבה"ק...

מונטריאול

לימים ספורים נסע רבינו זי"ע למונטריאול, ושבת בה שבת פר' כי תשא. קהל אנ"ש בפרט, והמוני תושבי העיר בכלל, התענגו על הימים הנשגבים והמרומים במחיצת רבינו זי"ע.

להלן תרגום מאידיש ללשה"ק, נוסח המודעה שפירסמו בחוצות קריה 'קהל אהבת ישראל חסידי וויזניץ במונטרעאל קנדה' תחת הכותרת 'תנו כבוד לתורה':

בעונג גדול ובחירות הנפש מבשרים אנו את הבשורה המשמחת שכ"ק אדמו"ר הצה"ק מוויזניץ שליט"א החונה כעת בשיכון וויזניץ בארץ ישראל, מגיע אי"ה כאורח במונטרעאל על שבת פר' כי תשא את ראש בני ישראל.

זכיה אמתית וכבוד עבורנו לקבל לראשונה כאן במונטרעאל את פני הגדול וצדיק הדור כ"ק אדמו"ר מוויזניץ שליט"א, יכולים אנו בגאון לומר 'צהלי ורוני יושבת מאנטרעאל כי גדול בקרבך קדוש אדמו"ר בן ישראל שליט"א'.

זמן ומקום ביאת רבינו: אי"ה יום שלישי פר' תשא בשעה 7:20 בערב, וישאר במאנטרעאל עד יום ב' פר' ויקהל בערב. התפללות ועריכת השולחנות בבית הכנסת 'בית הלל' ברחוב... מלוה מלכה רבתי שיערך על ידי חסידי ויזניץ לכבוד כ"ק אדמו"ר שליט"א, יתקיים בבית הכנסת בית הלל, אי"ה מוצאי ש"ק פר' תשא בשעה 9. האכסניא של כ"ק אדמו"ר שליט"א אצל ר' אברהם עדעלשטיין שו"ב נ"י.

לפרטים נוספים: להתקשר לטלפון 8738 או יוניווערסיטי 6-0961 על החתום באו: יונה אשפלער – עהרען פרעזידענט, אברהם עדעלשטיין – מזכיר, משה שימינאוויטש – פרעזידענט. יעקב עלטעס – טרעזש.

שמחת בית

סקווירא-

רחמסטריווקא

יום ג' ויקהל כ' באדר א': רבינו ששהה במונטריאול לשב"ק, נחפז לשוב לניו יורק כדי שיוכל להשתתף בשמחת הנישואין אצל ידידי נפשו שארי בשרו, ה"ה שמחת הנישואין של כ"ק האדמו"ר מרחמסטריווקא ארה"ב שליט"א עב"ג הרבנית הצ' בת כ"ק האדמו"ר מסקווירא זצ"ל.

על אף התנגדותו של רבינו זי"ע בימים ההם לנסיעה באווירון, כידוע, לא שת לבו בזאת הפעם והמריא במטוס מקנדה לניו יורק, כדי להספיק להגיע לחתונה ולקחת חבל בשמחת בית רחמסטריווקא-סקווירא.

סיפר רבינו בעל אמרי חיים זי"ע תחת אחת השיחים: בימים שאחר החתונה בקרתי אצל המחנות האדמו"ר מסקווירא, והנה הנני נוכח שהוא משוחח בטלפון עם מאן דהוא ומתנצל בפני הלה על שלא כיבדוהו כראוי במהלך החתונה. המשיך רבינו וסיפר: בקשתי לקבל את שפופרת הטלפון, ואמרתי לאותו נכבד, 'מקומט צו א שמחה זיך פרייען, א קלאטש טוהן, א טאנץ געבן, צו דעם קומט מען, אבער צו מצער זיין יענעם...? אויף דעם דארף מען נישט קומען...' (מפי האדמו"ר מטשרנוביל שליט"א ששמע מפ"ק רבינו בעל אמרי חיים זי"ע בשנת תשכ"ג, בשיחה עם אביו האדמו"ר מטשרנוביל זצ"ל לפני נישואי מרן אדמו"ר שליט"א, כשנדרבו יחד אודות הכיבודים בחתונת רבינו שליט"א).

רבינו ה"אמרי חיים" זי"ע בעצרת בארה"ב
נגד גזירת גיוס בנות בארה"ק, ה' אד"ב תשי"ד

פורים

ביום תענית אסתר השתתף רבינו בשמחת הבר מצוה של הרה"צ רבי מרדכי שטיין שליט"א, בן ידידו החשוב הרה"צ רבי ישראל אברהם שטיין זצ"ל אב"ד פאלטישאן.

ימי הפורים חלו בשנה זו בימים ו' ערב ש"ק – פורים דפרזים, ובשבת חל פורים דמוקפים (פורים המשולש). ביום ו' ערך רבינו זי"ע את השולח"ט בבית, בועזיר אנפין, ובמוצש"ק בביהמ"ד ברוב עם ובהדרת מלך.

בערב שבת, עם כל טירדות היום העמוס במצוות וכו', הקפיד רבינו והקדיש בין פרק לפרק זמן מיוחד להעביר הסדרא שנים מקרא ואחד תרגום, לקיים תקנת חכמים כהלכתה כדרכו בקודש בכל ערב שבת.

ויהי ערב - יום השישי, בפניא מעלי שבתא, רבינו עטה ארשת קדושת שבת ופנה ללכת לבית המדרש. מכיון שהיתה השעה דוחקת ורבינו ביקש להקביל פני שבת בזמן, כמנהגו, ביקש מהמשמשים להביא סידור תפלה, ובדרך לכתו לביהמ"ד אמר 'שיר השירים', תוך כדי הליכתו ברחובות וויליאמסבורג.

בלהט אש פתח רבינו זי"ע 'הודו לה' כי טוב', כשלא ניכרת שום עייפות וחולשה אחר עבודת היום, אדרבא - בהתלהבות

ובחיות מיוחדת זעק רבינו מנהמת לבו את פסוקי התפילה, וינועו אמות הסיפים בהשתתף נפשו ובקראו 'ויזעקו אל ה' בצר להם מצוקותיהם ושיעם...' (הרה"ח ר' בעריש וינברגר ז"ל בעל 'עדות ביהוסף', מזכרונותיו מימי ילדותו).

העצרת הגדולה נגד גיוס בנות

ביום רביעי ה' באדר ב' תשי"ד, יצא רבינו בראש גדולי וצדיקי הדור האדמו"ר מסאטמאר והאדמו"ר מסקווירא זצ"ל לכינוס מחאה אדירה נגד השלטון בארה"ק, בדבר גיוס הבנות לצבא ושירות לאומי. ההפגנה התקיימה לפני הקונסליה הישראלית בניו יורק, בהשתתפות שיא של שלשת אלפי יהודים אשר נשאו שלטים וסיסמאות נגד הריסות הדת וחומות היהדות בארצנו הק'.

בימים ההם – ראשית שנות השלטון בארה"ק – לצאת ולהפגין נגד הממשלה היתה העזה רבה בעיני הכלל, רבים – וגם מבני היהדות הנאמנה – נמנעו וניסו לשכנע ולמנוע אחרים מלהשתתף, אולם רבינו זי"ע היה אז מראשי הלוחמים וצעד בד בבד עם האדמו"ר מסאטמאר בכל הפעולות.

בהשפעת רבינו הצטרף גם האדמו"ר מסקווירא למערכה, ועל שלש אלה כיוונו המתנגדים את חיציהם ושפכו אש וגופרית נגד המהלך, בטענה: היתכן לעשות כזאת להיות 'מוסרים' את ראשי המדינה לפני הממשל בארה"ב...!?

ביום המפגן סערה הארץ והשלג נערם על הדרכים, עם כל זאת לא נמנעו ההמונים בני היהדות הנאמנה ויצאו בהמוניהם לרחוב העיר תחת כיפת השמים, שם נאמרו פרקי תהלים אבינו מלכנו קרע רוע גזר דינו בטל מחשבות שונאנו הפר עצת אויבנו ותקיעות בשופרות פילחו את האויר...

יצויין כי בימים אלה נקראו ההמונים בבני ברק לצאת לעצרת זעקה בבית העלמין שומרי שבת זכרון מאיר, תוך השתטחות ותפילות באוהל הסב"ק זי"ע ועל ציון החזון איש זצ"ל.

השמחה השרויה במעון רבינו

ביום ו' ניסן נתבשר רבינו זי"ע בבשורה משמחת, בהולדת נכדו למזל טוב, בן לבנו האדמו"ר שליט"א ממנוסי. חסידי ויזניץ שמחו שיזכו להשתתף יחד עם רבינו בשמחה על אדמת אמריקה, והתכוונו לחגוג בשמחה את שמחת הברית.

חסידי ויזניץ שביקרו בימים ההם אצל הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זצ"ל, סיפרו אח"כ מה ששמעו ממנו אודות רבינו זי"ע, וכה אמר: יש צדיקים שהם בעלי רוח הקודש, בעלי מופת, ואולי אף יכולים להחיות מתים, אעפ"כ במידות אינם מושלמים. אבער דער וויזניצער רבי, חוץ פין זיין גדלות אין אלע ענינים, איז דער שלימות המידות ביותר... (ר' אפרים להנר בשם ר' בנציון חיים וינברגר ז"ל).

בליל שישי התקיים ה'וואך נאכט' בראשות רבינו זי"ע והאדמו"ר מסקווירא זצ"ל חותנו של האדמו"ר שליט"א ממנוסי, במסיבה זו השתתף גם האדמו"ר הרה"צ רבי מאיר'ל מאמשינוב זצ"ל, רבינו קשר עמו שיחה לבבית שנסובה אודות המנהגים בענין אכילת אפיקומן קודם חצות הלילה, ורבינו הביע אז הערכה עליו, בהתבטאו: ער איז א פריילכער יודל... (מפי' שלמה לונדנר).

למחרת התקיימה שמחת הברית ברב עם, בהשתתפות חסידי ויזניץ וחסידי סקווירא, ונקרא שמו בישראל של הרך הנימול 'מנחם מענדיל', על שמו של זקנו הק' בעל הצמח צדיק זי"ע. אח"כ התקיימה סעודת הברית שנמשכה זמן רב (ודלא כיש נוהגים שלא לאכול חמץ מסוף זמן אכילת חמץ שלמחרת ביום שבת ערב פסח, ודו"ק).

פסח

ביום י' בניסן התכבד רבינו במתנה מיוחדת, אותה מסר לו החסיד הנאמן ר' משה ראזנבערג מברוקלין, הלא הוא הסידור העתיק סידור השל"ה שמרן הצמח צדיק עוד השתמש בו. רבינו

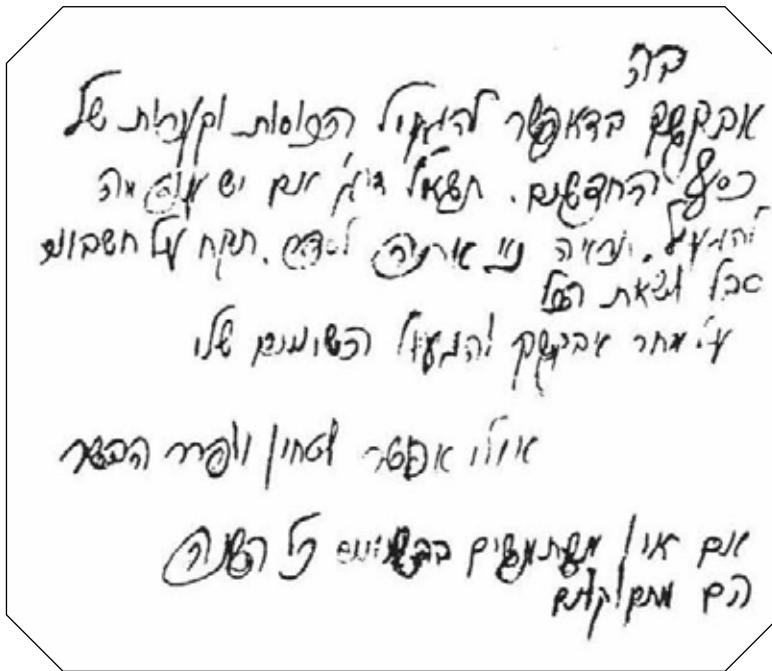
זי"ע שמח עד מאד לקבל את המתנה, ורשם על שער הסידור את כל הפרטים אודות הסידור בזה"ל: ניתן לי במתנה מהנ"ל יוד ניסן תשי"ד בני ברק. חיים מאיר הגר. אחי ר"א זצ"ל נתן במתנה לר' משה נ"י הנ"ל, ואחי קבלו בירושה מאת אאמו"ר הק' זצ"ל, ואמר לו שהוא עוד מהצ"צ, עכלה"ק (מן הסב"ק זי"ע היה לו בירושה סידור זה מזקה"ק בעל צמח צדיק זי"ע, ובכל שבת קודש קודם תפלת "נשמת כל חי", פתח את הסידור ואמר בהשתפכות הנפש תפלה זו בלבד דוקא בסידור הזה שהתפלל בו זקה"ק בעל צמח צדיק זי"ע, כי היה מתעסק בתיוקן נשמות בעת תפלה זו. אחרי הסתלקותו, נפל סידור השל"ה בחלק הירושה של בנו הרה"ק בעל דמשק אליעזר זצ"ל, והוא העניק אותו במתנה לאיש אמונו הרה"ח ר' משה ראזענבערג זי"ע מטעמיו, שעמד לעזרתו בעת התגוררו שמה בתקופת השואה, כמו שעשה גם בכמה משאר חפציו החשובים מאחר שלא היה לו בנים להורישם. כעת בהזדמנות שרבנו בעל אמרי חיים היה באר"י, נתן הרה"ח ר' משה ראזענבערג זי"ע את הסידור במתנה לרבנו, וכך חזר הסידור לחיק משפחת המלוכה. תשוח"ח להרב לוי יצחק הגר שהמציא לנו כל הפרטים הנ"ל).

ימי הפסח היו ממשמשיין ובאים, ורבינו זי"ע הביע רצונו ותשוקתו הגדולה לערוך הפעם ב' הסדרים כבן חור", בטענה שעתה הוא נמצא כאן עם הרבנית, ויושב בארץ למשך למעלה מד' חדשים, ויש מקום למצוא לו היתר הלכתי לדבר זה. רבינו זי"ע פנה בענין אל הגאון הצ' אבד"ק טשימפא ה"ה רבי משה דוד אסטרייכער בעל שו"ת תפארת אדם, גם לו על גודל תשוקתו, וביקש 'חפשו' נא היתר לדבר זה. החסידים ששמעו לשון רבינו בזה, אמרו אח"כ להגאון מטשימפא: הרי הרבי אמר 'לחפש' היתר, והיינו שההיתר נמצא מוכן, ויש רק לחפשו, שהרי הרבי לא שאל 'האם' יש היתר לדבר... הגאון מטשימפא נענה והסכים לחפש ההיתר, והביא תשובה הלכתית כתובה וערוכה כראוי, שבה מובא היתר מיוחד לרבינו, וזה דבריו: "יען כי מן הה"ק רחמ"ה שליט"א משתוקק מאוד שיוכל לעשות הסדר בליל יו"ט ב' של גליות... ומן משתוקק מאד לסדר הסדר גם בליל שני של פסח, על כן נלענ"ד בעזה"ש"ת יען כי נפשו עגמה לטעום טעם מתוק של הסדר של יו"ט שני של גליות... ושאל אותי איך להתנהג... מ"מ יען וביען כי נפשו איוותה לטעום טעם מתוק של הסדר ליל ב' כאן בחור"ל, נלענ"ד שיש לצדד ויש לו מקום להיתר... כיון דיש לו השתקקות גדולה ומרגיש טעם גדול נעימות ידידות מתקנות בסדר של יו"ט שני של גליות יש לו על מי לסמוך על רב"ז וכל בו... ורצונו של אדם עושה לו קבע, וניחא ליה לקבוע דירתו על משך ד' חדשים ובתוך זמן זה נשאר גם על חג המצות..."

בהתקרב ימי החג ביותר עלו גם גרשות רבינו ביותר, בזמן מנחה ומעריב כשפגש בחסידים שהגיעו להתפלל, פנה אליהם רבינו ואמר: כתוב (תהלים ד, ח) "נתתה שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו", הלב שמח ומשתוקק כשהנני נזכר שהנה מגיעים הימים של דגן ותירוש רבו, 'דגן' היינו מצה, 'תירוש' היינו ד' הכוסות, הרי זה מרומם ומשמח...

רבינו חילק העבודות של ההכנות לפסח לכמה בחורים שעמדו הכן במסירות למלא ולבצע כל ההוראות. פ"א אמר להם רבינו זי"ע: אתה תקלף תפוז"א, אתה תעשה כך, ואתה כך, אין איך וועל זיך וזהן מיטן של"ה הקדוש!...

ביום חמישי פר' אחרי י"ב ניסן, בא ר' פנחס ניימן אל בית רבינו לסייע בעבודות הנחוצות, רבינו - שלא היה מדבר ביום חמישי בכל שבוע - כתב לו על פתק רשימת הכלים אותם צריך להגעיל, וזה לשון הפתק: אבקשך בדאפשר להגעיל הכוסות וקערות של כסף החדשים, תשאל זוג' אם יש עוד מה להגעיל, תראה נא אתה לסדר, תקח על חשבוני סבל לשאת הכל, על מחר אבקשך להגעיל השיניים שלי, אולי אפשר לטחון ולפרר הבשר... בעמדו לצאת מן החדר הרה"ר ר' פנחס בלבו: מדוע אין לרבינו שיניים תותבות מיוחדות לפסח?

הפתק שכתב רבנו ה"אמרי חיים" להרה"ח ר' פנחס ניימן הי"ו לפני פסח תשי"ד בווייליאמסבורג

באותו רגע קראו רבינו לר' פנחס ורשם לו על הפתק את התשובה להרהורי לבו בזה"ל: אם אין משתמשים בהשיניים כל השנה הם מתקלקלים... ר' פנחס התפעל מאד ועמד משתאה כולו על שרבנו יודע את הרהוריו.

סיפר הרה"ח ר' בעריש וויינבערגער: רבינו נסע חוץ לעיר לשאיבת מים שלנו, כשהגיע לשם היה שם לחץ גדול, כי עוד קהלות ורבנים הגיעו לשם לשאיבת מים שלנו, וגם הרה"ק מסאטמאר זצ"ל היה שם עם קהל גדול. כשראה רבינו את הלחץ והדחק, נעמד מן הצד כשסביבו קהל אנ"ש, רבינו עמד אחוז שרעפים באין אומר ודברים, ולפתע החל לזמר תנועה של ניגון ישן שהקהל לא הכירו עדיין, לאט לאט התחילו הקהל לזמר ביחד בקול עם רבינו, עד שהתהווה התעוררות גדולה במקום. בנתיים שאב הרה"ק מסאטמאר זצ"ל מים שלנו, וכששמע קול השירה והזמרה, שאל את המשמשים מה קול השירה הנעימה ששומע, ונענה לו הרבי מוויזניץ וחסידיו עומדים שם... אמר הרה"ק: איך פאר שטיי שוין אלעס, ווי ער שטייט איז פרייליך!... רק אחר שסיימו כולם לשאוב ניגש רבינו אל המעיין לשאיבת המים בשמחה רבה.

ביום ו' פר' אחרי, ערב שבת הגדול - שנה שחל ערב פסח להיות בשבת - אפו את המצות מצוה כנהוג, לשם כך נסעו לאיסט-סייד שם היתה מאפיית מצות, רבינו זי"ע עישן סיגר' בעת האפיה, והעיר: אבי הק' כבר מאחרי חצות היום של ערב פסח לא היה מעשן, והפטיר: 'איך בין פארגעשניטן'...

בליל שב"ק נתן רבינו לקהל הנוכחים הרבה יין לשתות, רבינו

הרה"ח ר' נטע וויינברגר ז"ל מברוקלין נראה משמאל. נראים עוד: ר' שמואל יודא דסקל ז"ל, ר' קלמן שטעקל, ר' שלמה שטיינמן, ר' יצחק קסירר ז"ל, ר' בעריש לבין ור' ברוך ולצר ז"ל, ר' חיים משה פעלדמאן

מילא כוסות יין וחילק בעצמו לנוכחים, כשהוא שואל לכ"א, היה לך כבר יין? והגיש לכ"א כוסות נוספים וכו' עד שנרדמו בזה אחר זה. רבינו פתח בניגון דביקות, וכשאמר את דברי התורה רוב הציבור כבר נמנם היטב, גם אלה שהיו ערים רק מעטים הבינו את דברי התורה שהיו משולבים רזין דרזין והתרפקות על זכרון אביו הסב"ק זי"ע. רבינו דיבר אל הסב"ק בלשון נוכח, כאילו היא עומד כאן נכחו ומבקש מלפניו לישועות הכלל והפרט. נראה היה שבמכוון הרדים רבינו את הקהל לגדול השעה והמעמד... בין הנוכחים היה גם הגאון ר' יונתן שטייף זצ"ל אבד"ק בודאפעסט.

בשבת קודש אחר התפילה וב' הסעודות שהסתיימו כהלכתן לפני הצהריים, נכנס הרה"ח ר' אברהם אדלשטיין ממונטריאול אל הקו"פ והפציר לישועה להיפקד בזש"ק, אחר שכבר עברו כעשר שנים מנשואיו וטרם נפקד. רבינו זי"ע האציל עליו ברכה נאמנה, ובליל הסדר גנב ר' אברהם את האפיקומן וביקש תמורתו ברכה. העיר לו רבינו כבר דברנו על כך בבוקר, 'בן זכר'... והוסיף רבינו ואמר: להודות ולהלל 'לשבח' (לשב"ח ר"ת שם זוגתו חנה ב"ת לאה שיינדל).

בשעות האלו היה רבינו עורג ומשתוקק לרגע כניסת החג, בבחי' יושבת וממתנת עד כלות שבת, כמה פעמים לקח את הטלית תחת אצילי ידיו וביקש ללכת לפתוח בתפילה, אולם כשאמרו שבנו האדמו"ר שליט"א ממונסי עדיין לא הגיע, הסכים רבינו להמתין עליו, באמרו: אוי, קינדער, מה רוצים ממני?... והורה רבינו לפתוח בשירת 'מזמור לדוד'. בסיום החלו להתקבץ חסידים וכן הגיע האדמו"ר שליט"א ממונסי, רבנו רצה שוב להיכנס לתפילה מנחה ומעריב, והאדמו"ר שליט"א ממונסי עיכב כי הן עוד היום גדול ועדיין יש שהות. למעשה לא עזרו כל הטענות ועבוד החמה בראש האילנות החל רבינו בתפילת מנחה, ומיד אח"כ מעריב, ועדיין האיר היום...

בליל התקדש החג כשהחלו בסידור השולחנות, זירז רבינו את הציבור, באמרו: נו, נו, ס'פיקעט מיר די הויט' נו, וזיזות'... האדמו"ר שליט"א ממונסי העיר שבשבת לא היה אפשר להכין וכו', ביקש רבינו והתחנן: נו גייט'ס שוין... וכשעדיין לא סיימו את ההכנות הכריז רבינו: קדש!... והוכרחו לעשות במהירות את החרוסת וכו' כדי שרבינו יוכל להתחיל בסידור הקערה (מתוך חוברת זיורנאל ש"ל לקראת מעמד 'דינער היסוד' למוסדות 'צמח צדיק' ויזניץ ארה"ב, כ"ד אדר א' תשנ"ז, בעת ביקור רבינו זי"ע בארה"ב). לתפילת ליל פסח אירגנו דירה מיוחדת שם התפלל רבינו עם הקהל, כי ביהמ"ד עמד מוכן ומזומן לעריכת הסדר. בכל אותו היום ירדו גשמי ברכה ומוזג האויר היה סוער, אכן אחר תפילת מעריב מיהרו כל הקהל לבית המדרש להסתדר במקומותיהם ולהתכונן לכניסת רבינו, ולא נשארו במקום עם רבינו זי"ע כי אם בודדים, כמו החסיד ר' אשר יונה וינברגר ובניו שהיו מובטחים ומסודרים מראש במקומות שמורים להם, המה יצאו עם רבינו אל הרחוב בדרכו לביהמ"ד. והנה פסק הגשם ונרגע מזג האויר, נענה רבינו ואמר: להיכן הלך הגשם? הוא פנה והלך לו להיות בליל הסדר של השי"ת!...

את הדרך לביהמ"ד הלך רבינו תוך כדי ריקוד, רגליו התרוממו בהליכה מרוב שמחה על החג (מפי ר' פישל וויינברגר).

על מה שהיה בליל הסדר שמענו מפי הרה"ח ר' גרשון בנציון פרידמן הי"ו, וזה דבריו: בבית המדרש עמדו צפופים כמה מאות איש! ומעיני כולם ולגו דמעות... איני יודע אם היו אלה דמעות התרגשות או שמחה או התעוררות תשובה אך העינים כולם דמעו... אי אפשר לתאר את המחזה האייך בראש השולחן יושב רבינו זי"ע, והוא עצר בעדו, ישב נינוח וערך הסדר בשובה ונחת, כדרכו בקודש להסתיר מעיני כל את שגב מעלותיו ומדרגותיו...

המשך יבוא בס"ד

המאיר לארץ ולדורים

עובדות ואמרות מהרה"ק רבי מאיר מדזיקוב זי"ע בעל "אמרי נועם"
שנשמעו מפ"ק מרן אדמו"ר זי"ע לרגל יומא דהילולא - ח' בתמוז

פרק נבחר מתוך הספר "שרפי קודש - ישועות משה" העומד להופיע ברוב פאר והדר אי"ה בימים הקרובים

לימוד בעיון ובפלפול

מרגלא בפומיה דרבנו זי"ע: זקני הק' בספרו "אמרי נועם" מביא (כפ' וישב, ד"ה אחו"ל), "כי עיקר לבטל עצת היצר הרע, הוא הלימוד בדרך העיון והפלפול, לדבק מחשבתו בתורה. כדאי ברמב"ם ז"ל - אין היצר שולט אלא בלב פנוי מן החכמה".

(פרשת נח תשל"ט, ועוד)

למען תחיה אתה וזרעך

זקני הק' ה"אמרי נועם" זי"ע מפרש את הפסוק, "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך" (דברים ל, יט). בחר בחיים כאלו שרצונך שגם זרעך אחריו ינהג כן. כי אף מי שאינו רוא שמים, והוא רשע בפני עצמו, עם כל זה אינו רוצה שגם בנו ינהג כמותו, אדרבה, רוצה שבנו יהא תלמיד חכם. ואם כן נמצא שרצונו של האב אינו כי בנו ילך בדרכו. לכן מצווה התורה לבחור בחיים כאלו שרצונו של אדם שגם זרעו ילך בהם - והוא דרך התורה והמצוות.

והוסיף רבנו זי"ע: 'א מענטש וואס ער איז נאר אביסל ערליך [אדם שיש בו אפילו קומץ של יראת שמים], הרי שאם ח"ו בניו אינם הולכים בדרך ה' - חיינו אינם חיים. הוא אכן מסתובב בעולם, אך זה אינו 'חיים' [לעבך - לעבט ער נישט]. והם אצלי מעשים שבכל יום, פעמים רבות נכנסים אלי אנשים ושופכים את מר ליבם על שאינם יכולים לישון בלילות מרוב עגמת נפש על התנהגות בניהם.

(קדושה רבה - נצבים תשל"ד)

כימי צאתנו

זקני הק' ה"אמרי נועם" זי"ע מפרש את דברי המדרש (איכ"ר ג, יג) "השביעי במרוצים - זה ליל פסח, הרווני לענה - זה תשעה באב". דהנה יש להבין מדוע נצטוונו לזכור את נס יציאת מצרים יתר על שאר נסים.

אלא הטעם הוא, בכדי לחזק בלבבותינו את האמונה בביאת המשיח. שכמו אז בגלות מצרים היינו נתונים תחת שעבוד קשה, ועדיין לא קיבלנו את התורה הק', עם כל זה ריחם עלינו הקב"ה והוציאנו משם בזרוע נטויה, למען גדל את שמו ית'. כל שכן בגלות הזו, לאחר שקיבלנו את התורה הק', בוודאי יושיענו מגלות המר.

וזהו, "השביעי במרוצים" - אם מעלים אנו את זכרון המרור שאוכלים אנו בליל פסח, על שם שמיררו המצרים את אבותינו במצרים, וזוכרים אנו שגם אחר קושי השעבוד שהיה שם הוציאנו הקב"ה משעבוד לגאולה, זה 'שביעי' אותנו - בליל תשעה באב, בגלות הזו, בתקוה ובאמונה כי גם ממנה נושע.

סיים רבנו זי"ע בכאב: 'ס'איז שוין גענוג די צרות וואס מען הערט זיך אהן, ס'האט שוין איבערגעניען, ס'רייסט שטיקער ווען מ'הערט פון צרות [די והותר הם הצרות שהאזנים שומעות, הם עלו וגדשו את המדה]. ה' יעזרנו שנזכה לעולם מאיר, מלא שמחה ובריאות, ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן'.

(לישב"ק ואתחנן תשנ"ז)

משיב חכמים אחור

בקין של שנת תרל"ז, גברה חולשתו של זקה"ק ה"אמרי נועם" זי"ע. יעצו הרופאים כי יסע להבראה בעיר המרפא - קארלסבאד, אולם ה"אמרי נועם" לא אבה לנסוע. משחירבו להפציר בו כי ישמע לדברי הרופאים, אמר: 'באם חפצים הנכם לשמוע ממני מלכיות זכרונות ושופרות' בר"ה, הרפו ממני! אולם למרות הדברים הנוקבים שהשמיע באזניהם, המשיכו להפציר בו שלמען בריאותו עליו לקום ולנסוע. לבסוף נכנע ה"אמרי נועם" לדרישתם ונסע, אך למחרת הגיעו לקארלסבאד השיב את נשמתו הטהורה ליצורה...

עד שתכלה פרוטה

סיפר אבי הק' זי"ע: אל אותה נסיעה אחרונה, התלווה אחד החסידים, ולקראת הגיע למחוז חפצם פנה ה"אמרי נועם" ואמר לאותו חסיד: 'בדורות עברו, כשהרבי היה נוסע מביתו, היו החסידים מייחדים קופה, ובכל יום היו משלשלים לתוכה מטבע לצדקה. ומששב הרבי, ספרו את המטבעות ולפי זה ידעו כמה ימים נעדר הרבי מביתו'.

ומדי דברו, הוציא ה"אמרי נועם" מכיסו מטבע אחת ויחידה ונתנה לו, בהפטירו: 'אם אתה, הא לך מטבע אותו תכניס לקופה... לא ירד החסיד לעומקם של דברים, עד למחרת היום, עם פטירתו של זקה"ק זי"ע, הבין כי רבו רמז לו בכך והבהיר לו מראש שנתור לו יום אחד בלבד בארץ החיים...

חתנו, זקה"ק ה"אהבת ישראל" זי"ע, מירר בבכי באמרו: 'היכן היה שכלנו... הלא דיבר בפנינו דברים גלויים על עתידו, ולא השכלנו להבין...'

לעת מצא זו קבורה

טרם צאתו את ביתו לאותה נסיעה האחרונה בחייו, זימן אליו זקני הק' ה"אמרי נועם" זי"ע את ראש ה"חברא קדישא" בדזיקוב, וביקש לברר את מקומו המדויק בבית העלמין. הלה התפלא וניסה להסיח את דעת זקה"ק מכך, כאומר, הרי בעז"ה יחיה הרבי ויארץ ימים ושנים.

'הבן נא' - הסביר לו זקני הק' - 'הרי אין האדם יודע את עתו, יתכן והלוויית תיערך ביום ו', ערב שבת קודש, עת הזמן קצר ודחוק, על כן הייתי מעוניין לייחד ולברר מראש את מקום מנוחתי'.

ואכן, כאשר אמר כן היה. זקני הק' הגיע לקארלסבאד ביום השלישי בשבוע, למחרת ביום רביעי עלתה נשמתו הטהורה השמימה, ועד שהגיע גופו הק' בחזרה לעיר דזיקוב, היה זה ביום השישי ערב שבת קודש, אז נערכה ההלוויה, בדיוק כפי שחזה מראש...

וויינר, מנחם אב תרל"ז. איז! כי גדול כיום השבר לפ"ק. לי אין בשורת מוצאת היום בעולתי הלבונה לבשר כי מה עלינו הרב הנאן האסתי חוקר וסקובל צדוק כביר קדוש ישראל וכו' וכו' מנה סאיר הורוויץ וצ"ל האבד"ק דזיקוב (נאליציע), כשמו סאיר כן תחלתו שהיה סאיר לכל העולם בכבוד תורתו וענות צדקו ופנה עיני חכמים (שבת ס"ז) ר"ס הוא כתבן סב (קתלת רבת א') חכם וסיפ" (נישין ס"א) עוקר הרים ופיתון (סנה' ס"א) דרש שמעתיא אנהא 'סתלא (שם ל"ה) וע' ששנת סוף שוטה) כרכא דבולא בו (חול' ג') שאין בדורו כמותו (עירוב' י"ג) דמכריו עליו ברקיע (קידוש' פ"א) דסקים בית ועפעף יישינו נגד (מגילת יש' ב'ד פלו') אוהב את המטוס ומשמת את חברותו חסיד צדוק ישר ונאמן ונתן פסנו עצת ותשיה וריון דאורייתא כמעין שאינו פוסק וכו' (אבות פ"א) הן אלה קצות דרכיו וקצר הגליון מחיל פרשת נדולתו לפי פעלו ופחלתו, הלא עליו כוננת הקינה הקטנה הזאת: הסו מנחם הבל, סקונניס הקצו פחרה, השפינו מספר הילול, מיה, הנה מעיני הוסים סאר, הופך מסבות הוביש פשושנו הר חחולני, רת! ספני הרעה פצאנו הוות: סן תרצות סקארלסבאד הובל סת הנאן סאור הגולה סן הדור ספיק הרים סישור תרדים ספענת הנעלסים סרן הקדוש ספשמחה הגנה סיוחסת, הוא סאיר הורוויץ מדזיקוב. - היש סעירך האבדה סת העסיקה סכאובי סהחוריס, סתה העכרים סחצת הלפת סבת הרג: ספנקצין הארו סי הספלא סקופס הלוס? סי האיש סונה ססון סעלחיו תשנכות, סדותיו סוככות ספעליו תעצוסים סספור? הלא סעוריו האמה סנסתו הליכות סישורים הלל, סשרת ה' סעוריו הללים סאס, הונה ספסלה התולים, ספיו ספסין סרנלות הוציא סלים סתספדים סותב הקרים סכל הון, סאסיוו הססולאים ספו סתקוקים סרכש סחס ספורססס, הורה ספעליו העיק, סדרך הרים סכשול, סכיע סוסר סשכל סושך סלכות סכין סכחות סריכי סרכסים... סנע סכולת סחלוקת, הניא סועצות ספצות סצח, הרים סחשכות ספסלחים סרנים: הות סשען סעניס ססכן חשיע סרודים סביא סענות, סאכילס סערגים: סלכישם סחלוצות: סנינו סדע הדור סלאו סארק, סשוריו סתענו סיוו הודו סכל סערים ססכוכ! - הלל סגור סהחור סאיר, סלך. סאתנו סשפיס, סלא כי סאלחים סשונתו סוציאורו סתוך סחפכת, סהעולם הות סלססה סובילותו סרוסס סופל סנחות סכני, סאת ה' סככיתו סרכה, סלכר סולם סית' סדיק' לפ"ק.

ידיעה בכתב העת "מחזיקי הדת" שהופיע בגאליציה, על הסתלקות הרה"ק ה"אמרי נועם" זי"ע ח' בתמוז תרל"ז

חיל ורעדה

בליל שישי פרשת חקת תשל"ד יומא דהילולא של הרה"ק בעל ה"אמרי נועם" זי"ע, אחר תפילת ערבית בביתו"ד, שוחח רבנו זי"ע עם הרה"ק ר' אהרן אשר ז"ל, שהיה מקושר לבית דזיקוב, אודות זקנו הק' בעל ההילולא.

בתוך דבריו אמר: 'עס פאלט א פחד אז מען דערמאנט זיך פון וועמען מען קומט ארויס' [אימה ופחד נופלים עלינו, כשנזכרים מאיזה גזע אנו באים]...

אמרות טהורות

מבוא

חיבה יתירה נודעת לספר הקדוש "אמרי נועם" אצל כ"ק רבנו זי"ע, כמעט ולא מש מעל שולחנו. רבות היה הוגה בספר קדוש זה, ומשתעשע באמריי הטהורות. תקופה מסוימת אף קבע לו חברותא ללימוד הספר הק' מהחל ועד כלה, כמה וכמה פעמים. ואכן, אמרות קדשו של ה"אמרי נועם", שגורים היו לשונו בכל עת, והרבה מהדרכותיו ושיחותיו המעוררות של רבנו מיוסדות היו על אדני פז - תורתו של בעל ה"אמרי נועם".

לחבורת אברכים שנכנסו אל הקודש פנימה לבקש לקח טוב מאת רבנו זי"ע, יעץ ללמוד בספה"ק "אמרי נועם", בהטעימו שספר זה הוא "כרכא דכולא ביה" (ע"פ חולין נ,): כי כלול הוא מן הכל, עניני דרוש, קבלה, חסידות, ווארעמקייט (חמימות) והדרכה בהרבה ענינים.

ידיעות מבית ויזניץ לפני 50 שנה: סיון תשנ"ד במשך הדור

בהתרגשות ובהתרוממות הלבבות:

נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הנניס ספר תורה לבית המדרש הגדול

כעבור שנתיים וחצי מאז החל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בכתיבת ספר תורה מיוחד על שם אביו מרן הסב"ק זי"ע, אחיו הק' ובני המשפחה שנהרגו על קידוש השם, הי"ד, הסתיימה בשעה טובה ומוצלחת כתיבת הספר, ומעמד הכנסת הס"ת נחגג ברוב פאר והדר ברגשי קודש עילאיים, ביום ב' בסיון, יומא דהילולא ה-כ"ח של מרן בעל "אהבת ישראל" זיעוכי"א.

קהל אנ"ש שהגיעו מכל רחבי הארץ לרגל יומא דהילולא, לעלות ולהשתטח על הציון הק', הגיעו בבגדי שבת לכבוד המאורע הגדול.

החל מהשעה 12 בצהריים התקיימה כתיבת האותיות האחרונות בביהמ"ד "בית הלל" בשיכון, כשהציבור מתאמן לקחת חבל במצוה. מכאן יצאה התהלוכה לבית כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, וכאן התכבדו אדמו"רים ומכובדים בכתיבת אותיות. בסיום כתב רבנו שליט"א את האותיות והשלים את כתיבת הספר-תורה.

תהלוכת הספר יצאה מבית רבנו שליט"א לעבר בית המדרש הגדול, בקול תודה והמון חוגג, בהדרת כבוד ובחרדת קודש. תלמידי הת"ת צעדו בראש ודגלונים בידיהם. פני מרן שליט"א להטו מרוב רגש, והקהל התרומם מכרכר ומפזז בכל עוז.

עשרות אדמו"רים ורבנים השתתפו במעמד, ביניהם האדמו"רים לבית רוזין - סאדיגורא, טשארטקוב, בוהוש, זלאטיפאלי, הוסיאטין, ועוד. היה זה כינוס לצדיקים נאה, בסדר נכון למופת. כל האדמו"רים והרבנים התכבדו בכבודם הראוי.

על מדרגות בית המדרש עמד רבנו שליט"א ואמר לפני הקהל את פרקי התהלים, והקהל ענה אחריו פסוק בפסוק. אח"כ הוכנס ספר התורה החדש אל ההיכל, והקהל היסב לסעודת המצוה בביהמ"ד. מקהלת חסידים מטובי המנגנים בחצרות קדשנו הנעימה את המעמד.

בדברות קודש מרגשים בסעודת המצוה, השמיע רבנו שליט"א את רחשי לבבו, והזכיר את אחיו בעל "דמשק אליעזר" זי"ע שלא זכה להותיר אחריו זש"ק בעולם, וכן את אחיו הרה"צ רבי שמואל אבא זצ"ל, ואת שני אחיותיו מרת העניא ומרת רחל ע"ה. בתוך הדברים הזכיר רבנו אודות מרן הסב"ק בעל ההילולא: אחי מוויזניצא היה אומר, שדי בהבטה על צורת אביו הקדוש, ועי"ז לבד אפשר כבר להיגאל ולהיחלץ מכל הצרות, לצאת מצרה לישועה! עוד סיפר מרן שליט"א: בשנותיו האחרונות, בהיותו

יושב עם יהודים - כאשר גופו כבר היה חלוש - בקשתי מאאמו"ר הק' פעמים רבות שייכנס מעט לחדרו, להינפש מעט, שישאף מעט אויר צח. הוא אמנם נעתר לבקשתי - נכנס לחדרו - אך מיד, כעבור דקות ספורות, כבר לא יכל למצוא מרגוע לנפשו, והחל לשאול: כמה זמן כבר חלף? (מאז שיצא מביהמ"ד). הפצתי בו שינוח עוד מעט, והוא השיב לי: מה אעשה? אינני יכול להיות בלי יהודים!...

והפטיר רבנו: לפני שעליתי לארץ הקודש, שבתי מבוקרסט לגרוסוורדיין, נחפזתי ומיהרתי לציון הק' של אבי הקדוש, ותוך כדי מרוצה הרהרתי: אבא קדוש! כל חיותך והנאתך היתה - להיות יחד ובצוותא עם יהודים. הוא לא יכל להיות בלעדך. וכן לאחר הסתלקותו - גם חי עם יהודים, יהודים באו אליו, אמרו מזמורי תהלים על ציונו הקדוש. ועתה אני אסע מכאן, וכולם נוסעים מכאן, הכיצד יישאר לבדו?... הרי יהודים לא יפקדו את ציונו הקדוש...

זאת היתה שאיפתי ובקשתי תמיד - שאוכל להביאו שוב למקום כזה שיהודים יוכלו שוב לבוא אליו. הקב"ה סייע לי, ולמרות הצרות הגדולות והמניעות הרבות - זכיתי להביאו אלינו לכאן. והיום, ביום זה, יום ההילולא שלו, שוב באים אליו אלפי יהודים, יהודים שהיו קשורים ואדוקים אליו, והמה באים אליו להפיל תחינתם לפניו, שימליץ עליהם לפני כסא הכבוד. ומסתמא, ובלי ספק, הוא בוודאי מליץ עבורם!

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

ברוב עם - במעמד נעילת חג השבועות בצל הקודש:

קול חוצב להבות מוסר והדרנה לקראת ימי הקיץ

בעת עריכת השולחן הטהור במוצאי חג השבועות, נשא רבנו שליט"א משא קודש ודברי מוסר נוקבים לקראת בוא ימי הקיץ.

מרן עורר שחלילה לבעוט בדרכי השי"ת כאשר אדם זוכה לשפע ממרום, יעקב אבינו ע"ה אמר "ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה", ועם כל זאת "עם לבן גרתי - ותרי"ג מצוות שמרתי". זקוקים לסייעתא דשמיא רבה לעמוד בניסיון קשה כזה. כאשר זוכה שהשי"ת השפיע לו כל טוב, חלילה שימלא כל תאוות ליבו להתענג בתענוגי עוה"ז, לבלות בבתי-קפה, בתי-משתה, להוסיף חטא על פשע ולטמא את המחשבה, העיניים ורמ"ח האיברים, רחמנא ליצלן.

יש לזכור, קול שופר, נוט' שטן ואין פגע רע - כדברי בעל הטורים על התורה, לזכור תמיד את השטן הזה המבקש להכשיל את האדם, ואם שוכחים ממנו - "איז פינסטער, ביטער אין זויער" [חושך, רע ומר].

ילדו של אחד מתלמידי הבעש"ט ביקש פעם מאביו

דבר מאכל, והילד לא בירך עליו. טפח לו האב על ידיו, והזכיר לו: "ברכה!" התנצל הילד: "שכחתי"... זעק האב: "אוי טאטע! ווי אזוי קען מען פארגעסן?!..." "שופר לזכרון קאתי" (ר"ה כו.), עתה באים ימי הקיץ, תענוגי עוה"ז מלאים בכל פינה; צריך כוח גדול להגביר יצר טוב על יצר הרע, לשמור על העיניים ועל המחשבה שלא ליפול ח"ו בשאול-תחתית, שלא ליפול בגיהנם!

וזה פירוש "משה ידבר והאלקים יענו בקול", משה רבנו מבקש מהשי"ת, רבונא דעלמא כולא, עזור לנו שלא ניפול חלילה בידי מלאכי החבלה, ואלקים יענו בקול, ב' הענינים הרמוזים בקול - וירם קרן לעמו, והייתם קדושים לאלקים, שיהא דעת, טהרת הלב וטהרת המחשבה, ואז נזכה והודו לזכר קדשו - גם כן ר"ת קול", שנעבוד את השי"ת מתוך שמחה נחת והרחבה אמן.

בהמשך לדברים הוסיף רבנו שליט"א והרחיב את הדיבור בענין ברעווא דרעוין פר' נשא, ופתח ואמר:

עומדים אנו אחר קבלת התורה, ומתחילים כעת ימי הקיץ הלוהטים. בימים אלה זקוק האדם לשמירה מיוחדת שלא יחטא בעינו ובמחשבתו. הרחובות מלאים באנשי עולם הזה - והרואה ומביט מטמטם את המחשבה ואת העיניים, ואח"כ כלי המעשה נפגם רח"ל. כמה כואב הלב לשמוע שגם ביום הגדול - יום קבלת התורה - הלכו אנשים אל הים למלא תאוותם, מעשים אשר לא ייעשו.

בני ישראל יצאו ממצרים בזכות שלא שינו שמם לשונם ולבושם. פורקי העול כששומעים שקוראים למישהו בשם יהודי, הם מלאים טענות כריזמן; "הייתכן? הרי צריך לקרוא שמות עבריים חדשים, כמו 'זבדיאל' וכדומה"... וכזה הם טוענים שהם יהודים. ואם יהודי אתה - מדוע אינך לובש מלבושים יהודיים? מדוע אצלם הלבוש פרוץ מרובה על העומד רח"ל?

"ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן" ויהי לשון צער, ביום נוט' "וירא י' וינאץ מכעס בניו ובנותיו", צער גדול הוא שבעצם יום קבלת התורה מכעיס את הקב"ה בבניו ובנותיו הנוסעים בעיצומו של יום לטוילים ולתענוגות עולם רח"ל. אמרתי פעם, שחז"ל דרשו "יברכך ד' וישמרך", יברכך בבנים וישמרך בבנות - ושם הוי"ה באמצע. ללמדנו, שרק כאשר יש הפרדה בין בנים לבנות, ללא תערובות, אזי יש ברכת ד'!

אנשים אלה אומרים שהם הולכים לבלות את הזמן; אאמו"ר הקדוש זי"ע היה אומר: אם יש כאלה שאינם יודעים מה לעשות עם הזמן, ועושים פעולות להעביר את הזמן, יביאו את הזמן אלי! לי יש מחסור בזמן. אלו האנשים, לא רק שהם מעבירים את הזמן, אלא מגרשים את הזמן אל שאול תחתית!

אמנם כאשר מנהלים שבת-קודש כראוי, יושבים בסעודה עם הילדים יחדיו ומזמרים "כל מקדש", "מנוחה ושמחה", בזה לבד משפיעים על הילדים שפע קדושה. שבת קודש הוא מעין עולם הבא, כלומר - לא רק בעולם הבא יקבלו שכר, אלא כבר בעולם הזה מתחילים להרגיש את התענוג הרוחני שבעולם הבא! עכלה"ק.

ויעשו כולם אגודה אחת
לעשות רצון בלבב שלם:

ושלמות ההכנות לכנסיה הגדולה החמישית של "אגודת ישראל"

בכרוז שפורסם בימים אלה - חודש אייר - בחתימת
של מרן רבנו שליט"א, יחד עם כל גדולי ומאורי דורנו
שליט"א, מתבקשים שלומי אמוני ישראל להקהל ולעמוד
על נפשם בעת התכנסות הכנסיה הגדולה החמישית של
"אגודת ישראל".

בכרוז כותבים גדולי ישראל אשר בארה"ק ובחו"ל:
מאבק איתנים מתחולל בכל יום ובכל שעה על קיומו
ודמותו הרוחנית של עם ד', אויבים מבחוץ מצמצמים
חרבות על היישוב היהודי, ומבפנים תשכל חרב הכפירה
של פורקי עול ופורצי גדר המבקשים לבולל את עם
ישראל התבוללות לאומית, לעשותו ח"ו ככל הגויים.

הכנסיה הגדולה שתתכנס אי"ה בשעה מכרעת זו,
במעמד ראשי אלפי עם קודש גדולי התורה אדמו"רים
רבנים ראשי ישיבות מרנן ורבנן ותלמידיהן, פרנסי הדור
ומנהיגיו בכל אתר, תטכס עצה ותשועה ברוב יועץ לבקש
מזור ותרופה לפצעי הדור, לחדש נעוריה של היהדות
החרדית ולהחזיר עטרה ליושנה, להגביר פעלים למען
התורה ולהרים את דגלה ברמה, כי מציון תצא תורה
ודבר ד' מירושלים.

כאמור, חתם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על כרוז זה,
בראש שאר רבני ואדמו"רי דורנו שליט"א.

תשית לראשו עטרת פז:

הרה"ג ר' אברהם צבי בעק שליט"א הוכתר לאבד"ק מונטווידאו

כ"ק רבנו שליט"א שיגר את ברכתו
מכנף הארץ הגיעה הבשורה המרגינה והמשמחת,
שמוכחר תלמידי ישיבה"ק הרה"ג ר' אברהם הערש בעק
עלה על כס הרכנות בעיר ואם בישראל מונטווידועא
(באורוגוואי, אמריקה), ובסייעתא דשמיא הגיע צלחה אל העיר

ומנהיג נשיאותו ברמה בענוות חן ובאצילות
הדעת.

הרב בעק שליט"א עלה מרומא לאחר
השוואה, ובא בשערי ישיבה"ק בתל אביב.
כאן השקיע את עצמו בתורה בהתמדה עצומה,
בד בבד עם עבודת השי"ת צרופה בהתלהבות
ובחיות.

בתקופה הראשונה לבואו אל הישיבה
היה רבנו שליט"א בארה"ב למטרת הקמת
השיכון, הרב בעק התלהב מאוד מהתפילות
הלוחטות של הגה"צ אב"ד ור"מ, והתקשר
בעבודות אהבה אל חצרות קדשנו. בהמשך
נתמנה למשגיח רוחני בישיבה, ולאחר נישואיו
עסק במוסדות החינוך שע"י ישיבה"ק.

עם השתלמותו בהוראה, נשלח ע"י הגה"צ
אב"ד ור"מ להיבחן אצל גדולי ורבני עיה"ק
ירושלים, ובראשם גאב"ד בראשון זצ"ל. אח"כ
שימש בהוראה בקרייתנו הק' בכל עת שהגה"צ
אב"ד ור"מ שליט"א שוהה בנכר.

במכתב קודש ששיגר אליו רבנו שליט"א
ביום כ"ג באייר, האציל עליו ברכה מעומק
הלב: "ויהי נועם ד' עליך ומעשי ידך יחונן,

תזכה לעלות מעלה מעלה ברוב פסגי ההצלחה, לנהל
עדתך מתוך הרחבת הדעת דקדושה, להרמת קרן התורה"ק
ולהרבות כבוד שמים, ויהא שם שמים מתאהב על ידך..."

הגרא"צ בעק (בשורה השניה ראשון משמאל) בכהנו כר"מ
בישיבתנו. במרכז נראה הגה"צ אב"ד ור"מ שליט"א

ידידי ישיבתנו הק' בארה"ב נחלצו לעזרה:

2600 דולר נתרמו

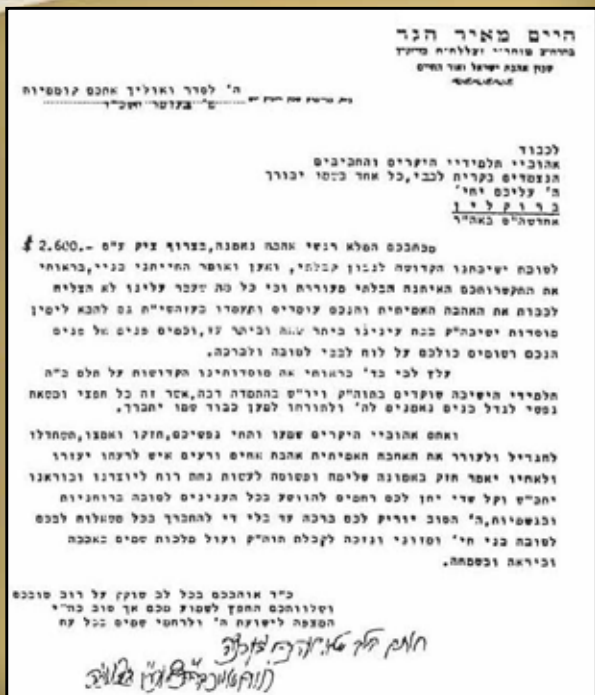
במגבית חירום

רבנו שליט"א השיב מכתב

נרגש מלא הערכה והערצה

זה כמה שעל קופת הישיבה עוברת תקופה קשה
ביותר. בחורף שעבר כרעו העסקנים תחת עול המשא
וכמעט שאמרו נואש. כאן נחלצו לעזרה ידידנו בוגרי
הישיבה בברוקלין שבארה"ב, ובמבצע גיוס נפלא הצליחו
בתקופה קצרה לשלוח סכום נכבד של כ-3000\$, בצירוף
מכתב מלא רגשי נאמנות שימשיכו ביתר עוז ותעצומות
לשלוח כספי התרומות להחזקת הישיבה.

מרן שליט"א השיב להם במכתב נלהב, בו כתב בין
השאר: החייתנו בניי, בראותי את התקשרותכם האיתנה
הבלתי מעורערת, וכי כל מה שעבר עלינו לא הצליח

מכתב התודה של כ"ק רבנו שליט"א

לכבות את האהבה האמיתית, וכמים הפנים אל פנים הנכם
רשומים כולכם על לוח לבבי לטובה ולברכה.

בשולי המכתב התאמץ רבנו וכתב ביד רועדת לאמר:
חותם בלבב מלא אהבה והערצה - חתי"ק.

האדמו"ר מווישווא שבת בנתניה

קהל חסידי ויזניץ בפרט והמוני תושבי העיר נתניה
בכלל, זכו להקביל את פני האדמו"ר מווישווא שליט"א,
שנעתר לבקשתם להופיע כבוד ולשבות בעיר בשב"ק
פרשת שלח כ"ו בסיון, להשפיע מנועם זיוו ולהאציל
מהודו עליהם ועל צאצאיהם.

בית האכסניה אצל הר"ר יצחק אייזיק רוב הי"ו, המה
חסידים ומעריצים שהגיעו לקבל עצה וברכה.

התפילה בליל ש"ק התקיימה בבית הכנסת הגדול
"שונה הלכות", והשולח"ט והתפילות ביום שב"ק התקיימו
בביהמ"ד "אגודת ישראל". לפני קריאת התורה נשא כ"ק
האדמו"ר שליט"א משא נלהב מענינא דיומא.

הסתדרות אגודת ישראל בנתניה דאגה לכל צרכי השבת,
לשביעות רצון כל המשתתפים.

כ"ק האדמו"ר מווישווא שליט"א

מכתב הברכה של כ"ק רבנו שליט"א

אב"ד קהל תורת חיים שליט"א שבת במונטריאל

בשב"ק פר' בהר ובחור"ל פר' אמור, שבת הרה"צ רבי מרדכי שליט"א אב"ד קהל "תורת חיים" בויליאמסבורג, בן כ"ק מרן רבנו שליט"א, בעיר מונטריאל שבקנדה, וערך את השולחנות והתפילות ברוב עם ובהשתתפות קהל אנ"ש שבאו מרחוק ומקרוב.

איתו עימו הגיעו העסקנים ר' אברהם ניסן ור' פנחס ניימאן, ר' בן ציון טובק, ר' שלמה ניימאן, ר' יהושע מאנדל, ר' בנימין קסלר, ר' גרשון בנציון פרידמן, וקבוצת בחורים.

במהלך הימים בהם שהה הרה"צ שליט"א במונטריאל, נועדו עם עסקני הישיבה ובראשם ר' אברהם אדלשטיין, וישבו על המדוכה איך לעזור ולסייע לביסוס והרחבת מוסדות הישיבה בארה"ק.

יצוין כי במהלך הקיץ עומד הרה"צ מוהר"מ שליט"א לעבור ליישוב מאנסי בניו-יארק, שם הולך ומוקם לתפארת שיכון מיוחד לאנ"ש, בברכת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

שבת-מגבית מוצלחת לטובת הישיבה במושב תפרח

בשב"ק פרשת נשא, שבת מנהל הישיבה הרה"ח ר' יעקב דוד וויזניצר בעיר הדרומית תפרח, שם הוכנה מבעוד מועד מגבית-חירום לטובת הישיבה.

עסקני אנ"ש תושבי המקום, ובראשם ידידנו הרה"ח ר' אהרן יצחק ווייס, יזמו הקמת מפעל-חלב למען תלמידי ישיבה"ק, והרעיון הוכתר בהצלחה רבה, הודות למאמציו והשתדלותו במסירות.

תושבי המקום נענו בחפץ לב ליוזמה להתחייב לכלכלת והזנת תלמידי הישיבה וילדי תשב"ר, כ"א כפי נדבת לבבו.

הגאון רבי דוד טובי שליט"א רב ומו"ץ העיר, פתח שערי ביתו עבור מנהל הישיבה וסייע ככל יכולתו להצלחת המגבית. הגה"צ אב"ד ור"מ שליט"א שיגר להגר"ד טובי מכתב תודה נרגש מטעם הנהלת הישיבה.

בברכת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:

חנוכת הבית למסגרת עבור

בחורי חמד - קוממיות

בר"ח סיון השתתפו המונים במעמד חנוכת בתים בעיירה קוממיות, שהוקמו בברכתם ובהדרכתם של גדולי ישראל עבור מסגרת מיוחדת לבחורי חמד בוגרי הישיבות הקד' בארה"ק, תחת השגחתו ופיקוחו האישי של הגה"צ רבי בנימין מנדלזון שליט"א אב"ד קוממיות.

העסקן הרב שלמה לורנץ פתח את הכינוס המפואר בברכת רפואה שלימה לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, והזכיר לשבח את פעלו של מרן שליט"א למען הקמת המסגרת - הוא הגבר הוקם על שעמד בראשיתו של הקמת הגרעין לפני כארבע שנים, והיה ראשיתו מצער, ואחריתו ישגא מאוד כאשר הגה"צ אב"ד קוממיות נענה לבקשת גדולי ישראל לפרוס חסותו על המוסד.

הרב לורנץ הדגיש שמפאת חולשת רבנו שליט"א נבצר ממנו להשתתף אישית במעמד, ושלח את ברכתו הק' בידי שליחו. הרה"ח ר' אברהם חיים הרשקוביץ יו"ר אגודת ישראל בבני ברק, נתכבד להקריא את ברכת רבנו שליט"א.

רבנו כתב באיגרתו המיוחדת: קיבלתי בתודה הזמנתכם להשתתף בשמחת הנחת אבן הפינה לבנייני המוסדות בקרית נחל. לצערי לא אוכל להשתתף באופן אישי, מסיבת תשישות כוחי ל"ע, וציוויתי את ברכתי לכם שתזכו לראות במהרה את הבניינים עומדים על תלם, מרוכזים בהם שלשה העמודים תורה ועבודה וגמילות חסדים, מתוך הצלחה מרובה בכל פעולותיכם לטובה, למען צעירי עם ישראל מקדשי שם שמים ברבים, עכ"ל.

בהשתתפות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:

חנוכת הבית לישיבת "בית הלל" בשיכון ויזניץ

ביום ל"ג בעומר הופיע מרן רבנו שליט"א בהיכל החדש של ישיבת "בית הלל", שהוקמה לתפארת בפאתי השיכון, ע"י הגאון רבי הלל ויטקינד שליט"א.

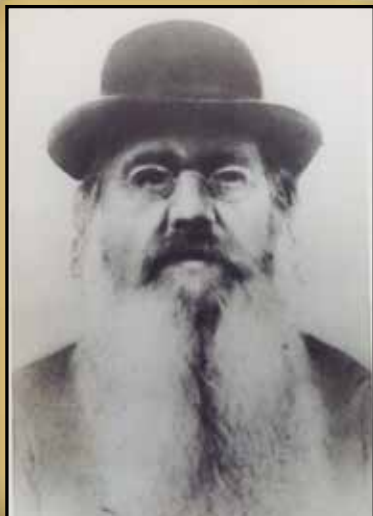
רבנו שליט"א בליוי בניו הגה"צ אב"ד ור"מ שליט"א וקהל חסידים נכבד הגיעו להביע שמחה והערכה על הוספת נדבכים לתורה בתחום השיכון.

מרן שליט"א נתכבד לחתום ראשונה על מגילת היסוד לישיבת "בית יוסף", ולאחר מכן חתמו גדולי ומאורי ישראל. המגילה הוטמנה במגרש הסמוך לישיבת "בית הלל".

רבנו שליט"א אמר אודות שם הישיבה "בית הלל", שהיה ההלכה איפסיקא בבית הלל שמוסיפים והולכים; הרי יש בסמוך מגרש לבנות עליו בנין נוסף לישיבה, והנני תורם 500 ל"י מעכשיו עבור הבנין החדש!

סעודת ההילולא של הרה"ק בעל "לקט עני" מקאסוב בקרית ויזניץ

ביום ו' בתמוז יומא דהלולא של הרה"ק רבי משה'לי מקאסוב זי"ע בעל "לקט עני", קיימו חסידי קאסוב בארה"ק סעודה לכבוד ההילולא, בביהמ"ד "בית הלל" שבשיכון ויזניץ.

הרה"ק בעל "לקט עני" מקאסוב זי"ע

המשתתפים העלו על נס את זכרון קדשו של הרבי מקאסוב, שהיה למופת בתכונות נפשו ובגודל הצנע לכת בהסתרת מדרגותיו.

הרה"ח ר' אלטר ישעי' שטרן וראש הקהל הרה"ח

ר' נחום זאב הכהן ברכר, הביאו את הבשורה הטובה שמדפיסים מחדש את הצוואה הקדושה של הרבי זצ"ל, עם פירוש "לדוד להזכיר" מתלמידו גאב"ד בראשוב זצ"ל, ע"י חתנו הגה"צ רבי יהושע דייטש שליט"א אב"ד קטמון, וגם את הספה"ק "לקט עני" ע"י נכדו האדמו"ר מקאסוב-זאלישטשיק בארה"ב, הרה"צ רבי אברהם יהושע העשיל האגר שליט"א.

כ"ק רבנו שליט"א בהופעתו במעמד. נואם הרב שלמה לורנץ

כ"ק רבנו שליט"א בהופעתו במעמד חנוכת ישיבת "בית הלל" בשיכון ויזניץ

הרב דוד קושיצקי שליט"א מארה"ב נתמנה כחבר

נשיאות ועד ישיבתנו הק'

בהמשך לידיעה שפורסמה בגיליון הקודם אודות מינוי ועד עסקנים בארה"ב לטובת ישיבה"ק בארה"ק, הוחלט ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א להכתיר את ש"ב הרה"ח ר' דוד קושיצקי שליט"א, מוותיקי עסקני הישיבה, כחבר נשיאות הוועד, למען יוכל לנצל את השפעתו המרובה למען קיום, החזקת והרחבת מוסדותינו הקד'.

השבו - ביום א' דר"ח אייר, שוגר מארה"ק כתב מינוי מיוחד בחתימת הגה"צ אב"ד ור"מ שליט"א והנהלת הישיבה, בו מפורט ענין המינוי, זאת לאור החלטת רבנו שליט"א ובעידוד הרה"צ רבי מרדכי שליט"א בן מרן רבנו שליט"א לפתוח משרד מיוחד בארה"ב לטבת מוסדות ישיבה"ק בארה"ק, בראשות מנהל המשרד מוה"ר יצחק ווייס הי"ו, ובצוותא עם צוות של תשעה בעה"ב חשובים מאנ"ש בברוקלין.

תקוותנו שהפעולות יותירו בהצלחה, לתועלת בית ויזניץ בכלל ומוסדות ויזניץ בפרט.

בעיתונות הכללית נטפלו לחסידי ויזניץ:

עלילה זדונית על תלמידי ישיבה"ק היקרים הי"ו

בהשתוממות ובתדהמה קיבלו מנהלי ישיבה"ק תלונות מכאן ומשם על עלילה זדונית שפורסמה בעיתונות הכללית נגד בחורי חמד תלמידי ישיבה"ק, שכביכול התפרעו ביום ה' באייר והפריעו למתפללים אומרי "הלל" בבית הכנסת "שבת אחים" שע"י השיכון - ברחוב קיבוץ גלויות. מנהלי הישיבה שהשתוממו לשמוע על הסיפור המוזר, אספו את התלמידים לחקירה וביורור כדי לעמוד על מקור הדברים ואימות העובדות מפי עדי ראיה, ולהדוף את העלילה הזדונית החסרת כל שחר.

מנהל הישיבה הרה"ח ר' יעקב דוד ויזניצר ואתו עימו חברי ההנהלה ר' אייזיק אדלר, ר' שמעלקא דכנר והמשגיח ר' אלקנה אוביץ, הזמינו ביום שישי ה' באייר את כל הבחורים שהיו עדים למעשה, רשמו מפייהם דברים כהווייתן את פרטי המעשה, מה שהתברר כסיפור מצוץ מן האצבע שלא היה ולא נברא.

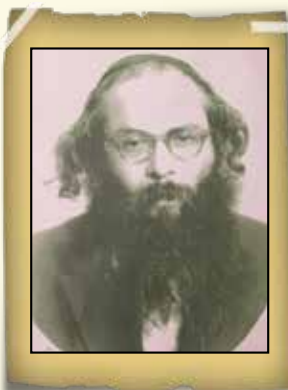
לאחר חקירה ודרישה מדוקדקת, התברר שבביהמ"ד "שבת אחים" אמרו הלל, והבחורים שעמדו מן הצד לראות בדבר המוזר, זכו לקיתון

של מים מאחד המתפללים, שיצא אליהם בחמת זעם ודרף אחריהם עד היכל הישיבה, כשהוא צועק ומקים מהומה על לא מאומה.

וכל זאת לא מנע בעד העיתונות הכללית לצאת בידיעה המגנה את תלמידי ישיבת ויזניץ "המתפרעים ביום כזה ומפריעים למהלך התפילות". ירא הקהל וישפוט.

הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל ר"מ בישיבתנו הק'

למגינת כל לב, ובתוכם תלמידי ישיבה"ק, התקבלה הבשורה המרה על פטירתו בדמי ימיו של הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל, חתנו של הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי בעל "קהילות יעקב", ששימש שנים

הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל

רבות כר"מ בישיבתנו הק' והיה מראשי ועד החינוך של "בית יעקב" בב"ב, ונפטר לאחר תקופה של סבל ויסורים רח"ל. כבן 40 היה בפטירתו.

המוני
התלמידים
ששתו מבארו

תורה בעיון ובעמקות, השתתפו בהלווייה ההמונית רבת התוהו, ועלו לנחם את בני המשפחה הרוממה באבלם הכבד. הותיר אחריו אלמנה ו-8 ילדים.

הרה"ח ר' לוי יצחק מגיד ז"ל מת"א

ביום ד' בסיון, ליווה קהל גדול למנוחות את הרה"ח היחסן ר' לוי יצחק מגיד ז"ל מתל-אביב, מחשובי חסידי אטיניא-ויזניץ, שהלך לעולמו בשם טוב.

ר' לוי יצחק זכה להנות את רבנו שליט"א מדי שנה בשנה, בעצם הימים המקודשים - ימי ראש השנה, בהביאו אל השולחן הטהור את הגביע המיוחס של זקנו הרה"ק בעל "קדושת לוי" מבארדיטשוב זי"ע, כדי שרבנו שליט"א יקדש עליו.

ר' לוי יצחק אשר התגורר לפני המלחמה בסאטמר ואח"כ עלה לאר"י וקבע מושבו בת"א, היה בנו של הרה"ח ר' צבי חיים מגיד זצ"ל מחשובי חסידי אטיניא בעיירה טעטש שבמאמורש, והיה חתנו של הרה"ח ר' מנחם מענדיל מגיד ז"ל מנדבורנא. האחים הרה"ח ר' צבי חיים והרה"ח ר' מנחם מענדיל מגיד, היו בניו של הרה"צ ר'

מאיר מגיד זצ"ל מגדולי חסידי קאסוב-ויזניצא בעיר נדבורנא, בן הרה"צ רבי דוד לייב מגיד זצ"ל מנדבורנא, שהיה בנו של הרה"ק רבי צבי הירש מנדבורנא זי"ע בעמח"ס "צמח ד' לצבי" וחתנו של הרה"ק רבי מאיר מבארדיטשוב זי"ע בעל "כתר תורה" בן הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע.

אבות המשפחה היו ממקורבי רבוה"ק לדורותיהם, ר' לוי יצחק היה כאמור מחשובי חסידי אטיניא, וכשהיה הרה"ק בעל "טל חיים" מאטיניא זי"ע מגיע לבקר בעיר סאטמאר, לא זזה של רבי לוי יצחק מתחת יד רבו.

עם פרוץ המלחמה העולמית השניה, נמלט ר' לוי יצחק ז"ל מסאטמאר לבודפסט שבהונגריה. זמן קצר לפני שהרשעים ימ"ש כבשו את הונגריה, זכה לעלות משם לארץ ישראל, באותה רכבת בה נסע הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע לארה"ק, יחד עם שלושים משפחות מישראל. בטרם זכה ר' לוי יצחק לעלות ארצה, ביקש מאמו הי"ד שתתן לו בתור שמירה את הגביע של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, שהיה ביד המשפחה דור אחר דור. היות והאם ידעה עד כמה קשה ומסוכן לעשות באותם ימים טרופים של המלחמה נסיעה הרת-סכנות כזו, מהונגריה לארץ ישראל, נעתרה לבקשת בנה ר' לוי יצחק ומסרה בידו את הגביע. בחודש טבת תש"ד זכה לחונן את עפר ארצנו הקדושה.

בארץ ישראל התיישב בת"א, והגיע מפעם לפעם להסתופף בצל רבנו שליט"א. רבנו שליט"א ידע שהגביע המיוחס נמצא ברשותו, על כן ביקשו באופן מיוחד שיבוא לשהות בר"ה בשיכון ויזניץ, ויביא עמו את הגביע, כדי שיוכל לקדש עליו בראש השנה. ר' לוי יצחק היה עומד בשני הלילות של ר"ה ע"י כסא רבנו שליט"א, מוסר את הגביע לפני הקידוש, ומקבלו מיד מרן לאחר הקידוש.

כאמור נלב"ע ר' לוי יצחק ביום ד' בסיון, ונטמן בבית החיים "שומרי שבת" שבזכרון מאיר בני-ברק, סמוך ונראה לאהל מרן הסב"ק זי"ע, משמאל לאהל.

האשה החשובה ב"ק מרת סימא ליבא כץ ע"ה

במוצאי ש"ק פר בחוקתי, נפטרה בירושלים לבית עולמה האה"ח בת קדושים מרת סימא ליבא כץ ע"ה מטשערנוביץ, מגזע קודש קאסוב-ויזניץ. היא הובאה למנוחות ע"י בנה יחידה הב' ישראל מנשה כץ נ"י, לבית החיים בזכרון מאיר סמוך ונראה לאהל רבוה"ק.

בימי ה'שבעה' ישב בנה בחדר בישיבה"ק, כשבחורי הישיבה ותושבי השיכון מתפללים ולומדים לעילוי נשמתה. ביום השלושים כ"ז בסיון הוקמה המצבה על קברה, ותחבורה מיוחדת יצאה מרחבת הישיבה לבית החיים, עבור המתפללים שנטלו חלק במעמד.

למאורעות וחדשות שהתקיימו בחצרות קדשנו בתקופה זו
נא לפנות להרה"ח שלמה בר"מ קליין הי"ו טל': 052-7618031

החסידים שבכהונה

המשך היריעה אודות צאצאי
הגה"צ רבי יוסף מרדכי כהנא זצ"ל
דומ"ץ סיגעט
מגדולי חסידי רבנו בעל "אהבת שלום" זיע"א

| הרב שמעון פוגל |

כאמור במאמר הקודם (שנפרסם בגל' 25 מחורש שבט ש.ז.), שני צאצאים היו לרבי יוסף מרדכי בשם פייביש כהנא. האחד הוא הר"ר משולם פייביש מדראגמירעשט בן הגה"ח ר' יוסף מרדכי דומ"ץ סיגעט בנו של מח"ס "קונטרס הספקות", והשני הר"ר שרגא פייביש בן הרב יחיאל צבי אחי ר' משולם פייביש הנ"ל.

צאצאי רבי משולם פייביש מדרעגמירעשט הגנרל הוויניצא:

הנגיד החסיד ר' יוסף מרדכי כהנא מדראגמירעשט

בנו המפורסם של ר' משולם פייביש, הוא הגביר החסיד רודף צדקה וחסד (לשון חתנו הגר"ר יצחק מאיר הכהן שווארץ, בהקדמת ספרו 'אמרי יצחק') ר' יוסף מרדכי כהנא מדראגמירעשט. המכונה בשם ר' יוסף מרדכי השני, מחסידי רבנו ה'צמח צדיק' זי"ע. ר' יוסף מרדכי זכה לעשירות מופלגת, כחצי מקרקעות הישוב דראגמירעשט היו שייכות לו.

מסופר כיצד זכה לעשירות. כי בשנה אחת לפני חג הפסח היה מחסור גדול בתפוחי אדמה, והוא ציוה לבני ביתו שכאשר הם מקלפים את תפוחי האדמה ישאירו את ה"עינים" שבתפוחי האדמה, ולא ישליכום רק יזרעו אותם. וכך עשו, הנבטים שיצאו מה"עינים" נזרעו באדמה, נכנסה בהם הברכה והם עשו מאה שערים. ומשם נתעשר.

*

ביתו של ר' יוסף מרדכי היה פתוח לרווחה, כביתו של אברהם אבינו (הקדמת 'אמרי יצחק' הנ"ל), ובכל שבת היו לו כעשרים אורחים על שולחנו.

אמנם לעצמו התנהג בפשטות ובצניעות. וכפי שמסופר בספר 'עדות ליעקב' להרה"ח יעקב אליעזר כהנא שיחי', ששמע מאביו ר' שמואל הי"ד, שזוגתו של ר' יוסף מרדכי ביקשה לקנות כוסות חרסינה כדי שיהיה במה לכבד אורחים. אך הוא לא הסכים, וענה ברוב חכמתו: "לא זו הבעיה, הבעיה היא שאם יש כוסות שכאלה צריכים עבורם ארון, ולארון צריכים בית יפה, ומי יודע לאן נגיע?"

ואם כך, כבר כדאי לוותר על הכוסות.

וישנם עוד דוגמאות שהוכיחו על פשטות הליכותיו. כי למרות עשירותו המופלגת, לא היה בביתו ארון בגדים, ובגדיו היו תלויים

ובעצמו ג"כ לא הלך ריקם, רק למד ה'חק' ומשניות וגמרא, וביתו היה פתוח לרווחה ומלון אורחים, וגם קצינים ונכבדים שמה מצאו נופש.

ומובא משמו בספר 'זכרון צדיקים' לנכדו (בן בתו) הגר"ר פנחס זעליג הכהן שווארץ ז"ל אב"ד אפאהידא, דבר תורה שהיה מרגלא בפיהו. על הפסוק "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנושה" (שמות כב, כד), שלכאורה קשה לפרשו כפשוטו, וכי התורה מצווה לאדם להלוות לעני שאין לו מה להחזיר, ולהניח את כספו על קרן הצבי? אלא צ"ל, שהתורה מלמדת אותנו עצה טובה. היות וישנם הרבה עניים בני טובים הנראים כעשירים, ומפני הברכה אין הם מסוגלים לבקש צדקה, והם מבקשים הלוואה על מנת להחזיר. אם רואה אתה אדם כזה, בין תבין את אשר לפניך, אמור לו שאתה מלווה לו, ותן לו כפי יכולתך בסבר פנים יפות סכום כזה, שאפילו אם הוא לא ישיבנו תמחול לו בלב שלם, ותתנו בתורת צדקה. ואז ממה נפשך, אם הוא יחזיר את חובו, מה טוב. ואם לא, הרי כבר מחלת לו, כי הרי לא נתת לו סכום גדול. וזה פירוש הפסוק "את העני עמך", מראש תדע שהוא באמת עני, ואז ממילא "לא תהיה לו כנושה".

ונאים הדברים למי שאמרם.

מקושר בלב ובנפש

רבי יוסף מרדכי היה חסיד מובהק של רבה"ק ה'צמח צדיק' זי"ע מוויז'ניצא, ומקושר אליו בכל נשמתו.

בתולדות שבסוף ספר 'פרי העץ' (מהד' ברוקלין תשס"ט) להגר"י מודרין (פ"ו הע' י"ח), מובא: שכשהיה רבנו ה'אמרי חיים" בשנת תשי"ב בויליאמסבורג, אמר לנכדו הר"ר שמואל זאנוויל שר' יוסף מרדכי לא היה "א ויז'ניצער חסיד", רק היה "א ויז'ניצער גענעראל".

הוא זכה שכאשר רבנו ה'צמח צדיק' זי"ע היה מגיע מוויז'ניצא אשר במחוז בוקובינא לביקור ביישוב דראגמירעשט שבמחוז מארמורש, היה מתאכסן אצלו. ופעם אחת נסע לשם ה'צמח צדיק" על פי פקודת הרופאים לצורך מנוחה, והתאכסן אצלו במשך שלוש שבועות.

באחת השבתות, הגיעו לדראגמירעשט גדולי הדור, שבאו במיוחד כדי לחסות בצלו של ה'צמח צדיק". ביניהם היו הרה"ק רבי מנחם מענדל מדעשע זצ"ל בעמח"ס 'מעגלי צדק', הגר"ר יהודה מודרין זצ"ל שאר בשרו של רבי יוסף מרדכי (הוא היה חתן הרב שמואל זאנוויל כהנא חתנו של בעל 'קונטרס הספיקות', גם היה מחותנו - חותן בנו הגר"ר שמואל זאנוויל כמובא להלן), והגה"ק אברהם יהודה לייב שווארץ היקול אריה' אבד"ק בערעגסאז ומאד (שהיה ג"כ מחותנו - סבו של הרב יצחק מאיר שווארץ חתן רבי יוסף מרדכי). ועמם הרבה יהודים שבאו מהישובים והעיריות הסמוכות, לשבות בדראגמירעשט בצל מרן ה'צמח" זי"ע.

בליל שבת נתכבד הרה"ק מדעשע בברכת המזון. בצפרא דשבתא, לפני ברכת המזון היה למרן ה'צמח צדיק" איסתפקתא את מי לכבד בזימון. נענה הגר"ר יהודה מודרין ואמר בדרך צחות את מה שאמרו חז"ל (ברכות לה.): כשהוא שבע מברך (לרמוז על עצמו - העשיר והשבע, כי למרות גדולתו בתורה לא רצה ליהנות מכתרה, ולא שימש בשום משרה, ופרנסתו באה ע"י זוגתו שנתברכו מעשי ידיה בעמל הפרנסה), כשהוא רעב (לרמוז על ה"רעב" - היקול אריה) לא כל שכן? כלומר שהרב צריך לברך. אימרתו של הגר"ר יהודה נתקבלה אצל רבנו, שכיבד את רבה של בערעגסאז בברכת המזון.

ויש לציין בזה, כי כמובא ב'אבן שתי' היה הגר"ר יהודה מודרין זצ"ל זה שנשלח על ידי הרה"ק מרוזין זי"ע לבחון את ה'צמח צדיק" בנערותו, כשהציעו אותו כחתן לבתו של הרוז'ינער זי"ע. הגר"ר יהודה בחן אותו על הש"ך הארוך שבחו"מ סי' ס"ו, וה'צמח" ידע אותו בע"פ. כעת, שנים רבות לאחר אותה בחינה, היה גם הוא בין הבאים לחסות בצל קדשו של ה'צמח צדיק". רבנו העריך מאד את בואו להסתופף בצילו, באמרו, שבואו שווה בעיניו כבואם של שלושת אלפים חסידים, כמובא בספר 'אבן שתי'.

ובספר 'פאר יוסף' (תולדות הגה"ק ה'אמרי יוסף' מספינקא), מובאת עובדה שהיתה עם רבי יוסף מרדכי, בעת ההיא שרבנו הצמח צדיק" שבת בדראגמירעשט, לא הגיע ה'אמרי יוסף" לשם לשב"ק, רק אח"כ בימי החול ביום א' או ביום ב' אחר השבת נסע לקבל פניו, כדרכו שנסע אליו בכל עת שהיה בגליל. בשב"ק ההיא שהיה קהל רב, נגנבו מבית רבי יוסף מרדכי התכשיטים של אשתו ובנותיו שהיו שווים סך רב, וכאשר בא ה'אמרי יוסף" באמצע השבוע לשם,

הציעו לפניו את הדבר, כי היה מפורסם לפועל ישועות במיוחד בענין גניבות. בני המשפחה הציעו לפניו את בקשתם, שהיה להם הפסד גדול ע"י גניבה. אמר להם ה"אמרי יוסף" בדרך שחוק, שיעשו פדיון אצלו, וכך עשו. וביקש מהם איזה סך שינדרו לצדקה, וכך היה שלא היו רק ימים מועטים ונמצאה הגניבה, ושלמו הנדר. לפני מותו אסף הנגיד ר' יוסף מרדכי את כל בני ביתו, אמר להם תוכחה וציויה עליהם להתנהג בצניעות. נפטר בשם טוב ביום כ' בטבת תרע"ד, לפני מאה שנה, ומנו"כ בדראגמירעשט.

כמה מדברי תורתו מובאים בספרים 'מאזני צדק' ו'הין צדק' לחתנו הג"ר מנחם מענדל שווארץ, ובספר 'כבוד שבת' לחתנו הג"ר יצחק מאיר הכהן שווארץ, ובספר 'זכרון צדיקים' לנכדו הג"ר פינחס זעליג שווארץ בן הג"ר יצחק מאיר הכהן.

בני וחתני רבי יוסף מרדכי

ר' יוסף מרדכי הנגיד מדראגמירעשט הניח אחריו חמש בנים ושלוש בנות.

א. הרה"ח ר' שמואל זנוויל כהנא מדראגמירעשט. זוגתו מרת רייזל בת ש"ב הג"ר יהודה מורדן.

הוא היה מחסידי רבוה"ק ה'צמח צדיק' וה'אמרי ברוך'. בספר 'אבן שתייה' (מערכת ה'צמח צדיק' פ"ה אות ה') מובא, כי בשנת תרמ"ג כשישב שם מרן במרחץ, הביא לו ר' שמואל זאנוויל באחד הימים מנחה, סל ענבים, וביקש מרבנו לברך עליהם 'שהחיינו'. אמר לו רבנו ה'צמח צדיק' כי מהראוי להמתין עד ר"ה. אחר כל ההפצרות, אמר שבאם יבטיח לו קאפטין חדש על ר"ה, ל'שהחיינו', אזי יברך עליהם. ר' שמואל זאנוויל חשב שכוונתו היתה אך לדחותו (כי ה'צמח צדיק' לא רצה לשנות ממנהגו שלא לאכול פירות כי אם בשבת קודש), ולמעשה התחרט אח"כ וצר לו כל ימיו מדוע לא הבטיח לרבנו, שבטח רצה לעשות לו בזה טובה.

הרה"ח ר' שמואל זאנוויל נפטר ביום ט' באלול תר"פ ומנו"כ בסיגעט.

בתולדות שבספר 'פרי העץ' הנ"ל, מונה את צאצאיו של הרה"ח שמואל זאנוויל.

ב. הרה"ח ר' מאיר כהנא מדראגמירעשט. עליו ועל אחיו ר' שמואל זאנוויל אמרו, שר' שמואל זאנוויל היה גדול בנגלה ואחיו ר' מאיר בנסתר. ועיין בתולדות שבספר 'פרי העץ' שגם לאחיו הגדול רבי שמואל זאנוויל היה בנסתר.

בספר 'אבן שתייה' (שם פ"ו אות א') מובא: מנהג רבנו ה'צמח צדיק' זיע"א ביום א' מימי השבוע עוד קודם התפלה, מוכרח הוא שיהיה מוכן תחת ידו שני מאות ר"כ לצדקה, והחשבון היאך היה החלוקה אין אתנו יודע, רק זאת ידענו כי היה מחזיק שמש מיוחד (ר' מאיר אליהו) לחלק את הצדקה, שהלך בכ"פ בשליחותו וחילק בתוך העיר, והכל היה ע"י ציירופים ושמות הק' לחקן שרשם במקור עליון. ובכל יום כאשר לבש תפלין דר"ת היה מוכן בידו ח"י זה"כ, ובהם מילא אגרופו, ואמר איזה תפלות ובקשות והכה על לבו, ואח"כ נתנם לידי איש עתי הנ"ל לחלקם.

וכאשר היה במרחץ דראגמירעשט (כמובא לעיל), כל ימי משך שבתו היו נחלקים המעות בכל יום על ידי הרה"ח ר' מאיר כהנא נ"י, וג"כ התנהג כן כמו מקודם. ומאוד פחד לבו של ר' מאיר בראותו את כל ההתפעלות ותנועותיו שעשה עם מעות אלו, טרם מסרם לידו לחלקם ע"פ שמות כאשר מסר לידו.

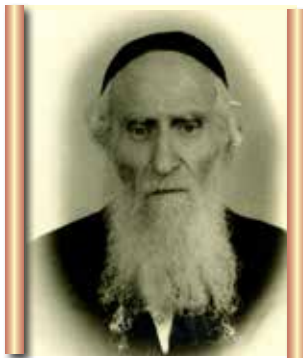
ובספר 'בית הלחמי' (מועדים עמ' קכא), הביא בשמו מעשה שהיה, כשנפגשו רבנו ה'צמח צדיק' עם ה'אמרי יוסף' מספינקא, וז"ל: שמעתי מחסיד זקן וישיש מחו"ה הג"ה חסיד ר' מאיר כהנא מדרעגמירעשט נ"י, שהרה"ק בעל צמח צדיק זי"ע שאל פ"א את הרה"ק בעל אמרי יוסף זי"ע לאמור לו ביאור דברי רש"י הללו, וכקושיא הנ"ל, והשיב לו כדברי כ"ק א"א זצוק"ל בכאן.

ומובא בספר 'פאר יוסף' (תולדות הגה"ק ה'אמרי יוסף' מספינקא זצוק"ל עמ' כה), וז"ל: סיפר לי החסיד מוה"ר ר' מאיר כהנא מדראגמירעשט נ"י, כי הוא ואחיו ר' זנוויל ע"ה באו בפעם ראשונה לסאפינקא בשבת שקלים שנת תרמ"ג. והנה ר' מאיר הנ"ל היתה אשתו חולנית וגם היתה חשוכת בנים, וביקש ממנו רבנו ה'אמרי יוסף' זצ"ל מאה זהובים ואז תיוושע אשתו, כה היה בדוק ומנוסה כשרבנו היה מבקש מאחד כסף אז זה כבר נושע בכל הישועות, וכן היה כי נתן לו מאה זהובים, ואשתו החלימה ונתרפאה וגם נפקדה בזש"ק. וגם לאחיו

היו בנים חולים ולא הזכירם לפני רבנו, ובליל שבת כשהעמיד יין איחל לו רבנו שלבניו תהיה רפואה שלמה, וכן היה. ואמר להם רבנו אז שבשבת שקלים יכולים להתפלל על כל התפלות של כל השנה שיתקבלו, כי תפלות כנגד תמידים תיקנום, והתמידים באו מן כספי השקלים. ועוד אמר להם אז, על מה שאמר משה רבנו אל יתרו 'כי על כן ידעת חנותנו במדבר והיית לנו לעינים', כי הצדיק פועל עם הראיה שלו שהנפשות יבואו אליו, וזהו שאמר הכתוב, עקב שהיית לנו לעינים על כן ידעת חנותנו במדבר והבן.

בזיווג שני נשא ר' מאיר את מרת צביה ע"ה, אחות ה'אמרי יוסף' מספינקא, (שהיתה בזו"ר אשת רבי אשר אנשיל באש זצ"ל). רבי מאיר נסע לארץ ישראל להשתקע שם, אך על פי פקודת הרופאים הוכרח לחזור לארץ מולדתו, האריך ימים ונעקד עקדה"ש בשנות השואה הי"ד.

ג. הרה"ח ר' יעקב כהנא ז"ל. זוגתו מרת חיה בת החסיד המפורסם ר' יהודה עביר רוזנברג מביטשקוב, מגדולי חסידי ויוניץ. ר' יעקב היה אבי הרה"ח ר' שאול לייב כהנא ז"ל, מחשובי חסידי ויוניץ בסיגעט - בוקרסט - בני ברק, נלב"ע כ"ו בסיון תשכ"ג, אבי הרה"ח ר' נח כהנא ז"ל משיכון ויוניץ, מי שרבוה"ק ה'אמרי חיים' וה'ישועות משה' זי"ע הפליאו את ה'ערכליקייט' שלו, שהיה ידוע בחסידותו ובפרישותו ושרבה"ק ה'אמרי חיים' התבטא שיש בכוחו לפעול ישועות. הוא היה אביהם של הרב ישראל שמואל יעקב והרה"ח חיים פייביש שיחי משיכון ויוניץ.

הרה"ח ר' נח כהנא ז"ל מקרית ויוניץ
בן הרה"ח ר' יעקב ז"ל

בן נוסף היה לו לר' יעקב הנ"ל, ה"ה הרה"ח ר' משולם פייביש כהנא ז"ל מסיגעט, אבי הרה"ח ר' מאיר כהנא ז"ל מאנטווערפן, תלמיד הגה"ק מווישווא זי"ע ומחשובי מייסדי ומתפללי בית מדרשו "אהבת ישראל ואור החיים" ויוניץ ברח' יאקאב'ס באנטוורפן. נלב"ע ט"ז במרחשון תשנ"ו.

ד. הרה"ח ר' צבי הירש כהנא שהיה ראש הקהילה באינטער-ווישווא. זוגתו מרת חנצא בת הרה"ח ר' מאיר גאנץ (אבי הרה"ח ר' שמשון גנץ י"ד הח"ק באינטער-ווישווא ומחשובי חסידי הצ"צ,

הרה"ח ר' יוסף מרדכי כהנא ז"ל
מאנטוורפן - ירושלים

אביו של הרה"ח ר' אלתר שלמה גנץ ז"ל מחשובי חסידי הסב"ק, חותנו של הרה"ח ר' עזריאל פליגמן ז"ל מקרית ויוניץ), הוא היה יהודי חסיד ואמיר, וביתו היה פתוח לרווחה לכל עובר ושב.

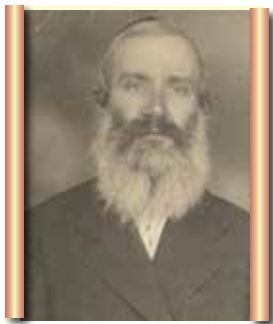
הרה"ח צבי הירש היה אביהם של הרה"ח ר' יהודה כהנא, אבי הרה"ח ר' יוסף מרדכי ז"ל מחשובי חסידי ויוניץ באנטווערפן - ירושלים שנפטר אשתקד בחודש אדר, ושל הרה"ח ר' דוד כהנא ז"ל, אבי הרה"ח ר' הערש לייב שיחי' משיכון ויז'ניץ.

הרה"ח ר' דוד כהנא ז"ל [משמאל] בחתונת בנו הרה"ח ר' הערש לייב הי"ד בביהמ"ד "בית הלל" בקרית ויוניץ. נראים גם הרה"ח ר' שלמה גרין, הרה"ח ר' שלמה יעקב גרוס ורה"ח ר' הערשיל רוזנברג ז"ל

ה. הרה"ח ר' משה שמחה מריזאווליע, זוגתו מרת מירל החסיד בת החסיד ר' צבי הערשיל שטרן (אבי החסיד ר' שמואל אלי' מחשובי חסידי מרן ה'אהבת ישראל', אביו של החסיד ר' שמחה לייב משיכון ויוניץ). אבי הרה"ח ר' שמואל כהנא מסיגעט, אביו של הרה"ח ר' יעקב אליעזר כהנא שיחי' משיכון ויז'ניץ (מח"ס 'עדות ליעקב' תולדות המשפחה

הרוממה). ושם נזכרים שאר צאצאי הרה"ח ר' משה שמחה.

הרה"ח ר' שמואל כהנא הי"ד מסיגעט
בן הרה"ח ר' משה שמחה ז"ל

הרה"ח ר' משה שמחה זוגתו נעקדה"ש בשואה הי"ד. חתניו של הנגיד ר' יוסף מרדכי:

א. הג"ר מנחם מענדל שווארץ זצ"ל, שלפעמים חתם שם משפחתו 'שפירא'. בן הרב משה ישעיה שפירא מעטשעד (עיין באריכות בספר 'זיתילדו על משפחות' שערך הרה"ח שלמה זלמן פרידמן שליט"א). מח"ס 'מאזני צדק' על התורה, 'הין צדק' על המועדים, ו'שלשה חלקי כפרה' דברי דרוש עה"ת פלפולים על הש"ס וחידושי הלכות על שולחן ערוך, ועוד כמה ספרים שנשארו בכתב יד ונאבדו בשנות השואה.

נשא את מרת עטיא בת הנגיד ר' יוסף מרדכי. בתולדות שבספר 'מאזני צדק' מסופר כיצד נוצר קשר השידוכין. שכשהגיעה בתו של ר' יוסף מרדכי לגיל י"ד, בא אל הגה"ק בעל 'יטב לב' זי"ע, ובקשו כי היות וה' ברכו בכל והון ועושר בביתו, רוצה הוא להשיא את בתו לת"ח, על כן מבקשו שיציג בפניו את הבחור המצויין ביותר בישיבתו. גם ביקש להציג את הבחור לפני ש"ב ומחותנו הגאון החריף הרב יהודה מורדן זצ"ל מח"ס פרי העץ וזכרון שמואל, שיתהה על קנקנו.

ה'יטב לב' הציע את הבחור מנחם מענדל, וכאשר בחנו הג"ר יהודה מורדן, לא היה מרוצה, והתלונן בקול: מדוע שולחים לי נערים צעירים שאינם יודעים להשיב כראוי? הרי גם ממבוגרים מהם שנשלחו אלי לא הייתי מרוצה? ר' מנחם מענדל שמע את הדברים, לא איבד את עשתונותיו, פנה אל רבי יהודה ואמר לו: אם לרבי אין מה לשאול אותי, מבקש אני רשות לשאול בעצמי. ואז הציע ר' מענדל קושיא עצומה בסוגיה ד"הואיל" (פסחים מו: ביצה כא.) והם התפלפלו ביניהם זמן רב. מיד אחר כך, כתב הג"ר יהודה מכתב שכולו מלא תשבחות ועדות נאמנה על גדולתו של ר' מענדל בתורה, מכתב שלא הותר בלב ר' יוסף מרדכי ספק ועודדו לגמור את השידוך עם החתן העילוי המופלא.

בשנת עת"ר נתמנה לרב ולמו"צ בעיירה דראגמירעשט והגליל.

נפטר ביום כ"ט ניסן ת"ש ושם מנו"כ.

ב. הג"ר יצחק מאיר הכהן שווארץ, דומ"ץ בדרגמירעשט, בעמח"ס 'אמרי יצחק' ו'כבוד שבת' על פרקי אבות, ו'שיח יצחק' על תהלים כ"י. בנו של הג"ר נפתלי שווארץ מחבר שו"ת 'בית נפתלי', ונכד הגאון רבי אברהם יהודה לייב שווארץ מבערעגסאז ומאד בעל ה"קול אריה". נשא את מרת ראצא בת הנגיד ר' יוסף מרדכי.

בספר 'זכרון צדיקים' לבנו הג"ר פינחס זליג הכהן, מאריך בשבחו, "שהיה מפורסם בצדקתו וחסידותו וענוותנותו הגדולה, וכל גאוני וצדיקי דורו כבדוהו מאד. היה יושב בד' אמות של הלכה מתוך הדחק וקבל באהבה, ומחמת גודל הענווה מאס לבקש ברכנות, כי אמר אולי יבא עי"ז למחלוקת כנהוג בעוה"ר, ע"כ עסק גם במו"מ באמונה. וכמה פעמים בעת עסקו במו"מ, השמיע חד"ת שנפלו לו עתה בעת עסקו על מדרש או על הפרשה וכדומה, וכן היה מנהגו כל ימיו. והיה מעורב ומקובל בין הבריות שכאז"ל לקח ממנו עצה ותושיה, ודבריו עשו רושם למעלה ולמטה".

"בעת שהיה יושב אצל א"א הגביר המפור' מה"ר יוסף מרדכי כהנא זלה"ה, היה תופס ישיבה עם בחורי חמד, שהי' ידיו רב לו בפלפול ובסברא לחנכם עפ"י התורה ויראה ובחסידות, כאשר ראו עיניו אצל אבותיו הק' ומורו כ"ק א"א ז"ל הגה"ק רשכבה"ג בעל שו"ת קול ארי' זצלה"ה לזכות הרבים, שהרביץ תורה בלי בצעי כסף וכבוד המדומה. ובליל קודם הפטירה למד הלכות פסח, ופתאום נחלש ל"ע, וקבל עליו עומ"ש והיה מאריך ב'שמע ישראל' עד שיצאה נשמתו הטהורה באחד. בן ע' שנה ביום ז' ניסן תרצ"ו".

ג. שמו של החתן השלישי לא נודע. בספר 'מספרות ישראל באונגריה' (עמ' 304), רצה לומר שהוא הג"ר מנחם מענדל מרגליות אב"ד אטיניא. אולם אינו נכון, וכמובא בספר 'אהלי שם' (עמ' 214) שבוזו"ר היה חתן ר' שמואל זאנוויל כהנא בן ר"מ וחתן הג"ר ר"י מורדן. ובתולדות שבספר 'פרי העץ' (פ"ח הע' ס"ד) כתב, שבזו"ר היה הגרמ"מ חתן הרה"ח בן ציון ווערצברג.

הרה"ח ר' מאיר כהנא מדרעגמירעשט

בן נוסף היה לו ר' משולם פייביש כהנא בהרה"ח יוסף מרדכי. ה"ה הרה"ח ר' מאיר כהנא מדרעגמירעשט (הראשון).

בהקדמת ספר 'אמרי יצחק' מובא, שאחר שנפטרה בשנת תרנ"ט זוגתו של הג"ר יצחק מאיר שווארץ בתו של הנגיד ר' יוסף מרדכי, נשא בזוו"ש את מרת יהודית בת דודו ר' מאיר כהנא אחיו של חותנו.

בני רבי שרגא פייביש כהנא בן הג"ר 'חיאל צבי

נכד הגה"צ ר' יוסף מרדכי דומ"ץ סיגעט

א. הרה"ח ר' חיים אריה כהנא מגלאד, מחשובי חסידי רבנו ה'תורת חיים'. היה תלמיד חכם ואיש עשיר, שהתפרנס מגידול בהמות בקנה מדה רחב. לאחר פטומו הבהמות היה נוהג להפריש מהן מעשר לעניים. ר' חיים אריה היה חתן ר' מענדל יעקב ב"ר אליעזר, ממשפחת שטון המיוחסת בסעלישט. ר' מענדל יעקב היה תלמיד חכם גדול ואיש עשיר, מבין היהודים הראשונים שהתיישבו ביישוב גלאד. הוא הסתופף בצל רבה"ק ה'תורת חיים', ובערך בשנת תר"י עלה עם בנו ר' שלמה כהנא לארץ ישראל והתיישב בצפת. הוא נפטר בן 90 ושם מנו"כ.

הרה"ח ר' חיים אריה כהנא היה חסיד בר דעת, ועל השגותיו כחד מחסידי קמאי אנו למדים ממה שכתב בספר 'מפיהם ומפי כתבם' להגה"ח רבי אליעזר דוד פרידמן שליט"א (הגרש"פ עמ' שד), שהאריך שם בעובדות על חסידי רבנו ה'תורת חיים', שאין לנו השגה במעשיהם. בכדי להבין במקצת את המדריגות שזכו להם. מביא עובדא שהיה אצל החסיד ר' חיים אריה, וז"ל:

בימים ההם הלכו ברגל קבוצת חסידים אל ה'תורת חיים' ליהנות מאורו וזיוו [בדרך כלל, במקום להאריך את הדרך ולנסוע בעגלות ולהקיף את כל רכס הרי הקרפטים המבדילים בין מחוז מארמורש לגליציה ובוקובינה, היו מעדיפים ללכת ברגל ולקצר הדרך, ע"י שעברו את הר הפרסלופ הגובל בין מחוזות אלו. דרכם היה בעת הליכתם ברגל, לענוד על צוואריהם דף של עץ כמו סטענדר, ועליו היו נותנים ספר משניות, ואחד החסידים היה מלמד ואומר דברי המשנה בקול ושאר החברים מקשיבים], באחת הפעמים בחזרתו עם חסידים מקאסוב, עצרו בדרכם באכסניא עייפים ורצוצים, והשתוקקו מאד להתאסף בסעודת מרעים ולשתות קצת משקה. אולם הוצרכו שאחד ישלם את הוצאות הסעודה והי"ש, וכל אחד רצה להשתמט מלשלם. הצביע אותו חסיד ר' חיים אריה על אחד האברכים, ובלי אומר ודברים צוה עליו שהוא צריך לשלם את ההוצאות. בלית ברירה שלף הלה את הוצאות הסעודה מבלי שהבין מדוע בחר דוקא בו.

כשהגיע האברך לביתו, נודע שבשעה שהסבו החסידים יחד באכסניא נולדה לו בת בשעה טובה ומוצלחת, ויהי לנס. הלכו החסידים ושאלו את רבי חיים אריה: "וכי בעל רוח הקודש אתה, וידעת שלפלוני נולדה בת באותה שעה?" השיב להם בענוות חן: "אין כאן רוח הקודש כלל, אלא כל ימי עמלתי והתפללתי שלא תחדור למחשבתי אף מחשבת שקר, וכיון שעלה אז ברעיוני שפלוני צריך לתת דמי סעודה, ידעתי שיש דברים בנו..."

החסיד ר' חיים אריה נפטר בשיבה טובה בסיגעט, ונטמן ליד האוהל של בעל קונטרס הספיקות.

בנו של החסיד ר' חיים אריה, היה החסיד המופלג רבי יוסף מרדכי כהנא, המכונה ר' יוסף מרדכי מלמד מגלאד, שהיה מגדולי חסידי הרה"ק בעל ה'אהבת ישראל' זי"ע. הוא התיישב בעיר סיגט, ולפרנסתו שימש כמלמד דרדקי לילדים מובחרים שבחר בעצמו. שנים רבות הרבין תורה ויראת שמים. היתה לו דרך מיוחדת להחדיר ללב תלמידיו אהבת תורה ויראת שמים, שהבליטה אותו משרא מלמדי העיר. לבד מידיעותיו בתורת הנגלה, היתה לו ידיעה גם בתורת הנסתר.

גם הרה"ק בעל ה'עצי חיים' מסיגעט זי"ע שלח אצלו את ילדיו ללמוד אצלו. כמו כן הרה"ק בעל 'שארית מנחם' מווישווא לקחו לר' יוסף מרדכי שילמד עם נכדו הרה"צ ר' נפתלי צבי האדמו"ר מווישווא זצ"ל, וביום שב"ק היה מיסב לסעודה אצל הרה"ק מווישווא.

מובא בספר 'מפיהם ומפי כתבם' (שם עמ' ריד): עובדא מרבנו ה'צמח צדיק' שהיתה עם ר' חיים אריה או עם בנו ר' יוסף מרדכי, וז"ל: שמעתי מנכדו של החסיד המופלג רבי יוסף מרדכי מגלאד ז"ל, שאף שהרה"ק בעל ה'יטב לב' זי"ע היה רב העיר סיגעט, מ"מ שלח לשם ה'צמח צדיק' משוחטיו.

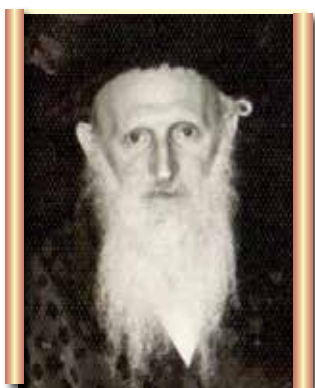
פעם בעת שנכנסו זקנו (יתכן שהיה זה אבי זקנו רבי חיים לייב זצ"ל) להיפרד מרבו ה'צמח צדיק' לפני שנסע למרמורוש, ביקש ממנו שברוך יכנס לעיר סיגעט, ויאמר למרא דאתרא ה'יטב לב' כדברים האלה: "ברצוני שפלוגי ישמש כשוחט בעיר פלונית אשר בגבולותיו, ואף שידוע אני שאין רוצה בכך, אך כך יהיה למעשה!" אותו חסיד שידע גדלותו של ה'יטב לב', פחד ורתת איך יעזי בנפשו לומר להאי קדוש וטהור כדברים האלה, אך לפקודת רבו הק' לא היה יכול לסרב בשום אופן. בלית ברירה נכנס אל ה'יטב לב', ובטרם פתח את פיו לרבר הקדימו הרה"ק מסיגעט ואמר: "הוויזניצער רבי רוצה שחסידי פלוני יהיה שוחט במקום פלוני, הגם שאני חפץ בכך, אבל כך יהיה!"

ומאבי מורי שליט"א שמעתי, שכשנפטר רבנו ה'אהבת ישראל' זי"ע"א ביום ב' סיון תרצ"ו, נודעו ר' יוסף מרדכי מלמד כל כך משמועה זו, עד שבמשך כמה ימים לא אכל ולא התפלל ואפילו לא היה מסוגל להניח תפילין, וחשבו שח"ו נטרפה דעתו עליו ר"ל. אח"כ כשנרגע קצת, אמר: אילו ידעתם מי היה רבנו ה'אהבת ישראל', לא הייתם תמהים עלי, כי על פי כל הסימנים היה הוא משיח שבדורנו, ובעוה"ר נסתלק מאתנו, ולכן אינני יודע איך למצוא מרגוע לנפשי.

הר' יוסף מרדכי מלמד הי"ד נספה באושוויץ ביום כ"ו באייר תש"ד, ויש מצאצאיו בארה"ב.

ב. בנו השני של ר' שרגא פייביש - הרה"ח ר' מאיר כהנא. היה שו"ב דק"ק בערבעשט (הסמוכה לסיגעט) והגליל (לקהילת בערבעשט היו מסונפים 17 כפרים הסובבים אותה). שם זוגתו בזוו"ר מרת מליא, ובזוו"ש מרת פרידא.

ר' מאיר כהנא מבערבעשט היה אבי האברך ר' יוסף מרדכי כהנא (שנפטר בגיל צעיר בבערבעשט), אביו של הרה"ח ר' יהודה כהנא ז"ל (נפטר בליל פורים תשכ"ז, ומנו"כ בביה"ח זכרון מאיר שומרי שבת ב"ב), אבי האחים ר' מאיר כהנא ז"ל מקרית אגוזי" ב"ב ויבל"ח ר' יוסף מרדכי כהנא הי"ו מברוקלין, מחסידי סאטמאר. ר' יהודא היה חותן הרה"ח ר' חנניה יו"ט ליפא טייטלבוים ע"ה (חותן הרה"ח ר' ישראל חיים הס ע"ה, והרה"ח ר' יעקב ויזל ע"ה, ולהבח"ח הרה"ג ר' צבי לוריא שליט"א), וחותן הרה"ח ר' אריה לייב פרוכטר ע"ה אבי הרה"ח ר' זאב הי"ו מברוקלין, וחותנו של הרה"ח מרדכי פישר הי"ו שו"ב סאן פאולו.

הרה"ח ר' יהודא ב"ר (יוסף מרדכי) כהנא ז"ל מבני ברוך

ג. בנו השלישי של ר' שרגא פייביש - הרה"ח ר' משה יעקב כהנא. מובא בספר 'תולדות קול אריה' (מכתב קלג אות יג), שפעם נסע הר' משה יעקב דרך בערגסאז, הוא התארח אצל הגה"ק בעל 'קול אריה' אשר כיבדו מאד. הם היו נעורים כל הלילה בשעשועי אוריינת, ובבוקר נתן לו מכתב שיקרבוהו כי הוא תלמיד חכם גדול.

הרה"ח ר' משה יעקב היה אבי הרב ר' שלמה כהנא ראש השו"בים בסיגעט, שבזמנו אמרו שכל שוחט שהיה לו קבלה ממנו נתקבל מיד בכל אתר. זוגתו של הרב ר' שלמה היתה הצדקנית מרת לאה בת דודו ר' מאיר כהנא מבערבעשט הג"ל, היא היתה מפורסמת בכל העיר סיגעט בצדקת פזרונה ומעשיה הטובים, בדאגתה לכל עניי העיר ובפרט ליתומים ולאמנות.

הרב ר' שלמה היה אבי ר' משה יעקב כהנא הי"ד שו"ב בסיגעט, שהיה חתן שאר בשו"ר הג"ר יצחק מאיר הכהן שווארץ ה'אמרי יצחק', חתן ר' יוסף מרדכי מדרעגמירעשט.

שער הספר "מאזני צדק" להג"ר מנחם מענדל שווארץ-שפירא זצ"ל חתן הגה"ח רבי יוסף מרדכי כהנא זצ"ל

שער הספר "כבוד שבת" להג"ר יצחק מאיר הכהן שווארץ זצ"ל דומ"ץ דראגמירעשט חתן הגה"ח רבי יוסף מרדכי כהנא זצ"ל

שער הספר "אמרי יצחק" להג"ר יצחק מאיר הכהן שווארץ זצ"ל דומ"ץ דראגמירעשט חתן הגה"ח רבי יוסף מרדכי כהנא זצ"ל

כתב קבלה לשו"ב בחתימתם של הרה"ח ר' שלמה שו"ב דיסיגעט ובנו ר' משה יעקב שו"ב

היכל הספר

‘כפלח הרמון’ על הל’ בשר בחלב

מערכות מקיפות, ביאורי שיטות, סיכומים וביורוי הלכות, והערות נחוצות, בדברי רבותינו הפוסקים והראשונים כמלאכים, ומו"מ בדברי גדולי האחרונים. מסודר על סדר השו"ע. ובסופו קונ' תשובות הלכה למעשה מגדולי הרבנים שליט"א בענייני בשר בחלב, מדברים הרגילים

להישאל דבר יום ביומו בכל בית יהודי.

עולם התורה התעשר בחיבור היקר ומאיר העיניים בענייני בשר בחלב, אשר נתחבר ביגיעה ובעמל, עמלה של תורה בטהרה, ע"י הרב המופלג בתורה ובחסידות הרה"ג ר' אברהם ורצבורג שליט"א, מורה-צדק לרבים בבית דינו של הגאון הגדול רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א, ומחשובי רבני הכולל להוראה בקרית ויוניץ ב"ב, שברשת הכוללים הארצית של "איגוד מוסדות ויוניץ".

לומדי הל' בשר בחלב ודאי יתענגו בלימוד הספר המפואר, אשר יברר לפנייהם כשמלה את השאלות והסוגיות הנידונות בהלכתא וכתא זו. הלימוד יהא להם כקלורין לעיניים, ע"י הסיכומים הברורים וביאורי דעות הראשונים והאחרונים, המוגשים בספר נפלא זה כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם.

האם מותר לאפות בתנור אחד, בתא אחד או בשני תאים, בשר ואח"כ חלב, או חלות אחרי בשר? האם בשתיית חלב-סויה בסעודת בשר מהני לעשות היכר ע"י הכתב שעל הקופסה, או להניח פתק שזה פרווה? האם מותר לבשל תבשיל-פרווה על פלטה בשרית, על דעת לאכול אח"כ את התבשיל עם חלב? האם מותר לבשל חלב או להמיס שוקולד-חלבי בתוך תבנית חד-פעמית על גבי פלטה בשרית? האם יש לייחד מיקרואגל נפרד לחלב ולבשר? האם מותר בשבת לשפוך מים מהמימם לתוך סיר הטשולנט, ואח"כ להשתמש בשארית המים שבמימם למאכלי חלב - כמו קפה או בקבוק לתינוק?

שאלות אלה ועוד רבות, נידונות בחלקו השני של הספר - בשו"ת הלכה למעשה בדיני בשר בחלב. שו"ת אלה מביאות את העוסק בהל' בב"ח לסכם וללכץ את לימודיו באופן יסודי, עד שיוכל להשיב כדת של תורה בהלכות המתעוררות באופן יומיומי.

הספר עוד זכה לברכת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, ושל יבלחט"א מרן אדמו"ר שליט"א, "אשר בידעני ומכירי קאמינא כי הוא לן בעומקה של הלכה, גריס באורייתא תדירא משנות נעוריו". כמו"כ גדולי פוסקי דורנו סמכו ידיהם על ספר זה, "שכל אחד ימצא בו מבוקשו בהאי הלכתא הנוגעת לתהליכות בית יהודי", והעידו על המחבר "שנחן מן השמים בכישורו רב, לברר ללבן ולסדר ביורוי הלכות בסדר נכון דבר דיבור על אופניו, טעמיו ונימוקיו".

יתן ד' ויזכה הרה"ג המחבר שליט"א להמשיך ולהפיץ מעיינותיו חוצה, להורות הוראה בישראל, ומפרי ביכוריו זה יזכה להמשיך גם הלאה לזכות את הרבים בחיבורים משמחי אלקים ואנשים.

מה' יצא הדבר

חיזוק ועידוד לעומדים בפרשת דרכים

הרב הלל ורטהיימר מבני ברק, יו"ר מכון "טהרת ישראל" העומד תחת נשיאותו הרמה של הגאון המפורסם רבי משה שאול קליין שליט"א, ידידו רב לו בהרבה תחומים שתכליתם להרחיב גבולות הטהרה והקדושה בבתי ישראל.

זה כמה נתן דעתו ונפשו על הצורך הבעור בזמנינו אנו להרנין לבבות עגומים, אלו הבחורים והבתולות מעוכבי השידוכים, החליט לבוא לעזרתם בצורת עריכת ספר שידריך

ויחזק אותם בתקופה הקשה של תחילת ממושכה המכלה את הלב כדברי שלמה המלך ע"ה. אמר ועשה, פנה אל גדולי ישראל אשר מפיהם אנו חיים, וכינס מדבריהם, מכתביהם וממאמריהם מאגר מבורך ויבול עשיר של רעיונות תורניים וכללי חשיבה ראויים לכל יהודי השוהה ונצרך בכור הניסיונות, דברים מושכלים שנכתבו בשפה רהוטה ובלשון השווה לכל נפש השופכים אור יקרות על ענין "קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף" ואשר כדברי הוזה"ק "דין סתימין" ספונים בו. אגדם וקיבצם ביגיעה ועמל רב תחת פונדק אחד, ובשם "מה' יצא הדבר" מכונה, סידרם באופן נאה ויאה הראויים לעלות על שולחן מלכים, להתענג ממטעמיו הערוכים בכלים נאים ומעוטרים, כפי אשר עיני הקורא תחזינה.

הספר הפותח בדברי מרן הגר"ש ואזנר שליט"א, אשר כמי שמכתן בראשות ישיבה מזה כשבעים שנה, מיטיב הוא להבחין ולהרגיש את עומק הבעיה והצער הנפשי והרגשי של בחורים שהגיעו לפרקם ועדיין לא זכו לבנות את ביתם, ועיניהם מייחלות לישועת ד'.

הספר מעוטר בהסכמת מרן רבינו שליט"א שכותב "וכבר נוכחתי זה כמה באנשים שהיו שבורים ורצוצים עד דיכרוכה של נפש בגין עקתן דאתו עלייהו, אך בעין בוחנת ניתן להכיר אשר לו היו מורגלים ומוחדרים באמונה בביטחון בה' לא היו מגיעים לידי כך כאשר פירש זקני הק' ה"אמרי ברוך" זי"ע מאמר הכתוב "המים להם חומה מימינם ומשמאלם" כי והמים עה"כ ג"י אמונה, להם בגי' ביטחון, אמונה וביטחון היו להם חומה ומגן מפני כל עגמת נפש. לזאת מה טוב פעלו של מוכדו הנעלה ממוכי הרבים, הרה"ג מוה"ר הלל ורטהיימר שליט"א, מח"ס "סוד הטהרה", אשר ערך ספר שלם לחזק ידים ורפות ולאמץ ברכים כשולחן במיוחד למייחלים למצוא את זיווגם ולהקים בית נאמן בישראל. ברור הדבר שכאשר יתחזקו באמונה וביטחון ויפעלו ע"פ דרך התורה - מלבד מה שיהיה להם נכון, בטוח ושלם - גם יהא זה כלי מחזיק ברכה להמשיך עליהם ישועה נכונה ולקרב עת בשורתם בזיווג הגון וראוי.

בהמשך באים דבריהם ותורתם של הני גאוני וצדיקים, אדמו"רים וראשי ישיבות, רבנים ומחנכים - מכל העדות והחוגים. גלריה מפוארה של אישים תורניים בעלי מחשבה שתרמו איש לפי דרכו "עצות הנהגות והדרכות" איך להתמודד באופן הנכון והראוי עם מצב עגום זה. וקודם כל להבין הבנה שכלית, ברורה ויסודית שזו תופעה הנגזרת מהשגחה פרטית עליונה, הכל מתנהל ומתרחש מידו הטובה של אבינו שבשמים הקב"ה, הכל לתועלתו ולטובתו העלומה של האדם החי.

המטרה "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים" חשובה כשלעצמה. כל - שכן כשהפעולה תוסיף חוסן למי שקרוא בס"ד להקים בית נאמן בישראל, בבואו עיתו, אשר הרבה מברכת הבית וקיומו לאורך ימים ושנים תלויה במצב רוחם של מקימיו ובגינו, ואשרי הזוכה לגרש מליכות המעוכבים את צללי היאוש המכרסם בחבינוי נפשם, ולטעת בהם נטיעה של שמחה את התקוה והאמונה והביטחון כי ישועתו מאת הבורא ית"ש קרובה לבוא. יבורך, לכן, הרב הלל ורטהיימר שנשא לבו לחבר את הספר הנחון הזה וזכות הרבים תלויה בו, אשרי לו שכחה.

ואנו אין לנו אלא לצאת בקריאה של חיבה שתהדהד בין בתי ישראל: מהרו והכניסו ברכה זו לביתכם, פתחו פתח כפתחו של אולם לאור הגדול המאיר ובא מבין דפי הספר ושוורו. עיינו בתבונה ובישוב הדעת בכל האמור בספרא הדין, כל אחד ואחת ימצאו את מבוקשם בעלעולם בין המדורים המפורזים בכל חלקי הספר ובמאמרי המוזקים והמשובכים כל לב.

הרגשה זו אשר גדולי ישראל פינו זמן וזמנים טובים מסדר יומם בבחינת "יידד משה מן ההר אל העם" להקל את סבלו, למעט צערו ויגונו ולחזקו בחיזוקים המתאימים לנו - מחדירה תחושת רוגע ושלווה פנימית אשר תביא אחריה אורה ושמחה.

"משכו וקחו לכם ... למשפחותיכם"

חדש

דרכי התמודדות למעוכבי שידוך להורים, בנים ובנות מאת גדולי הדור שליט"א

בהוצאת מכון "טהרת ישראל" להשיג: 052-7639898

קשר איתן

התודה והברכה

לידידנו היקר צנא מלא ספרא, ותיק וחסיד הרה"ח מוה"ר אליהו ניימאן הי"ו ברוקלין, ניו יורק

על שנדבו ליבו לתרום את מערכת המחשוב החדשה של מערכת בטאון ויוניץ "קשר איתן" להפצת תורה וחסידות בקצווי תבל

לטובת נשמת אביו האי גברא יקירא מזקני וותיקי חסידי ויוניץ מוה"ר חיים אלכסנדר ב"ר יעקב ז"ל - נלב"ע י"ז חשוון תשס"ו ולט"נ אמו מרת סימא רחל בת הגה"ח ר' אלי' ע"ה - נלב"ע הושענא רבה תשע"ד יתן ד' ויזכה להגדיל תורה וחסידות מתוך שפע ברכה והצלחה סיימנא דשמיא ורוב תענוג נחת דקדושה עד בלי די הנהגלה המערכת צוות הסופרים מחלקת השיווק

כסא דנחמתא

מערכת הבטאון משגרת בזה נטפי נוחם, לידידנו הנכבד העסקן הדגול איש האשכולות, רב העשיה, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה

הר"ר אליהו צבי הנדלר

הי"ו סמנכ"ל השיווק בעיתון "המודיע"

יחד עם כל בני המשפחה הרוממה הי"ו

עם פטירתו בטרם עת, של אחיו יקיר, דגול מרבבה, הרבני החסיד המופלג

מוה"ר דוד הנדלר ז"ל

בנחמת ציון וירושלים ינוחם, ולא יידע עוד צער ויגון, שובע שמחות את פניו אכ"ר

כעתירת המערכת - צוות הסופרים - אגף השיווק

'אש בבית ישראל' תגובות על גיליון הנושא 'ש״ל לרגל 70 שנה לגלות קהילות יוניץ במזרח אירופה - ניסן תשע״ד

לכבוד המערכת הנוכבדה של **"קשר איתן"** הע"י.

ראיתי בגילון העבר את המאמרים המקיפים על קורות ימי השואה, כאשר עלה הכורת על בית ישראל היל"ת. וברצוני להוסיף כמה ענינים ששמעתי מכלי-ראשון, הרה"ח ר' **אלימלך טעשער** ע"ה מלונדון.

ראשית אקדים על ר' אלימלך ע"ה, שופטר ביום השבת פרשת אמור - ג' באייר תשע"ד, וזכה עוד להסתופף בצילם של רבנו"ק לפני השואה, וגם אחריה היה מראשוני תושבי הישיכן ומחשובי העסקנים והמתנכים. יהא זכרו ברוך.

לפני כמה שנים ערכתי עמו שיח על קורותיו, וסיפר כמה ענינים מימי השואה ואכתוב כלשונו בערך:

א. הצלת העיר וויזניצא: בשנות תרצ"ח-תרצ"ט למדתי אצל ה'דמשק אליעזר' בעיר וויזניצא. בחודש סיון תרצ"ט התנפלה רוסיה על חומיה, וכן על בוקאווינא וכל הגלילות. אנו היינו בישיבה, והשמועה הגיעה שהשונאים מגיעים. דכירנא שביום כ' בסיון, גור הגה"צ רבי דוד צבי שנועבאלג זצ"ל תענית על העיר ועל הישיבה [ה'דמשק' לא היה אז בעיר, כי שהה בשמחת ינושיא הרה"ח ר' שמחה ארנסטר ע"ה, ובאותו זמן מסר הדין רבי דוד צבי את הישיעורם בישיבה].

באמצע קדושה של מנחה, וכנס אחד מאנשי המקום, פתח בבהלה ובחזקה את דלתי ביהמ"ד, ונער בקול: "די רדיו האט יעצט איינעזאָגט אז חסלנד באועצט מארגען באקאווינא". [כמוכן שבמשך כל הלילה היתה כל העיר והישיבה בכללה כמרוקחה, כי לא היו רכבות בלילה רק בבוקר. בבוקר וסענו מיד לטשערנוביץ, ובצאתי מהעיר וויזניצא כבר ראיתי את הסטאקן הראשוןן של החסידים ונכנס.

ה'דמשק אליעזר' שהה בעיר "דאָרגא-וואַטרא", ומשם חרד לשלום הרבנית אם יצאה בשלום מבוקאווינא, ושלב מכתב שיוודיע לה שתבוא לדארגא-וואטרא, כי שם כבר אין לרוסים שליטה. היא אכן נסעה מטשערנוביץ לשם, וכשביקשה לעלות על הרכבת והמדרגיה ראשונה של הרכבת היתה גבוהה מאוד, ולא יכלה לעלות בשום אופן, ונשתי אליה ואמרתי לה: שהרעבעצן תעלה עלי, והתכופפתי לארץ ועלתה עלי... ואז נפגשה עם ה'דמשק' בדארגא-וואטרא.

ב. בענין ההצלה יחד עם כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, סיפר ר' אלימלך: בחורף תש"ד למדתי בוילחוביץ, למדו מסכת מקוואות, ורבנו זי"ע ("ישועות משה") היה ראש ישיבה ומסר כל יום שיעור. התחיל במשניות ר"ם ור"ש, ואח"כ נמשך כסור בית יוסף. למדו שם טוב מאוד. לקראת פסח נסעו כל אחד למקומו ונסגרו שערי הישיבה.

בחודש ניסן נסעתי לגרויסווארדיין, ורבנו ה"אמרי חיים" זי"ע הורה לי להימלט במעבר הגבול. בס"ד זכיתי להימלט ולעבור בדרך לא דרך, והגעתי לאראד, שם זכיתי לשמש את הרה"צ רבי יודיאלי זי"ע. אח"כ הגיע רבנו האמ"ח לבוקארעסט שבחומיה.

אני והרה"צ רבי משה ארנסטר קבלנו אישור עלייה לספינה המפלגיה לארץ ישראל, חיפשנו סרטיפיקאטים נוספים לרבנו האמ"ח ולרבנית, ולא קיבלנו. אמרתי לרבי משה ארנסטר שאנו ניתן את שני האישורים שלנו לרבנו ולרבנית, ואכן הסכים לכך, אולם כשניגשתי לרבנו האמ"ח ואמרתי שאנו קבלנו את האישורים, והונו מוסרים אותם לו, לא רצה בכלל לשמוע מכך. אח"כ שמעתי שם, שטעמו שעוד לא רצה לעלות לאר"י היה, כי עוד חשב שהרוסים יכבשו את כל הגליל ההוא, ואז יוכל לנסוע למקום משאת נפשו - בארדיטשוב! אבל למעשה לא יצא כלום מהרעיון.

על 3 הספינות בהם נסענו, היו צריכים לעלות רבנו ה"ישועות משה" זי"ע וניסו הרה"צ רבי נפתלי חיים אדלר זצ"ל. אני הייתי אמור להפליג בבוקר, והם החליטו להפליג בערב, לכן חיכיתי על הספינה המפלגיה בערב יחד אתם, ובזכות זאת ניצלתי בס"ד.

בספינה לא היה מיטות רק מדפים אחד על השני,

ממש דחוסים אחד סמוך לשני צפוף מאוד, כי בעצם היה שם מקום לתשעים אנשים, אבל למעשה היה כשלוש-ארבע מאות... היה שם קצת מאכלים כשרים, וכן היה שם מנין לתפילה, ובליל שבת לא היה כלום, כי הספינה היטלטלה מאוד, ורבנו זצ"ל לא חש בטוב במשך כל הנסיעה.

נס גדול אירע לנו, כי כידוע הספינות האחרות הוטבעו ע"י הונאצים ימ"ש. בעצם גם לספינה שלנו המתינו הגרמנים ימש"ו כמו לספינות הקודמות. רק מה שהיה הוא שהספינה שלנו עמדה ארבע שעות על המים עד שהפליגה, ואז התחיל לנסוע במהירות של שמונה 'נאָט' בשעה. עד סוף השטח שתחת שליטת הרומנים ליו אותנו חיילי רומניה, ואח"כ כשחזרו לאחוריהם הודרו רב החובל שלנו מאוד, ככל הנראה בגלל שיצאנו מאוחר, והתחיל להפליג במהירות עצומה ממש, הוא אף נסע במהירות של י"ב נאט לשעה. הרוח נשבה בחזקה לטובתנו, ורב החובל הגיע למהירות של י"ד נאט בשעה. דבר זה הציל אותנו בס"ד, כי כשהגענו למים שתחת שליטת הטורקים, שם המתינו הגרמנים, לא ידעו שאנו בספינה זו, כי הגענו הרבה לפני שהיינו אמורים להגיע לפי חשבונם, וזכו וצלנו בס"ד!

הספינה נסעה מיום חמישי בלילה, ובאמצע ליל שבת כבר עננה באיסטנבול. עד אמצע השבוע לא נתנו לנו לרדת מהספינה, והעסקנים נסלו עד שיכלנו לרדת ולהמשיך ברכבת עד לארץ ישראל. ע"כ.

עוד אציין בזה, בענין החשיפה שהבאתי בגיליון היל"ל, שרבנו זי"ע ניצל בזכות מעשה חסד עם אשה אלמונה וילדיה, שהעובדה לא היתה עם הגב' נאה שתחי', אלא עם אימה מרת יעקובוביץ ע"ה. הגב' נאה מלונדון היתה אז בין הילדים והפליגה באניה זו יחד עם אימה ע"ה, וכשנפטרה אימה מרת יעקובוביץ בשנות תשל"ה, התבטא רבנו זי"ע: "את נפשי אני חייב לה!"

הכו"ח בהערכה וידידות **יהושע גרוס**, לונדון

אל מעלת כבוד מערכת **"קשר איתן"** העוסקים בהפצות מעיינות תורת החסידות ע"ד רבנו"ק.

בתוך קהל חסידֵי וויזניץ די בכל אתר ואתר נהנית מאוד מהחומר שהוספתם בגיליון חג הפסח, וחשבתי בעצמי שדבר חשוב ונשגב היה זה להוסיף על הגיליון של פסח [כי לכאו' נס הצלה היה בחודש אייר], אבל אדברה דבר בעיתו מה טוב, וכפי שהתבטא זקני כקש"ת מרן אדמו"ר שליט"א ממאנסי בדברים ברורים, שיש חיוב לספר את נס הצלה כמו שיש חיוב לספר בכל שנה ושנה הגדה של פסח, ואע"פ שכבר סיפר זאת לבניו בשונה שעברה.

כמו"כ הדבר בנס ההצלה, וכע"ז ביטא בשונה שעעל"ט בספור ההצלה ל"ד בעומר, שאפילו אלה שלא היו בשואה ר"ל, צריכים ליתן שבח והודאה להשי"ת, וכפי שאומרים בהגדה של פסח [בקטע עבדים היינו] אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הר אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים וגו'. וכדאי לציין מה שנתפרסם לאחרונה, שבמשך הוי"ט פסח ובשאר זמני שמחה במשך השנה מתחיל אא"ז שליט"א לשיר 'ממצרים גאלתנו ומבית עבדים פדיתנו, ליבענדגי השית' פאר די הצלה פון זיבעציג יאר.

באמת הבטאון מלא וגדוש בסיפורי שבח והודאה להשי"ת על הנסים שנעשו לאבותינו ולנו, שהוציאנו מעבדות לחרות ומשעבוד לאור גדול, וכדאי להוסיף מה שהדגיש אא"ז שליט"א אציין, שבעת העברת הגבול לא הסיחו דעתם אף רגע מאמונת השי"ת ומלמוד התורה וכדומה, ומסיים בביטוי על דרך מה שכתבו (דברים ה, כו) "מי יתן והיה לבכם זה לזירה אחי כל הימים", ובמיוחד אומר שיש להלל ולשבח על מה שזכינו שמכל המקומות פולין אוונארין וכו' נשארו הצדיקים לפליטה, שהם היו אח"כ אלו שהקימו מחדש את אור התורה ואור החסידות, שזה בעצמו הוא ישועה גדולה.

הק' **ישראל האגער** בן הרה"ג יעקב יוסף ברפ"ש נו"נ לכקש"ת אדמו"ר שליט"א ממאנסי

-

ב"ה, כפר-סבא, כ"ח ניסן תשע"ד
לכב' מערכת **קשר-איתן**.
א.ג.

נמצאת בידי החוברת שלכם **"אש בבית ישראל"** שהועברה אלי ממסודות ויז'ניץ.

מבקש להביע בפניכם את הערכתי המלאה, כמו גם לזכות אתכם בצרור של מחמאות על איכות המוצר בתוכן ובעיצוב כאחד.

המידע על ממלכת ויז'ניץ, כמו גם התמונות של האישים של ממלכת זו ריגשו אותי מאוד בהחזרים אותי לבית הווי ז"ל. הקשר שלי לחסידות ויז'ניץ הוא ממשפחת אמי ע"ה, כשסבי ר' קלמן ווייסברוד, שוב"ג, היה בן בית אצל רבה"ק ה"אמרי חיים" זי"ע, מאז שלמדו יחד בישיבה ועד שהגירוש הפריד בין המשפחות.

היומן מפרי עטו של ר' מ. בר-אשי, השלים בצורה עשירה ומפורטת את קורותיו בשואה - משפחתנו הוגלתה מהעיר שאץ לטרנסניסטריה, שם ניספו רוב בני משפחות הורי.

אשר לצד התפעולי, החוברת עוזה לדעתי על כל הדרישות של המשמש דהיינו הקורא. הנייר הוא באיכות שמבטיחה שמירת המידע לאורך זמן, העיצוב, הכתיב וצורת ההדפסה מאפשרים לקורא קריאה נוחה ונעימה, ואשר להדגשות השונות, הן אכן באותם המקומות שהלל היה רוצה להשמיע את זעקתו או שמחתו.

כל הכבוד לכל אלה שידם במעש.
בברכת חודש טוב, **משה זאב גלברט**

-

י"ב אייר תשע"ד
לכבוד מערכת **"קשר איתן"** הע"י.
אחדשה"ט.

הנאה ותענוג למראה עין המאמרים הערוכים בצורה נפלאה, ובפרט המאמרים המרגשים בענין קהילות הקודש בשנות הזעם, יישר כוחכם.

ברצוני מעל כמה זו להתייחס על מה שהבאתם אודות אא"ז הנה"ק רבי אלטר מדז'יקוב זי"ע הי"ד, האין שחזה את השואה האיומה, והדברים עתיקים. אוסיף עליהם כמה דברים מענינים ששמעתי עדות מכלי ראשון.

א. זקני הרה"צ רבי יהושע הורוץ זצ"ל בן הגה"ק רבי חיים מנחם דוד מדז'יקוב הי"ד, שמע מזקנו הנה"ק רבי אלטר כמה פעמים: "בטוח אני שצורך היהודים יהא לו סוף רע ומר, אך מי יזכה לראות זאת..."

ב. שמעתי מהרה"ח ר' רפאל פרידמן ז"ל מחסידי אא"ז מדז'יקוב זי"ע, שבאחד המועדים [ר"ה או שבועות] בשנת תרצ"ג, בוסיעתו אל אא"ז, היה דוחק רב בעת עריכת השולחן. באותה עת נכח שם אחד המופלגים שבחבורה החסיד המפורסם ר' מאטיש עקשטיין ז"ל מגדולי חסידי דז'יקוב, ובצאת אא"ז מהשולחן, זעק ר' מאטיש: "הייתכן כדבר הזה שהציבור הק' צריך להיחזק כ"!? הגיע הזמן לעשות ביהמ"ד גדול יותר!" היות שהרה"ח היל"ל היתה לו השפעה עצומה ורחשו לו דרך ארץ רבה, הוחלט ע"י הגבאים להקדיש את ההכנסות של "מי ששרך" בעלויות לחתורה, לצורך ביהמ"ד החדש. כשסיפרו זאת לאא"ז זי"ע, ביטל את כל הדבר, באומרו: "פה בפולין אין עוד מה לעשות, אם רוצים דווקא - בארץ ישראל!"

ג. בעת ביקורי אצל ש"ב הרה"צ רבי יהושע הורוויץ זצ"ל מדז'יקוב בארה"כ, כמחצית השנה לפני פטירתו, סיפר שכשהגיע לליל המצוות, בא לשמחת הבר מצוה הרה"צ רבי מרדכי מבילגורייא זצ"ל, ובעת אמירת המול-טוב אמר לו כהאי לשנא: "הדז'קובער רביים ראו למרחוק, הן הע'סרת ישועה" זי"ע לפני המלחמה העולמית הראשונה, והן הרה"ק רבי אלטר"ל זי"ע לפני המלחמה השנייה. מן השמים נתנו להם רשות לגלות ולדבר".

ד. הנוי ראה חובה לסיים בסיפור ששמעתי מפי עד ראה הרה"ח ר' שמואל אהרן רובין ז"ל, שהיה נוכח בעת הסלקציה האחרונה בקראקא, כשנרצח אא"ז הרה"ק רבי אלטר"ל הי"ד. בעת הסלקציא יצא שוקני היה צריך לעמוד מאחורי אשה, ולא רצה בשום פנים ואופן. אף כשאיימו עליו לרצחו נפש לא רצה בכל זאת לעמוד תחתיה בשום אופן, ואז ירה בו הונאי ימ"ש. הסובבים שמעו את השמע' ישראל' וצא מפיו בקדושה ובטהרה, ה' ינקום דמו זי"ע ועכ"י.

לכבוד רב ובכרכה **מנחם דוד הורוויץ**, ירושלים

למערכת הבטאון עתיר התוכן **"קשר איתן"**.

בעקבות המאמרים ההיסטוריים על נס הצלת רבנו"ק, הניי להוסיף עדות נאמנה ששמעתי לאחרונה מהרה"ח ר' יחיאל הרצל הי"ו מבני ברק, שזכה לשמוע מכ"ק רבנו זי"ע בעת שהותו בשווייץ, כי כאשר נמלט בימי המלחמה, החביא בחיקו נגרא קטנה, מסכת מגילה, והיא היתה עימו כל העת. רבנו זי"ע הוסיף ואמר: לדאבון ליבי לא הצלחתי לקחת עימי תפילין, אבל נגרא כן הצלחתי להחביא אצלי כל העת, השוטרים לא גילו אותה לשמחתי, און ס'האט מיר געהאלטען דאס חיות!" [וזה החזיקה את חיותיו], עכלה"ק.

הכו"ח בהערכה - **ד. הלוי**, ב"ב יצ"ו

-

כבוד מערכת הנוכבדה של בטאון **קשר איתן**.
הנוו להביע תודתנו על הגליון המרתק המלא מזן אל זן, ובמיוחד על המוסף המיוחד בחודש העבר על חורבן בית ישראל בשנות הזעם, ששמעתי שבחו מפי רבים מידידי.

הנה להוסיף אודות מה שמואו מזכרונות הרה"ח

הכתב והמכתב! מעשירים ידיעות משלימים יריעות

ר' משה קאמיל ז"ל. הכרתיו היטב, כי לפני שעלה לצפת התגורר תקופה מסוימת בקרית מאור חיים בירושלים, ושם שמעתי ממנו לתאר בערגה את ביקורי מרן הסב"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע בעיר ויזניץ, ואת הביקור האחרון בחנוכה תרצ"ו, ועוד זכרונות ועלים מימי לימודיו בישיבה הק'.

כדאי להזכיר את שמו ותאריך פטירתו, ר' חיים משה בן ר' יעקב נלב"ע א' בסבת תשס"ז, ושם זוג' מרת מסיא בת ר' ישעיהו צבי. חסד גדול יעשה מי שיעשה פעולה לטובת נשמתו.

החותם בברכה למען יפוצו מעיניכם הלאה **י. מ.** קרית מאור חיים ירושלם עיה"ק ת"ו

הערת המערכת: כאן המקום לציין שאת העתק כתב היד קיבלנו מהר"ח דוד חיים זילברשלג הי"ו, תשואות חן חן לו!

-

למערכת הנוכבדה של בטאון **קשר איתן** - ויזניץ.

קבלנו את החוברת במלאת 70 שנה לחורבן יהדות אירופה, והנוו להוסיף בזה פרטים הידועים במשפחתנו על נס ההצלה של רבנו ה"אמרי חיים" ובנו רבנו ה"ישועות משה" זי"ע ושאר בני המשפחה שהבאתם בדבריהם.

זקנו הרה"ח ר' בערל פרנקל ז"ל (שלימים התגורר בבני ברק) ואחיו הרה"ח ר' ויסל פרנקל ז"ל ואחיו ר' יהודה פרנקל ז"ל [אביו של הרה"ג ר' ישראל אשר פרנקל שליט"א וכד רבנו ה'אהבת ישראל"], והוריהם הרב החסיד ר' יצחק פרנקל ז"ל מצאנו [בנסיון ימיו גר בב"ב, ורבים מזקני אנ"ש הלכו לראותו כמי שזכה לראות את ה'דברי חיים' מצאנו בניו שבע], ובני המשפחה שהתגוררו בעיר ביליץ בפולין, ומלטו מגטו בוכניא (משם ברחו נס הרה"ק מבעלזא זי"ע ואחיו הנה"צ מבילגורייא זצ"ל, כמו כן שהה שם בן זקוניו של הרה"ק מצאנו זי"ע - הרה"ק רבי יצחק ישעי' מטשחויב הי"ד, זקנו של הרה"ק מטשערנוביל חותנו של מרן אדמו"ר שליט"א) לכוון רומניה.

במסלול בריחתם הגיעו בחודש ניסן תש"ד לעיר גרוסוורדיין - חצר בית ויזניץ, שם שהו בחג הפסח, וכמו שהבאתם ממרן אדמו"ר שליט"א שמספר ששמעו מר' דוד פרנקל ז"ל (בנו של ר' בערל, מבני ביתו של החזו"א) שהם היו מהאנשים היחידים שהסתופפו בצל רבנו האמרי חיים באותו חג הפסח, ואח"כ בחג השבועות בבוקרשט.

ר' בערל ואחיו שברחו מפולין, וראו מה מעולל צורר היהודים ימ"ש, זרזו את רבנו ה'אמרי חיים' זי"ע (וכפי המסופר במשפחה הסבא'ר בערל ז"ל דפק על השולחן בחדרו של האמרי חיים), לקום ולכרוח לכוון רומניה עם בני המשפחה.

שמעתי מהרה"ח ר' מנחם אליעזר מווס שיחי', ששמע מרבנו ה'ישועות משה' זי"ע על חלקו של ר' בערל בהצלה, כי לאחר ששמע ה'אמרי חיים' זי"ע את הדברים מפיהם, קרא לבני המשפחה והתבטא בפניהם: "ניכרין דברי אמת" ויש להתכונן לכרוח, אך הרה"ק רבי יהודאלי אמר שגורא לו שהם מגוימים בדבריהם, והוסיף שאמת הוא ר"ת "מקוסף אל תנח". השיב ה'אמרי חיים': אמנם נאמר באבות שנימטריאות 'פרפראות לחכמה", אבל רק 'פרפראות', החכמה עצמה היא, לקום ולברוח.

רבנו ה"ישועות משה' זי"ע עם הרבנית ע"ה, בתור הכרת הטוב לר' בערל ז"ל, היה עולה פעמים רבות לבקר בביתו בבני ברק. כן היה להרה"ח ר' בערל ז"ל הזכות לאפות מצות מצוה בער"פ מיד אחר האפיה של רבנו זי"ע, ואף היה אופה מקמח מיוחד שהביא משלו.

בין בני המשפחה שהה אז בגרו"ד הג"ר יחזקאל ברסלר שליט"א (בנו של הרה"ח ר' עזריאל ברסלר הי"ד מחשובי חסידֵי ויזניץ בקולומייא גסם של האחים פרנקל) מחשובי תלמידי מרן החו"א זצ"ל, והוא מספר שבתקופה ששהו בגרו"ד קיבץ כ"ק אדמו"ר שליט"א ממונסי את ילדי הפליטים שלא היתה להם מסגרת לימודים, ולמד עמם בביהמ"ד.

אגב, כפי שהזכרתם, בין בני המשפחה היה הרה"ח ר' שלמה יעקב לנדא הי"ד (ניסו של ר' בערל), מחסידי ראדומסק, שנמלט יחד עם רבנו ה"ישועות משה' זי"ע ונהרג אח"כ בספינה מפקורה, הי"ד.

בהערכה על המאמרים ההיסטוריים שבחוברת. **ש. מ.**

איגוד מוסדות ויזניץ בארה"ק

כוס תנחומין

נשגר בזאת לידידנו הנאמנים, רבי חסד ומרבים להיטיב
מחשובי תומכי ומחזיקי מוסדותינו הק' בלב ונפש חפיצה, נודעים לשם ולתהילה

הגה"ח רבי אהרן טויסיג שליט"א
וכל בני המשפחה הכבודה הע"י
על פטירת אחיו החשוב והדגול, נודע לשון

הגה"צ רבי **יוסף טויסיג** זצ"ל
רב ביהמ"ד 'תפארת יחזקאל' בעלעד - בארא-פארק

*

הר"ר חיים מאיר הנדלר הי"ו
הר"ר אלקנה הנדלר הי"ו
הר"ר יהודה יששכר הנדלר הי"ו
הר"ר שמחה הנדלר הי"ו

משפ' הר"ר חיים מאיר אשר הי"ו
משפ' הר"ר שלמה זלמן דסקל הי"ו
משפ' הר"ר משה גרינברגר הי"ו

הרה"ח שמחה הנדלר הי"ו
הרה"ח יהודה אריה (לייבל) הנדלר הי"ו
הרה"ח חיים הנדלר הי"ו

הרה"ח אליהו צבי הנדלר הי"ו
הרה"ח שמואל הנדלר הי"ו
משפ' הרה"ח ישראל מאיר שלאס הי"ו

אם המשפחה היקרה תחי
וכל בני המשפחה הנכבדה הי"ו
על פטירת בעלה-אביהם-אחיהם, העסקן היקר
והנכבד מאד, רב צדק וחסד, עוסק באורייתא תדירא,
מקושר בלוי"ג לרבוה"ק, מיקירי קרתא דשופריא,
מראשי, נכבדי ופארי קהילתנו הק'

הרה"ח ר' **דוד הנדלר** ז"ל

חבר הנהלת מוסדות ויזניץ ב-ם והוועדה העליונה
דחסידי ויזניץ שנים רבות במסירות נפלאה

*

הרה"ג אברהם צבי הכהן שליט"א
וכל בני המשפחה הכבודה הע"י
על פטירת אמו האשה הדגולה והנכבדה,
שזכתה לדור ישרים מבורך

מרת **רות כהן** ע"ה

הרה"ג אביגדור שלמה גייגר שליט"א

הרה"ח אלכסנדר צבי גייגר הי"ו

הרה"ג אברהם גייגר שליט"א - ראש הכולל ברחובות

משפ' הרה"ח יהודה צבי קינד הי"ו

משפ' הרה"ח אשר זליג ניימן הי"ו

וכל בני המשפחה הכבודה הע"י

על פטירת אמם יהללוה בשערים מעשיה,

שעמדה במסירות לימין בעלה

וחנינה צאצאיה לתורה ויראת שמים

מרת **חיה גייגר** ע"ה

*

הרה"ח יוסף חיים ברקוביץ הי"ו

הרה"ח מרדכי אליהו ברקוביץ הי"ו

הרה"ח שמואל משה ברקוביץ הי"ו

הרב שמעון ברקוביץ הי"ו

משפ' הרה"ח אליעזר פוגל הי"ו - אנטווערפן

וכל בני המשפחה הכבודה הע"י

על פטירת אמם החשובה,

מופלגת במידת הכנסת אורחים בספ"י

שעמדה במסירות לימין בעלה וחנינה

צאצאיה לתורה ויראת שמים

מרת **זיסל ברקוביץ** ע"ה

*

הרה"ח אלתר דוד רוט הי"ו

הרה"ח יצחק אייזיק רוט הי"ו

וכל בני המשפחה הכבודה הע"י

על פטירת אביהם היקר, אות ומופת לדורות בצדקת

דרכיו ומעשיו לתורה, עבודה וגמילות חסדים,

זכה להקים דור ישרים זרע מבורך

הרה"ח ר' **אברהם יהודה רוט** ז"ל

מייסד ויו"ר מפעל החסד "אחיסמך" - חיפה

הרה"ח מנחם רוזנפלד הי"ו

הרה"ח יצחק רוזנפלד הי"ו

הבה"ח חיים מאיר רוזנפלד הי"ו

הרה"ח יעקב צבי רוזנפלד הי"ו

אם המשפחה היקרה תחי

וכל בני המשפחה הנכבדה הי"ו

על פטירת אביהם - אחיו היקר, מאיר פנים לכל אדם

ואהוב על כל מכיריו, זכה להקים דור ישרים מבורך

הרה"ח ר' **זאב דב רוזנפלד** ז"ל

*

הרב ישראל דוד גרינשטיין הי"ו

משפ' הר"ר יוסף ויינברגר הי"ו

הרה"ח ר' משה רוזנר הי"ו

לאביו-בעלה היקר הי"ו ולכל בני המשפחה הכבודה הי"ו

על פטירת אשתו-אמם-אחותו האשה הדגולה והנכבדה,

אצילת הנפש, זכתה להקים דור ישרים מבורך

מרת **ביילא גרינשטיין** ע"ה

*

הרה"ח אליעזר מערלין הי"ו

הרה"ח שלום אברהם אלימלך מערלין הי"ו

ולכל בני המשפחה הכבודה הי"ו

על פטירת אביהם היקר, אהוב לשמים ואהוב לבריות, זכה

לדור ישרים מבורך

הרה"ח ר' **יהודה אריה מערלין** ז"ל

*

הרה"ח משה ברוס הי"ו

הר"ר ישראל מאיר ברוס הי"ו

הר"ר אברהם בנימין ברוס הי"ו

הבה"ח יצחק שמחה ברוס הי"ו

וכל בני המשפחה הכבודה הע"י

עם פטירת הבן-אחיהם היקר, גריס ולעי באורייתא

בהתמדה, התהלך עם אלקיו בתמימות ובארחות-יושר

הרב הגאון **רבי אליהו יהושע** (ויסברט) ז"ל

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ירפא שברון לבכם ויחבוש לכאבכם ולא תוסיפו לדאבה עוד. ומעתה ועד עולם
תשרור השמחה במעונכם, מתוך סיעתא דשמיא, שפע ברכה והצלחה, ובהמשך מעשיכם הטובים להגדיל תורה ולהאדירה תנוחמו.

המשתתפים בצערכם

ההנהלה המרכזית

הגה"ח ר' משה לוריא זצ"ל מקרית ויזניץ

הגב"א
מיכה (י, ח)
מונה "מה
ד' דורש
ממך", ומסיים
"והצנע לכת
עם אלקיך".
דומה כי כתוב
זה מגדיר את
דמותו של
האי גברא רבה
ויקרא הגה"ח
רבי משה לוריא
זצ"ל, מוותיקי
תלמידי וחסידיו
ויזניץ. איש

חסיד שהיה מופלג בתורה, גדול ביראת-שמים ובקדושה, פרוש מהבלי העוה"ז, ואת כל רוממות הנהגתו והיותו "עם אלקיך", הלביש במעטה של הסתר והצנע, בהיותו ענוותן ושפל-ברך להפליא.

ר' משה נולד בשנת תרצ"ב בעיירה אדאמאש שבזיבנירגן, לאביו הגה"צ רבי אהרן יוסף זצ"ל יליד טבריה, שהיה השו"ב ומורה ההוראה לבני היישוב. רבי אהרן יוסף היה מפורסם בתורתו וביראתו שקדמה לחכמתו. לאחר המלחמה שב לעיר אבותיו טבריה, בה המשיך לעסוק בתורה ובעבודה בישיבת רבי מאיר בעל הנס, עד אחרית ימיו.

בבחרותו למד רבי משה באראד, בישיבתו של הגה"צ רא"צ בריסק זצ"ל הרב מטשעקא, שם כבר בלט בתורתו וביראת-שמים שלו. בישיבה היתה חבורה חשובה של בחורים מאנ"ש חסידי ויזניץ, ביניהם בלט הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן שליט"א. לשב"ק פר' קרח תש"ז, בה שב רבה"ק ה"אמרי חיים" זי"ע לעירו גרוסוורדיין למשך מספר שבועות, נסעו בני החבורה להסתופף בצילו, ובאותה שבת נצרב ר' משה באישו הגדולה ונשאר קשור אל מרן זצ"ל לנצח.

לאחר השבת נכנס ר' משה אל רבנו ה"אמרי חיים", וביקש ברכה להשגת רישיונות לעליה לאר". אמר לו רבנו זי"ע: "הנכם גם כן נוסעים? (היינו הוא עם הוריו וכל בני המשפחה), האם תבוא ללמוד בישיבתי בארץ ישראל?..." ר' משה השיב שאכן יבוא ללמוד בישיבה, ומרן איחל לו הצלחה.

בשנת תש"ח הגיעו בני משפחת לוריא לאר", והתיישבו תחילה בעיה"ק צפת. אף שהדרכים מצפת לח"א היו בחזקת סכנה באותם ימי מלחמת קום המדינה, ולאביו רבי אהרן יוסף לא היה חשק שיסע, אמר ר' משה שהוא התחייב למרן שילמד בישיבה, והוא אכן הגיע באוטובוס משוריין ללמוד בישיבה. היה זה יום שישי, ורבנו ה"אמרי חיים" התנצל שנוכח המצב הקשה אין בישיבה אוכל לתת לבחורים שכבר לומדים בה, ובוודאי שאין מה לתת לתלמידים חדשים. על כן ביקשו שלאחר השבת ישבו לבית הוריו.

ביום ראשון בבוקר פגש בו ראש הישיבה - מרן ה"ישועות משה" זי"ע, ושאלו מה בתוכניתו לעשות. נענה ר' משה שכבר הודיעו לו שאין אפשרות להכניסו כעת לישיבה. מרן זצ"ל הבחין בלבשו החסידי והכיר בו שבחור ירא-שמים הוא, ונענה: "בינתיים תישאר כאן, ד' יעזור ונסתדר כבר..." הוא אמנם נשאר ללמוד בישיבה, כשבעקבותיו באים גם אחיו הרבנים הגאונים שיבלחט"א ללמוד בישיבה"ק.

תחת שבט חינוכם של רבנו"ק הוסיף ר' משה להתעלות במסילות העבודה, והיה טופח על מנת להטפח, כשהוא משמש דוגמה לבחורים בשקידתו ובהתמדתו בתורה, ובתפילתו בכוונה כמונה מעות. הוא זכה בעת ההיא לשמש את רבנו ה"אמרי חיים" זי"ע, ומרן ה"ישועות משה" הכין עימו יחד את השיעורים שמסר לפני התלמידים. בהתפעלות היה מספר, כי פעם בשעת השיעור כשבחור הניח על שולחן ראש הישיבה כוס מים קרים ביום קיצי, המשיך רבנו באמירת השיעור, עד שבחור רמז למרן שישתה. אמר רבנו זצ"ל: "רצוני שהמים

יתחממו קמעה", והבינו שאינו רוצה ליהנות יתר על המידה... כן קשר אז קשר גדול עם הרה"ק רבי יהודא הורוויץ זצוק"ל. לימים אמר רבי יודא'לי לחתנו של ר' משה הרה"ח ר' בנציון בלויא הי"ו: "ה'קריאת שמע שעל המיטה" של חותנך כבחור בישיבה, היתה לשם דבר!" כי היה קורא קרי"ש שעה ארוכה בכוונה יתירה, בלחט קודש.

במשך השנים נעשה ראש וראשון בין התלמידים, בחור משכמו ומעלה שכל דרכיו והנהגותיו קודש, ומהווה מופת ודוגמה לכולם. לא בכדי דבק בו אז הכינוי "משה קדוש", כינוי שליווהו עד אחרית ימיו. תקופה אחת בבחרותו, אף שימש כמשגיח רוחני לתלמידי הישיבה. בשבתות אצל מרן ה"אמרי חיים", היו הבחורים ממהרים לאכול את סעודת יום השבת כדי להספיק להגיע לשולחן של מרן זצ"ל. רבנו היה דורש מעימם כי סעודת שבת יש לערוך במתינות, ולזמר את הזמירות ביישוב הדעת, ובעת ההיא הורה להם שלא יקומו מהשולחן עד שר' משה יסיים את הסעודה, כי הוא היה עורך את הסעודה במתינות כדבעי.

פעם אחת כשעמד אביו רבי אהרן יוסף והמתין להיכנס בקודש פנימה אצל רבה"ק ה"אמרי חיים", נכנס לפניו נגיד אחד, שהה בפנים דקה אחת בלבד ויצא מבלי שיכבדוהו באופן מיוחד. כשנכנס ר' אהרן יוסף, כיבדו והושיבו אותו, ורבנו זי"ע החל לשוחח עימו. רבנו ה"אמרי חיים" ראה את פני הגבאי, ותפס את מחשבתו כי הוא תמה על היחס הזה. פנה ואמר למשב"ק: "ר' אהרן יוסף איז א גרעסערע 'מיליונר' מיט זיינע קינדער, ווי דעם עושר וואס האט מיליונען!" ר' אהרן יוסף הוא מיליונר גדול יותר בבניו החשובים, מעשיר זה המחזיק במיליונים של מעות, ומאז תמיד כשהיה פוגש בו היה אומר לו: "שלום עליכם מיליונר!" וכששאל ר' אהרן יוסף: "והיכן המיליונים שלי?" היה רבנו ה"אמרי חיים" משיב בחיבה: "חמשה חומשי תורה שיש לך - חמשת בניך המובחרים, שווים יותר ממיליונים" - - -

את ביתו הקים ר' משה עם זוג' שתבלחט"א בת הרה"ח ר' משה דוד כהן ז"ל מלוודי-ירושלים, חסיד משכמו ומעלה מחשובי חסידי אלכסנדר, והם נטעו בית של תורה וחסידות, וזע ברך ד' לשם ולתפארת.

לאחר נישואיו המשיך את חוק לימודיו בכולל ויזניץ להוראה, ומעולם לא נטש את ספסל הלימודים. בהתמדתו העצומה זכה לקנות קנין תורה, הוא נבחן על ההוראה אצל הגרא"צ ווייס זצ"ל אב"ד נוה-אחיעזר, שכתב לו התרת-הוראה מיוחדת, בה הדגיש שהוכיח שליטה בהוראה כאחד הגדולים. אלה שזכו ללמוד עימו במשך השנים, מעידים כי ספרי ה"משנה ברורה" היו שגורים על פיו, וכל סעיף-קטן במשנ"ב וב"שער הציון" ידע בע"פ.

את סדר יומו היה פותח בעלות השחר, בקריאת שמע של שחרית בביתו עטור בתפילין, בהקפידו לקרוא קרי"ש לפני הגן החמה, כפסק הרב בשו"ע שלו שזהו זמן קרי"ש. אח"כ היה ממשיך בלימוד כהכנה לתפילה, והקפיד להתפלל שחרית במניין המתון של תלמידי ישיבה"ק. כמו כן היה מהדר לשמוע את ברכות השחר מפי מתפללי ביהמ"ד, כדי לענות א-מן-אחר הברכות. חדי-עין הבחינו בכוחות הרבים שהשקיע בתפילתו, עבודה מיוחדת היתה לו בכוונת פירוש המילות של כל חיבה, ובמיוחד בכל שם ושם.

מסופר, שהרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זצ"ל חזר פעם לפני הרה"ק רבי אהרן מבעלזא מאמר מקונו הרה"ק רבי שלום מבעלזא, שהרמ"ח שמעו מאחד ששמע ממשמשו של הרה"ק מהר"ש - הרה"ח ר' אלימלך ז"ל, שע"י שמכוונים פירוש המילות בתפילה אפשר להגיע למדרגת רוח הקודש. ולא רק הרה"ק, אלא גבוה יותר מכך. "שמא תאמרו שכוונתי לכוונות האר"י? אומר אני לכם שכוונתי לפירוש המילות גרידא!" הרה"ק מהר"א זי"ע התפעל מאוד ממאמר זה.

על המנוח רבי משה זצ"ל ניתן לומר, כי למרות שכל ימיו עמל להסתיר ולהצניע את דרכיו, ורב היה אצלו הנסתר על הגלוי, הרי הכוחות שהשקיע בתפילה בלטו לעין כל. צאצאיו

שהתגוררו עימו בשנותיו האחרונות, הבחינו שבכרכו ברכת הנהנין או ברכת המזון, היה מכוון בפירוש כל חיבה וחיבה. בכל ברהמ"ז הוריד את משקפיו והביט בתוך הסידור, ניכר היה שהוא משקיע מאמץ לכוון בכל חיבה, וביותר בכל שם היה מגביה עיניו למעלה, ולא מפסיד מלכוון אפילו בשם אחד.

כל זאת גם בתקופה האחרונה כשכבר היה חלוש, ואף בהיותו מאושפז בבית החולים. פעם בהיותו מאושפז, כשראה שבכל זמן קצר בא הרופא או האח לסדר את המכשיר אליו היה מחובר, והם מפריעים את כוונתו בתפילה הלחש כפי שהיה רגיל, ביקש שיביאו לו סידור שיש בו את התפילה הקצרה "הביננו", כדי שלפחות בתפילה זו יוכל לכוון בכל חיבה ללא הפרעה, כאשר באמנה איתו.

את סדרי לימודיו במשך היום היה עורך בהתבודדות, בחדר מיוחד. לעיני אדם מהצד היה נראה כאיש פשוט, וכשניסו לתהות על קננו, לברר את מידת ידיעותיו בסוגיא או בהלכתא כלשהי, היה מפטיר בחיוך נבון... כמי שאינו יודע יותר מדיא...

בעודו אברך, ביקש רבה"ק ה"ישועות משה" ממנו ומעוד כמה מחבריו, שילמדו הל' שחיטה על בוריים, כדי להעמיד שו"בים יראי-שמים לבני קהילתו. הם למדו ונבחנו על הל' שחיטה, ור' משה עמד בראש המצטיינים במבחן על כל ההלכתא ומכמניה. אולם כשבא הדבר לידי מעשה, סירב לשמש כשו"ב. הוא הסביר זאת בעובדה המסופרת על מרן ה"צמח צדיק" זי"ע, שפעם הראה למקורביו שורה של עורבים שניצבו על גג סמוך לביתו, ואמר: "רואים הנכם? כל אלה היו פעם שו"בים, עתה ממתינים הם לתקין..." אחד מגדולי החסידים, רבי יצחק דוד פוקס זצ"ל מווילחאוויץ, התפטר אז ממשרתו כשו"ב, באומרו: "אינני חפץ לעמוד על הגג של הרבי!"... רבי משה נקט גם הוא בהסבר זה, וסירב לשמש כשו"ב. מה גם שאביו רבי אהרן יוסף זצ"ל התחרט על השנים בהן שימש כשו"ב, באומרו שזהו תפקיד הדורש אחריות רבה.

ור' משה המשיך לאחוז בדרכו, כאדם רגיל מן השורה... בביתו פנימה נהג בפרישות ובחסידות, כשלעצמו הנהיג חומרות הלכתיות, כמו אי שימוש בחשמל ובמים בשבת, אי לבישת בגדי צמר. יחד עם זאת היתה תמיד צהלתו בפניו, בחיוך עדין ובענווה השיב לכל אחד. הוא היה ממעט בדיבור, ומנצל כל רגע פנוי. כשהיה עוסק באפיית מצות עם חבורה, בחר בעבודת הכנת המים לבצק שאינה דורשת עבודה רבה, וכך יכל לעיין בספר בין פרק לפרק.

כל ימיו הסתופף בצל רבוה"ק זי"ע, ואח"כ אצל יבלחט"א מרן אדמו"ר שליט"א, כשהוא משתדל שלא להחסיר תפילה או "טיש" במחיצת קדשו. רבנו שליט"א העריצו וכיבדו, כי עוד בשנים עברו עסקו בתורה בחברותא. בבואו לנחם, סיפר מרן שליט"א שזוכר את ר' משה כשעוד היה בחור בישיבה, ומאז עד אחרית ימיו לא שינה מדרכיו הנשגבות. "כל שנותיו כולם שווים לטובה. הוא היה יהודי מלא טהרה, מלא ענווה. זוכרני שהיה מוסר שיעור קבוע בביהמ"ד של מו"ח האדמו"ר מטשערנאביל זצ"ל... גאון בתורה היה, אולם הסתיר עצמו מאוד מעיני הבריות. זוהי דמותו של חסיד אמיתי, הוא אינו מתגאה במעשיו". "מוקנים אתבונן - הפטיר רבנו שליט"א, מיהודים כאלה צריך ללמוד!"...

בשנותיו האחרונות הלך ונחלש, והוא התגורר אצל חתנו הרב בן ציון בלוי בקרית ויזניץ, כשבני המשפחה מתמסרים אליו מאוד. ביום ז' באדר ב' השיב את נשמתו לבוראו, ורוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק.

הותיר אחריו דור ישרים יבורך, בנים, נכדים ונינים ת"ח חסידים ואנשי מעשה, בניו ה"ה הרה"ג ר' שמואל לוריא מו"ץ בערד, הרה"ח ישראל יצחק מקרית ויזניץ ב"ב, הרה"ח מנחם מענדל משיכון ויזניץ מונסי נ"י. הרה"ח דוד מקרית ויזניץ ב"ב, וחתניו הרה"ח בנציון בלוי מקרית ויזניץ ב"ב, הרה"ח יונה רוב מקרית ויזניץ רחובות, והרה"ח גדלי' דוד גודינגר מאשדוד.

הרה"ח ר' דוד הנדלר ז"ל מירושלים עיה"ק

בסמוך לציון אביו ר' נתן ע"ה כשקהל המונים מלווה בכאב ובדומיה את מיטתו של איש חמדות ורב תבונות שעמד לימין לומדי התורה ושוחרי החסידות יחד עם עסקנות צבורית מופלגה מתוך יראת שמים טהורה בענווה יתירה. לאחר סתימת הגולל, נפרד ממנו בדברי התעוררות נרגשים, גיסו, הגה"ח רבי ישראל מאיר שלאס שליט"א.

הותיר אחריו את זוגתו החשובה תח" בת הרה"ח ר' אברהם הכט זצ"ל, שעמדה לימינו במסירות נאמנה כל הימים, וכן דור ישרים יבורך מחשובי ויקרי אברכי אנ"ש, בניו הר"ר חיים מאיר מירושלים, הר"ר אלקנה מחשובי המחנכים בב"ב, הר"ר יהודה מג"ש בבית מדרשו בבית שמש, והר"ר שמחה מקריית ויזניץ ב"ב. תחניו הר"ר חיים מאיר אשר מירושלים, הר"ר שלמה זלמן דסקל מבית שמש, הר"ר משה גרינברגר מירושלים, בת שלא זכה להכניס לחופה, ונכדים. אחיו: הרה"ח ר' לייבל, הרה"ח ר' שמחה, הרה"ח ר' אלי' צבי, הרה"ח ר' חיים, הרה"ג ר' שמואל, ואחותו אשת הרה"ג ר' ישראל מאיר שלאס.

יהי זכרו ברוך, בנחמת ציון ירושלים ינוחמו, ויה"ר שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולו ומחה ה"א דמעה מעל כל פנים, אכ"ר.

שלום עליך רבי ומורי, כרע כאח לי

כה רבים הם החשים אבל יחיד בפטירתו של הרה"ח ר' דוד הנדלר ז"ל, העסקן האגדי המופלא שלצד עסקנותו היה דבוק בתורה הק', אך גם אבלי, קשה וכואב הוא עד למאד.

ר' דוד היה לי לחבר נאמן, מורה ומדריך אשר כיוון צעדי לכל אורך הדרך. מאז תחילת דרכי בעסקנות הציבורית, לא זזתי פסיעה אחת ללא עצתו, שתמיד היתה באמונה, תמיד באצילות, בנועם, בחן ובידירות, ולצד זאת בכובד ראש ראוי והגון.

ר' דוד ידע לייצץ, ידע לכוון דרכים ולפתור מהמורות ומשברים. ר' דוד היה דמות להשראה, דוגמא ומודל לחיקוי ולשאפיה להידמות כמותו, להגיע לסדר גודל של פעילות ענפה חובקת עולמות, ועם זאת כה מצטנעת, בציד דרכים ובלא התבלטות או משיכת תשומת לב חריגה. יתור מכל, ידע ר' דוד להקשיב, אנו כרויה היתה לכל אחד ואחד, רבים הם ששפכו אצלו את מרי ליבם, רבים מצאו אצלו פורקן, נוחם ואוון קשבת שלכך היו כה זקוקים, והוא: בליבו הרחב היה די והותר מקום, לכולם, הוא הכיל הכל.

ר' דוד אף ידע להנחיל ערכים נשגבים ונעלים של קדושה, של חסידות ופרישות, של דביקות בתורה הק' במסירות נפש ממש, של הסתפקות במועט, של ענווה והתבטלות.

אבד לנו כלי חמדה, ירושלים אבדה כלי תפארתה, מי יתן לנו תמורתו.

הכותב בדמע: ישעי' יעקב ורטהיימר

"ויפקד מקום דוד"

הרהורים אחר מותו של הרה"ח ר' דוד הנדלר ז"ל

ר' דוד אתה חסר לנו מכל צד, בכל מקום שניתן עניינו נרגיש בחסרונו.

ר' דוד בביהמ"ד מקומך עם החברותות שלמדת עמם בחיות ושמחה, כמוצא שלל רב.

ר' דוד בעל הלב הטוב שמקום לכל יהודי ונצרך שם, לסייע ולתמוך בעשייה ולא בדיבורים לחוד.

ר' דוד מהגבורים שבחבורה, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, עומד על המשמר, בהמשכת מקום אביו ורבותיו זצ"ל.

ר' דוד מקים מקום תורה כוללי האברכים הצעירים ותומך בם, ומנווט דרכם להצלחה והתעלות בתורה ועבודה.

ר' דוד שעושה דברים למען פעלך, ולמען מקומו של עולם, לש"ש שלא ע"מ לקבל פרס.

ר' דוד חפש נא מקומו, ותמצאנו מתחבא – נחבא אל הכלים, מוציא דברים מהקשרן אליו – הצנע לכת עם אלוקיך.

המקום ינחם את המשפחה הכבודה בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

תקותינו שנמשך בפועל ודרכיך בס"ד ביתר שאת ועזו, ודבריך שעושין פירות ופרי-פירות יעמדו לזכותך, עדי נזכה להקיצו ורגנו שוכני עפר במהרה, אמן.

זעירא דמן חבריא

בביהמ"ד ויזניץ נחמיה ובכולל לצעירים

בשנים האחרונות ייסד את כולל האברכים לצעירים שבמסגרת "איגוד מוסדות ויזניץ". יסודו של הכולל היה כדי שהאברכים יצאו "עם יורה דעה" ביד, לעומק ולרחבו בישרות. לאחרונה סייעו בני החבורה חלק א' ביורה דעה, והוא עמד במשימתו להעניק להם את פרסי המילגה המובטחים. הוא אף נשא בעול בשכירת היכל הכולל, ובמיוחד נתן את נפשו להקמת ארגון "זכרו תורת משה" ע"ש כ"ק רבנו זי"ע, כדי שאברכי הכולל ייבחנו על משנתם והלימוד יישאר בידם לקנין נצחי.

ר' דוד היה מעורב אישית ושימש רוח החיה בכל התפתחות במוסדותינו הקד' בירושלים, ודאגתם היתה בראש מעייניו כל הימים. בימים בהם פעל להקמת הכולל לצעירים, גילה באזני אחד מידידיו שפעל עימו: "הנני שב עתה מהכותל, אמרתי שם את כל ספר התהלים כדי שנוכח להצלחה בהקמת הכולל..."

במשך עשרות שנים נודע שמו גם כעסקן ציבורי משכמו ומעלה ועמד לעזר ולאחיסמך בעסקנות ציבורית, רבים הושיע בעצה ותבונה נכונה, וסייע בכל ענין אישי או ציבורי. שום דבר לא עמד בפניו כדי לסייע ליהודי נזק ונצרך. עשרות משפחות נזקקות קיבלו סיוע מידו, אך עשה זאת בחשאין, בדרך שאיש לא יעלה על שדעתו כי המתן בא ממנו. גם בערב פסח האחרון, בהיותו על ערש דווי, קרא לגבאי צדקה וחילק סכומים גדולים לעשרים משפחות. כמו כן גייס עסקנים שיאספו ממון לצדקה בהצנע לכת.

לצד זאת יחד עם כל עיסוקיו הרבים לא עזב לרגע את משנת תלמודו, והיה מתייגע בעיון רב בכל חלקי התורה וביותר בלימוד הש"ס. במחזור האחרון של לימוד הדף היומי חגג סיום משולש, לאחר שבכל יום למד ג' פעמים את הדף היומי בעיון עם כל הראשונים והאחרונים ובחברותא.

בחודשים האחרונים חלה במחלה קשה ונפל למשכב, למרות זאת לא איבד לרגע את אמונתו וחיוק את בני משפחתו וכל הסובבים אותו. גם בתקופה האחרונה, תוך ייסורי ר"ל, למד שעות בחברותות לאורך שעות היממה. החברותא שלו סיפר, כי כשכבוע לפני פסח, והוא ל"ע על ערש דווי, למדו בטלפון ור' דוד הקשה לו קשייות עצומות בלומדות. מתוך היסורים שלפפיהו בחצי השנה האחרונה, היה ממשיך בלימוד ובחסד ובהעברת המסורת שקיבל מאביו ומרבותיו. משרק השתפרה הרגשתו, ביקש מייד שיכנס מנין לתפילת ערבית בביתו, כדי שיוכל להודות להש"ת באמירת "ברכו".

בשבועות האחרונים אושפז בבית החולים איכילוב בת"א, ובי"ט באייר השיב את נשמתו המיוסרת לבוראה ויוצרה למגינת לבם של המוני ידידיו ומוקיריו.

הלווייתו יצאה בשעות הצהריים מבית המדרש הגדול בקרייתנו, שם המתין קהל המונים בראשות מרן אדמו"ר שליט"א, שהלך אחר מיטתו כבדת דרך ארוכה בכאב ויגון ותניה את פטירתו של האי גברא יקירא במיטב שנותיו.

מקריית ויזניץ המשיכה ההלוויה לעבר בית מדרשו ברחוב נחמיה ירושלים, שם המתין קהל רב מסלחה ומשמנה של עיה"ק בראשות אדמו"רים ורבנים אשר ביכו את החלל העצום שנפער בפטירתו של אחד מבחירי בני ירושלים.

דברי קנה ובכי השמיע גיסו הגאון רבי מנחם מענדיל פקשר שליט"א רב דקהילתנו באלעד, שעמד על התקשרותו המופלאה ברבונה"ק בקשר עליון בל ינתק, וציין את התמסרותו הכבירה למלא רצון קדש מתוך התבטלות נדירה. בדבריו אף עמד על אהבת התורה שקיננה בלבו וגיעתו בתורה ובעבודה במשך שעות מדי יום ועל עסקנותו הציבורית רחבת ההיקף.

הגאון רבי מנחם מענדיל פוקס שליט"א רב קרית 'שומרי החומות' ברמות, העלה על נס את עסקנותו המופלגה לשם שמים וטוב לבו לכל מי שבשם ישראל יכונה, כשהיה משכיל אל דל לסייע בעצה טובה נכונה ובכך סייע לרבים לכלכל צעדיהם ולפתור את מצוקותיהם, ועמד על פעילותו שנעשתה מתוך ענוות חן במידה גדושה.

הגאון רבי ישראל יעקב וייספיש שליט"א רב שכונת קרית מנחם, עמד בדבריו על מסירות נפשו להפצת אור התורה והיראה בקרב תושבי השכונה, בהקמת כולל אברכים מתוך מטרה להוציא יקר מזולל ולקרב בנים תועים לאביהם שבשמים. הוא ביכה מרורות את הסתלקותו במיטב שנותיו. גיסו, הרה"ח רבי פינחס הכט הי"ו, הגבאי המסור של בית מדרשו בירושלים ומוותיקי המחנכים בת"ח ויזניץ, נפרד באופן אישי והזכיר את עשרות הפעולות החשובות של המנוח למען כל הקהילה.

את שורת ההספדים נעל כ"ק אדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א שהמנוח היה קשור עימו מגיל צעיר, וביכה בככי את האביה הגדולה בפטירתו של החסיד המופלא בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, והיותו נכון ודורן לחיזוק כל דבר שבקדושה, כשיחד עם זאת פתח את לבו כפתחו של אולם ועשה את אוניו כרויות לשמוע צעקת הדל והאביון. משם המשיכה הלווייתו להר המנוחות, שם נטמן בחלקת ויזניץ

קהל המונים במרכז

ציבור אנשי שלומנו בראשות מרן אדמו"ר שליט"א, הלכו בכאב ובתוגה בירושלים ובבני ברק אחר מיטתו של איש החסד ורב המעש, העסקן הדגול הרה"ח ר' דוד הנדלר ז"ל, מיקרי וחשובי אנ"ש, חבר הנהלת מוסדותינו הק' בירושלים וחבר הוועדה העליונה דחסידי ויזניץ רבות בשנים, שנפטר במיטב שנותיו בגיל ס"א לאחר סבל של ייסורים ומכאובים קשים שקיבלם בדומיה ובאהבה.

בפטירתו נעקר מתוכנו בשיא תפארתו איש בעל שאר רוח, מסולא בפז, איש חמדות ורב תבונות, אוהב תורה ולומדיה אשר שם לילות כימים בלימוד התורה, ירא שמים מרבים, רודף צדקה וחסד, חסיד המתחסד עם קונו, דבוק בלב ונפש לרבוה"ק, ומסור בכל רמ"ח איבריו לכל אשר בשם ויזניץ יכונה. עסקן יקר שבערכין, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, שהקדיש את כל חייו עלי אדמות כדי להיטיב עם הבריות.

נולד ביום כ"ד בכסלו תשי"ג, לאביו הרה"ח המפואר רבי נתן נטע זצ"ל, מנקי הדעת בירושלים של מעלה. זכה להיות מהילדים הבודדים שהרה"ק ר' יודא"ל הורוויץ זצוק"ל - אשר עמד בשנים ההן בראש בית מדרשו בירושלים - הסכים לקבל סנדקאות בברית המילה שלהם. בבית אביו עלה ונתעלה בדרכי החסידות לתפארה, בישרות וצניעות-דרך, ובדביקות בתורה וביראת שמים.

בילדותו היה מראשוני תלמידי ת"ת "אמרי חיים" ויזניץ בירושלים. בהמשך למד בישיבת פרעשבורג בירושלים, וכאן היה מהמיוחדים, הוא נודע כבעל כשרון אדיר, המיטיב לנצל את יכולותיו להגייה בתורה ללא הוף. לאחר מכן נסע ללמוד בישיבתנו הק' שבקרית ויזניץ, כאן הסתופף בצל קדשם של רבה"ק ה"אמרי חיים" זי"ע, וכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע שהיה ראש הישיבה. היה מהתלמידים שנבחנו על תלמודם בעקביות אצל ראש הישיבה. כצעיר חסידי נלהב, היה עוקב אחר כל הגה של רבה"ק ה"אמרי חיים", ושואב מהם תוצאות חיים. זכרו הקדוש ודמותו הטהורה לא משו ממנו עד סוף ימיו. בכל עת שהיה מעלה ומזכיר את רבה"ק זי"ע היה מתלהב ומתלהט וכולו מתמלא געגועים וכיסופים. בימי מחלתו בהיותו מלוף בייסורים קשים, חיזקו אותו השיחות אודות הנהגתו בקודש.

כמו אביו זצ"ל, נמנה גם הוא על סגל חבורת מקורבי הרה"ק רבי יודא"ל זי"ע, אשר חיבבו במאד על יראתו וישרות דרכו, והתנהגותו המופתית בהצנע לכת בהיותו נחבא אל הכלים. ר' דוד זכה לשמשו בקודש שלא על מנת לקבל פרס, והיה שליחו לעניני חסד רבים. בתקופה זוהרת זו זכה לרכוש ממנו מלוא המידה חכמה ובינה, הליכות והנהגות טובות, עליהם חזר נכתינתם כל ימי חייו. בתקופת זוהר זו סיגל לעצמו את היגיעה והשקידה בספרי החתם סופר' בהם היה דבוק הרה"ק רבי יודא"ל, ספרים אלו ליווהו כל ימיו ובכל עת הזכיר קטעים שלמים בע"פ מתורת החתם סופר' ושמת על כל מלה ומלה בהם כמוצא שלל רב.

היה קשור בכל נימי נפשו לכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע והיה חרד למוצא דבר קדשו, עוד מהתקופה בה למד בישיבתנו הק'. התקשרותו ומסירותו לכל קדשי ויזניץ נודעה לשם דבר, וזכתה לחיבה יתירה מרבנו זי"ע.

לאחר הסתלקות רבנו זי"ע הסתופף בצל יבלחט"א מרן אדמו"ר שליט"א, וזכה לקרבה יתירה כשרבנו שליט"א סמך עליו בעניני עסקנות שונים. כן היה שנים רבות חבר הוועדה העליונה דחסידי ויזניץ, ובמסגרתה השקיע ללא ליאות מאות ואלפי שעות למען הכלל.

לאחר נישואיו שקד על התורה בכולל להוראה 'שומרי החומות' בראשות הגה"צ רבי ישכר דב גולדשטיין זצ"ל, יחד עם האריות שבחבורה מלומדי ירושלים שלימים כיהנו פאר כרבים ומורי הוראה, ושם התעטר בהיתר הוראה.

כאשר 'תורה ויהדות לעם' פתחו שיעורי תורה, נרתם לומר שיעורים בקרית מנחם, בשילוב לימוד ככולל בראשות הגאון רבי יעקב וייספיש שליט"א. הוא היה הבריו החיוני בהקמת הכולל בקרית מנחם, לאברכים שילמדו עם יהודים הצעירים קירוב. במשך עשרים שנה הגיד בכל יום שיעור בהלכה והשקפה, קידש שם שמים בהליכותיו והאחיהב שם שמים על כל סביביו.

מסכת מיוחדת בימי חייו היתה התמסרותו הנפלאה בלב ונפש למען הקמת וביסוס מוסדות ויזניץ בעיה"ק ירושלים, ולמענם פעל לילות כימים. שימש שנים כחבר הנהלת קרן החסד דוויזניץ בירושלים, ובמיוחד נודעה מסירותו לייסוד וביסוס מוסדות החינוך 'בנות ויזניץ', המתנוססים לשם ולתפארת בעיר הקודש והמקדש.